

Center for Holdspil og Sundhed

Fra talent til landsholdsspiller

– talentudvikling af kvindelige fodboldspillere

En frafalds-/fastholdelsesundersøgelse af tidligere og nuværende kvindelige elitefodboldspillere indenfor DBU's talentsystem

August 2014

Marianne Brandt-Hansen, Institut for Idræt og Ernæring
Gitte Therkelsen, Dansk Boldspil-Union
Laila Ottesen, Institut for Idræt og Ernæring

Fra talent til landsholdsspiller - talentudvikling af kvindelige fodboldspillere

En frafalds-/fastholdelsesundersøgelse af tidligere og nuværende kvindelige elitefodboldspillere indenfor DBU's talentsystem

Fra talent til landsholdsspiller – talentudvikling af kvindelige fodboldspillere

Tilvalgs-/frafaldsrapport, august 2014

© Marianne Brandt-Hansen, Gitte Therkelsen og Laila Ottesen

Dansk Boldspil-Union / Institut for Idræt og Ernæring, Københavns Universitet 2014

Omslagslayout: Allis Skovbjerg Jepsen

Foto: Anders Kjærbye

Fra talent til landsholdsspiller

– talentudvikling af kvindelige fodboldspillere

En frafalds-/fastholdelsesundersøgelse af tidligere og nuværende kvindelige elitefodboldspillere indenfor DBU's talentsystem

Marianne Brandt-Hansen, Gitte Therkelsen og Laila Ottesen

Indhold

1. Resumé.....	7
1.1. De deltagende fodboldkvinder.....	7
1.2. Baggrund.....	7
1.3. Fastholdelse.....	8
1.4. Frafald.....	9
1.5. U/A-landshold.....	11
1.6. Fremtidige fokuspunkter.....	11
2. Fra talent til landsholdsspiller.....	13
2.1. Respondentgruppen.....	14
2.2. Talentudvikling i kvindeafdelingen.....	14
3. Præsentation af spørgeskemaundersøgelsen.....	16
4. Resultater.....	19
4.1. Baggrund.....	19
4.1.1. Idrætsliv.....	21
4.1.2. Specialisering.....	23
4.1.3. Uddannelse.....	26
4.2. Fastholdelse.....	29
4.2.1. Talentudvikling.....	29
4.2.2. Fodbold på eliteplan.....	33
4.2.3. Frafald en gang i fremtiden.....	39
4.2.4. Overvejelser om at stoppe.....	41
4.2.5. Mål og ambitioner.....	44
4.2.6. Prioriteringer.....	45
4.3. Frafald.....	47
4.3.1. Talentudvikling.....	48
4.3.2. Fodbold på eliteplan.....	50
4.3.3. Fra elitefodbold til stop eller et lavere plan.....	57
4.4. U/ A-landshold.....	59

4.4.1. A-landshold.....	61
5. Opsummering.....	64
5.1. De deltagende fodboldkvinder.....	64
5.2. Fastholdelse.....	65
5.3. Frafald.....	66
5.4. U/A-landshold.....	68
6. Fremtidige fokuspunkter.....	70
7. Litteraturliste.....	72

1. Resumé

Fra talent til landsholdsspiller er en undersøgelse af fastholdelse og frafald indenfor dansk kvindefodbold med fokus på DBU's talentsystem og fodbold på eliteplan. Nedenstående er et resumé af de mest iøjnefaldende fund i denne undersøgelse.

1.1. De deltagende fodboldkvinder

Undersøgelsens respondenter er hentet fra DBU's landsholdsdatabase og ved indsamling via facebook. I alt har 367 ud af ca. 530 deltaget i denne undersøgelse - både aktive spillere samt frafaldne. Af respondenterne er 89 nuværende aktive i DBU's talentsystem, og 44 er nuværende eller tidligere A-landsholdsspillere. Aldersmæssigt er der en spredning fra 14 år til 40 år+ med hele 77,9% fra aldersgruppen 14-21 år.

1.2. Baggrund

Idrætsmæssigt er deltagerne i denne undersøgelse startet i en tidlig alder med fodbold omkring 4-7 års alderen, hvor U/A-landsholdsgruppen i højere grad er startet en smule senere til fodbold. En høj procentdel er startet på en specialisering i fodbold i 13-14 års alderen, dog viser denne undersøgelse, at U/A-landsholdsgruppen er startet på deres specialisering senere. Flere af spillerne har gået til anden idræt end fodbold, og specielt har U/A-landsholdsgruppen i højere grad gået til badminton, end dem som ikke nåede dette niveau. Dette kan indikere, at andre idrætsgrene muligvis kan være styrkende for fysikken og den individuelle udvikling.

Grundet den store andel af unge kvinder i undersøgelsen svarer en stor andel, at de går i folkeskolen eller tager en gymnasial uddannelse. Derudover er en stor andel i gang med en kort til en lang videregående uddannelse, og kun en lille procentdel (0,8%) er fuldtidsprofessionelle fodboldspillere. Det kan forventeligt være, at flere af de deltagende fodboldspillere senere i livet går i gang med en længere uddannelse. Mht. afsluttet uddannelse har en stor andel afsluttet en mellemlang eller lang videregående uddannelse, og specielt gør det sig gældende for U/A-landsholdsgruppen.

Med hensyn til valget af en 3-årig gymnasial uddannelse eller en 4-årig Team Danmark-ordning viser sig her signifikante forskelle, idet U/A-landsholdsgruppen i højere grad vælger en sådan ordning, både dem som i øjeblikket er i gang med en uddannelse, og dem som har afsluttet en uddannelse. Specielt for U19-landsspillerne benytter disse kvinder sig af den 4-årige Team Danmark-ordning, hvorved deres frafald umiddelbart ikke kan tilskrives et fravalg af ordningen. Som også andre undersøgelser af eliteidrætsudøvere viser, er en stor procentdel under uddannelse og ifølge undersøgelsen ser det ud til, at piger/kvinder satser på uddannelse ved siden af idrætskarrieren.

1.3. Fastholdelse

Nuværende talenter i DBU's talentsystem angiver, at en stor andel deltager i U14 og U15 talenttræningen, mens et fåtal deltager på U23-landsholdet. Deres oplevelse af at kunne modtage støtte fra trænerteamet i DBU's talentsystem i forhold til fodboldkarrieren, uddannelseskarrieren og privatlivet viser tendenser til, at de unge talenter kan få støtte til deres fodboldkarriere og uddannelseskarriere, men at det kniber med støtte til privatlivet. For U/A-landsholdgruppen er der forskelle at finde på alle tre parametre. I tråd med Team Danmarks nye værdisæt indenfor talentudvikling, hvor forståelsen for talenternes livssituation er meget vigtig – det hele menneske skal udvikles - er der fortsat plads til forbedringer af støtten til talenterne, specielt i forhold til deres privatliv.

For de nuværende aktive i 3F-Ligaen, på kontrakt i udlandet og/eller på U/A-landshold samt de aktive i DBU's talentsystem har følgende udsagn; 'Fordi det er sjovt', 'For hele tiden at blive bedre' og 'Glæden ved selv at præstere' forhold betydning for deres motivation til at spille på eliteplan. Forhold som er vigtigst for, at de spiller på eliteplan eller er del af talentsystemet er udsagn som 'Mere udfordrende'. For U/A-landsholdsgruppen viser sig her flere forskelle, da denne gruppe i højere grad vægter 'Mulighed for mere elitær træning', 'Godt socialt sammenhold på holdet' og 'Fordi jeg kom på landshold'. Ligeledes er 'Opbakning fra forældre/søskende', 'Opbakning fra venner/kæreste etc.' og 'Godt træningsmiljø' i højere grad af betydning for, at U/A-landsholdsspillerne spiller elitefodbold/er del af talentsystemet.

Et af de centrale spørgsmål i forhold til kvindernes håndtering af fodboldkarriere, uddannelse og privatlivet er spørgsmål vedr. deres hverdag og tid. Afhængigt af hvilket niveau kvinderne spiller på, er 3F-Ligaspillere og udlandsspillere 'helt enig' eller 'enig' i udsagnet, at 'Det er svært at få min hverdag til at hænge sammen tidsmæssigt'. I forhold til hvad de kan tale med deres træner om, er et stort antal 'helt enig' i, at de kan tale med deres træner om egen sport, sportslige præstationer og fremtidige sportslige karriere.

Mulige årsager til fremtidige frafald

Når man spørger ind til mulige årsager til frafald en gang i fremtiden, er der forskelle at spore på flere årsager mellem U/A-landsholdsgruppen og dem, som ikke er på dette niveau. Det er 'Får børn og har derfor ikke tid', 'Må prioritere arbejde' og 'Mister lysten (manglende motivation)', som i højere grad er betydende årsager hos U/A-landsholdsgruppen. En årsag som 'Bliver skadet' er heller ikke uden betydning, og tidligere undersøgelser på området viser, at de fysiske skader, manglende lyst og tid til uddannelse, børn og arbejde angives som årsager til et fremtidigt stop (Ottesen, Nielsen & Brandt-Hansen, 2010). Kun et fåtal af de deltagende elitespillere har overvejet at stoppe med fodbold på eliteplan. Dem, som har haft disse overvejelser, angiver "andre årsager" og "skader" samt "start på ny uddannelse" som grundene hertil.

Elitespillerne angiver, uanset hvilket niveau de er på, 'Glæde ved spillet' som et af de vigtigste udsagn for, hvad de får ud af at spille fodbold i dag. For 3F-Ligaspielerne og udlandsspillerne er det også 'Venner, sociale bånd' og 'Oplevelser', som har betydning. For talenterne er det mere det at blive bedre og blive udfordret, der tæller. For ingen af dem er det økonomien, som tilskynder dem til at spille fodbold i dag.

Mål og ambitioner

For de aktive elitespillere i 3F-Ligaen og udlandet er deres mål og ambitioner med fodbolden 'At leve op til mit potentiale', 'At have det sjovt' og 'At blive blandt de bedste i Danmark indenfor min sportsgren'. For kvinderne i 1. division, Danmarksserien, seriefodbold eller andet er det i høj grad 'At have det sjovt' og i noget mindre grad 'At leve op til mit potentiale' og "anden årsag". For de unge fodboldkvinder på U14/U15/U16 og U18 Pige DM er deres mål og ambitioner 'At blive blandt de bedste i Danmark indenfor min sportsgren', 'At have det sjovt' og 'At leve op til mit potentiale'. *At have det sjovt* er altså afgørende for de tre nævnte grupper.

Med hensyn til prioritering af eliteidrætsliv, familie, uddannelse, venner, job, fest og sociale aktiviteter prioriteres disse forskelligt, dog prioriterer alle tre grupper familien som det vigtigste og job samt fest og sociale aktiviteter som de laveste. Afhængig af hvilket niveau de spiller på prioriteres eliteidrættens højere hos de mest eliteaktive og lavere hos dem af spillerne, som er aktive på serieniveau/andet, 1.division. Uddannelse prioriteres i alle tre tilfælde relativt højt og altid foran venner.

1.4. Frafald

For de 229 respondenter i undersøgelsen, der er stoppet med fodbold på eliteplan, er 77,7% frafaldet aldersgruppen fra 14-21 års alderen, og særligt i alderen fra 14 til 16 år sker et stort frafald på 57,2%. Dog er 36,7% fortsat med at spille fodbold, men ikke på eliteplan. Af de 58,3%, som ikke længere er del af talentsystemet eller elitefodboldspiller, er 47,7% valgt fra af DBU, 39,7% har selv valgt fra, og for 12,6% har der været en naturlig aldersbegrænsning. En af de mest markante frafaldsbegrundelser i den åbne svarkategori for kommentarer til, hvorfor de ikke længere er del af DBU's talentsystem, er skader: '*pga skade. Jeg kan jeg ikke længere spille.*' Mange forklarer også deres selvvalgte frafald med mangel på tid og/eller lyst. Ud fra besvarelserne og begrundelserne har frafaldet fra talenttræningen i høj grad noget at gøre med at få tingene til at hænge sammen i hverdagen – fodbold, uddannelse, familie, venner etc.

Når det kommer til fodbold på eliteplan, er U/A-landsholdsgruppen i højere grad stoppet på A-landsholdsniveau end på et af de andre niveauer. Det ser ud til, at flere af dem, som ikke har spillet

på U/A-landsholdsniveau, fortsætter med at spille fodbold på ikke-eliteplan. Når det kommer til motivationen til at have spillet på eliteplan, er det især 'Glæden ved selv at præstere' og 'Fordi det er sjovt', der har modtaget flest besvarelser. Udsagnet 'De penge og materielle goder det gav' samt 'Der er nogen, der forventer det' er lavest rangeret. U/A-landsholdsgruppen mener i højere grad end *ikke* U/A-landsholdsgruppen, at forholdene 'Glæden ved at holdet præstere', 'Mange af mine venner spillede', 'Rejseoplevelser med fodbolden' og 'For at konkurrere med andre' er forhold, der havde betydning for deres motivation til at have spillet på eliteplan.

Årsager til frafald

De tre årsager til frafald fra eliteplan med den største andel af besvarelserne er 'Mistede lysten (manglende motivation)', 'Blev skadet' og 'Generelt manglende tid'. U/A-landsholdsgruppen angiver i højere grad, at det er årsagen 'Havde opnået hvad jeg ville', der er udslagsgivende. For dem, som ikke har spillet på U/A-landsholdsniveau, mener kvinderne, at det i højere grad er årsagerne 'Manglende opbakning fra træner/klub', 'Manglende samarbejde mellem klubtræner og DBU-træner' og 'Andet' kategorien. Det kunne tyde på, at de kvinder, der frafalder (fravælges eller selv vælger fra) har brug for mere opbakning fra både klub og DBU's talentsystem.

Som med de fortsat eliteaktives besvarelser af fremtidige grunde til frafald, ser det ud til, at 'Bliver skadet', 'Mistede lysten (manglende motivation)' og 'Generelt manglende tid' er mulige årsager til frafald for både allerede frafaldne elitespillere og de fastholdte /fortsat eliteaktive fodboldspillere. Det ser altså ud til, at både når du er i systemet og den dag, du falder fra, er det de samme bevæggrunde, der gør sig gældende. Tidsforbrug/prioritering, uddannelse og skadesomfanget synes at være de vigtigste faktorer i forbindelse med fastholdelse og frafald fra DBU's talentsystem og elitefodbold.

Hvis kvinderne skulle have fortsat på eliteplan eller fortsat have været del af talentsystemet, er det ikke overraskende det at 'undgå skader', der kunne have gjort en forskel og derudover 'Mere individuel succes' og 'Bedre socialt sammenhold på talent/landsholdet'. For U/A-landsholdsgruppen er der en klar tendens til, at de ønsker sig 'Bedre økonomiske forhold', hvis de skulle have fortsat på eliteplan. For de kvinder, som ikke har spillet på U/A-landsholdsniveau, er der tendens til, at de i højere grad mener, at forhold som 'Bedre samarbejde mellem klubtræner og DBU-træner', 'Mere individuel succes', 'Bedre socialt sammenhold på talent/landsholdet', 'Mere anerkendelse af kvindefodbolden' og 'Mindre hård tone fra DBU-træner' skullet have været anderledes for, at de havde fortsat på eliteplan eller fortsat været del af talentsystemet.

Når man ser på, hvad der har haft størst betydning for opnåelse af eliteplan eller det at blive del af talentsystemet, viser den generelle besvarelse, at det er udsagn som 'kærlighed til spillet', 'opbakning fra forældre/søskende' og 'talent', som respondenterne i højere grad sætter som betydende. På

spørgsmålet om hvad spillerne fik ud af at spille elitefodbold, er topscoreren 'glæde ved spillet', derefter vægter de frafaldne spillere 'blev udfordret', 'blev bedre' og 'oplevelser'. Det 'at leve op til andres forventninger' og 'økonomi' scorer lavest af alle udsagn. Som tidligere vist i rapporten vægter aktive spillere i talentsystemet samt aktive spillere i 3F-Ligaen og udlandet også 'glæde ved spillet'.

1.5. U/A-landshold

U/A-landsholdsgruppen er blevet stillet specifikke spørgsmål i denne undersøgelse, bl.a. om der er nogen specielle forhold, der har gjort sig gældende for, at de er nået fra talent til landsholdsspiller. Forhold som 'Opbakning fra forældre' er af stor betydning, dernæst 'Jeg har talent for fodboldspillet' og 'Målrettet træning' viser sig som betydende. Spørger man ind til, hvad de får/fik ud af at spille på landshold, er det forhold som 'Oplevelser', 'Udfordringer' og 'Glæde ved spillet', der har modtaget de fleste besvarelser.

For de 44 deltagende kvinder, der har eller fortsat spiller på A-landsholdet, har en stor andel af kvinderne taget en mellemlang eller lang videregående uddannelse, og hele 5 ud af 12 har benyttet sig af den 4-årige Team Danmark-ordning. De mest rammende forhold for, hvad de får eller fik ud af at spille på landshold, er 'Glæde ved spillet', 'Udfordringer' og 'Oplevelser' i nævnte rækkefølge. Disse forhold har fået flest besvarelser. Af forhold som gør sig gældende for, at disse kvinder opnåede eller er på A-landsholdsniveau, er det 'Forældreopbakning', 'Talent for spillet' og 'Målrettet træning', der har været betydende. For både U- og A-landsholdsspiller tegner det til, at ønsker man at gå fra talent til landsholdsspiller, er forældreopbakning af afgørende betydning, og samtidig skal man tro på, man har talent, man skal kunne arbejde målrettet, opleve en glæde ved spillet, og man skal have lysten (motivationen).

I forhold til spørgsmål omkring enighed i at få deres hverdag til at hænge sammen tidsmæssigt er mere end halvdelen af de aktive spillere i 3F-Ligaen og udlandet, inklusiv de aktive A-landsholdsspillere, 'helt enig' eller 'enig' i, at det er svært at få deres hverdag til at hænge sammen tidsmæssigt. Kun lidt over 1/5 er 'uenig' eller 'helt uenig' i dette. Man kan tolke dette således, at de af spillerne, som skal passe job og/eller uddannelse ved siden af fodbold på fuldtid eller nærved, føler sig presset på tid, mens udlandsspillerne muligvis i højere grad har en frihed til at koncentrere sig om fodbold grundet deres mulige fuldtidskontrakt (professionelle) i fodbold.

1.6. Fremtidige fokuspunkter

Flere besvarelser og kommentarer lægger op til mulige fremtidige fokuspunkter for videre fastholdelse samt en mulig mindskelse af frafaldet af de unge talenter.

- 1 *Forældreopbakning:* Et specielt forhold, der har gjort sig gældende for, at spillerne har nået eliteplan/blev del af talentsystemet eller nåede fra talent til landsholdsspiller. Forældreopbakningen af disse talenter er altså alfa og omega for deres fastholdelse i elitefodbold og talentsystemet.
- 2 *Udfordring i at få hverdagen til at hænge sammen:* Flere udtalelser nævner en prioritering af uddannelse, job, venner eller manglende tid/lyst som en frafalds-/fravalgsgrund. Der er i det fremtidige arbejde brug for i et større omfang at fokusere på 'de hele talenter', hvor uddannelse er af meget stor betydning for disse eliteidrætskvinder.
- 3 *Mulighed for større personlig støtte til frafaldne, fravalgte og nye talenter:* Flere kommentarer vedr. begrundelse for ikke længere at være del af talentsystemet peger på en fremtidig støtteservice, hvor personlig talentpleje og rådgivning om fremtidig elitekarriere og uddannelsesmuligheder er i højsædet for at fastholde en større talentmasse.
- 4 *Skader:* Grundet mange udsagn om skader og begrundelser for muligt stop en gang i fremtiden er der brug for fokus på både skadesforebyggende træning samt skadesbehandling med støtte både i forhold til inklusion i truppen, styrkende motivation samt samtaler om fremadrettede indsatser for minimering af kommende skadesforløb.

2. Fra talent til landsholdsspiller

Indenfor det seneste årti er medlemstallet indenfor pige- og kvindefodbolden i Danmark vokset med omkring 21%, og fodbold er blevet den største idrætsgren for piger under 18 år. Med en øget deltagelse og flere mulige talenter at tage af, er det derfor interessant at undersøge frafald¹ og fastholdelse af en talent- og elitesatsning hos pigerne/kvinderne, der har været i berøring med eller er del af talenttræning samt Ungdoms- og A-landshold i Dansk Boldspil-Union (DBU).

Som nedenstående medlemsopgørelse for henholdsvis mænd og kvinder uanset alder viser, har kvindesiden oplevet en væsentlig fremgang i medlemstallet over en periode på 10 år.

Tabel 1: Medlemstal

Årstal	Klubber	Herrer	Kvinder	I alt
2013**	1672	270.791	70.551	341.342
2012	1635	278.865	77.889	356.754
2011	1647	271.682	71.273	342.955
2010	1618	254.551	66.671	321.222
2009	1618	249.938	63.736	313.674
2008	1594	245.451	61.160	306.611
2007	1620	244.955	59.719	304.674
2003	1618	252.473	55.845	308.318

** Fald grundet fejl i DIFs registreringssystem

Fra DBU's hjemmeside http://www.dbu.dk/oevrigt_indhold/Om_DBU/DBUs%20historie/medlemstal.aspx

Selvom dansk kvindefodbold har oplevet denne store fremgang, viser en tidligere undersøgelse, at en stor andel af spillerne spiller på amatørbasis (Ottesen, Nielsen & Brandt-Hansen, 2010). Dansk kvindefodbold kan i langt mindre grad end dansk herrefodbold give mulighed for en lønsom sportskarriere, hvorfor uddannelse muligvis prioriteres højere end en elitekarriere. I forhold til U19-Landsholdet har DBU oplevet et stort frafald, og spørgsmålet er, om dette eventuelt kan hænge sammen med et valg af den 3-årige gymnasieuddannelse frem for den 4-årige Team Danmark-ordning. Dog oplever DBU generelt, at et stort antal af elitespillerne frafalder i en tidlig alder, og det er derfor interessant at se nærmere på, om det er i forbindelse med uddannelse i teenageårene, videreuddannelse eller job, at der forventeligt er et frafald fra talentsystemet og elitefodbolden. Der er også en formodning om, at mange af spillerne stopper i forbindelse med et skadesforløb. For kvinderne, der fastholdes i DBU's talentsystem og i elitefodbolden, kan det tænkes, at forældre-opbakning er afgørende for at kunne dyrke denne idrætsgren på eliteniveau.

¹ I visse tilfælde er frafaldet ikke blot et frafald, men et fravalg af deltagelse i DBU's talentsystem eller et fravalg af fodbold grundet andre årsager.

Denne rapport er del af en større frafalds-/fastholdelsesundersøgelse, som er blevet til i et samarbejde mellem DBU, kvindeafdelingen ved landsholdskoordinator Gitte Therkelsen og Institut for Idræt og Ernæring ved Københavns Universitet (KU), sektionen *Idræt, Politik og Velfærd*² ved lektor Laila Ottesen og forskningsfuldmægtig Marianne Brandt-Hansen. Undersøgelsen har til formål at undersøge, hvad det er, der bevirker, at nogle talenter udvikler sig til at blive landsholdsspillere, mens andre frafalder elitefodbolden eller aldrig når så langt i talentsystemet.³ Dette undersøges blandt andet ved at spørge ind til spillernes opfattelse af, hvad der har været årsag til fastholdelse/frafald på eliteplan, hvad de har fået ud af at spille fodbold på eliteplan samt hvordan talentsystemet har fungeret for dem.

Frafalds-/fastholdelsesundersøgelsen er opdelt i en kvantitativ del med et online spørgeskema og en kvalitativ del i form af interviews med tidligere og nuværende spillere. Nærværende rapport omfatter kun den kvantitative del af denne større undersøgelse. Udformningen af spørgeskemaet er sket i et samarbejde mellem Gitte Therkelsen, DBU samt Institut for Idræt og Ernæring, Laila Ottesen og Marianne Brandt-Hansen. Datamaterialet fra den kvantitative undersøgelse som anvendes i denne rapport er statistisk behandlet af Marianne Brandt-Hansen. Udover nærværende rapport udarbejder Gitte Therkelsen sin specialeafhandling ved Syddansk Universitet (SDU) med vejleder Per Jørgensen, SDU og bivejleder Laila Ottesen, KU.

2.1. Respondentgruppen

Respondenterne i undersøgelsen er både aktive spillere samt frafaldne. For de aktive spilleres vedkommende er det aktive fra U14 Talenttræning til A-landsholdsniveau. For de frafaldne er det tidligere spillere fra både tidligere DBU talentsystemer og det nuværende talentsystem fra U14 Talenttræning til A-landsholdsspillere. De frafaldne er dog ikke alle stoppet 100% med fodbold, da flere angiver, at de fortsat er aktive. Derved har denne undersøgelse med respondenter at gøre med vidt forskellige erfaringer med DBU's talentsystem og elitefodbold i al almindelighed.

2.2. Talentudvikling i kvindeafdelingen

Talentudvikling i kvindeafdelingen i DBU er ikke et nyt fænomen. Siden 1990'erne har fokus været på udviklingen af de unge talenter. Nedenstående to tabeller viser de strukturelle ændringer i ordningerne for talenter henholdsvis under og over 16 år.

² Nu *Sektionen Humaniora og Samfundsvidenskab*.

³ 'DBU's talentsystem' dækker over DBU's talenttræning U14 og U15 samt Ungdomslandsholdene U16, U17, U19 og U23.

Tabel 2: Talentudvikling for aldersgruppen under 16 år

År	Projekt	Aldersgruppe
?-1995	Region- og Unionshold	U14 til U17
1995-2007	Struktureret Talentudvikling (STU) - herunder regions- og unionshold	U14 og U15
2007-	DBU's talentudvikling	U14, U15 og/eller U16

Tabel 3: Talentudvikling for aldersgruppen over 16 år

År	Projekt	Aldersgruppe
1995-2007	Struktureret Talentudvikling (STU)	U17 og U19
2001-2007	Kraftcenter*	16 år og ældre
2007-2012	Klub Talent Udvikling (KTU)	16-21 år

* Kraftcenter var et projekt i klubberne for de 16-21 årige.

En større omstrukturering af talentsystemet sker i 2007, og det er derved fra årgang 1992 og de efterfølgende årgange (aldersgruppen 14-21 år), at talenttræningen bliver optimeret i DBU-regi. Dette kan være en mulig forklaring på, hvorfor denne aldersgruppe er så godt repræsenteret i undersøgelsen.

Udover disse forandringer af talentsystemet er der ligeledes ændringer på U-landsholdsplan. I 2001 beslutter DBU at ændre det eksisterende U18-landshold til U19-kvindelandshold, hvorved U18-landsholdet kun når at være effektivt i ca. 2½ år. I 2009 opretter DBU det nuværende U23-kvindelandshold, hvilket for denne undersøgelse i resultatafsnittet kan ses ved, at U23-kvindelandsholdet er lavt repræsenteret.

3. Præsentation af spørgeskemaundersøgelsen

Frafalds-/fastholdelsesundersøgelsen er udformet som et længere spørgeskema, hvor respondenterne har kunne besvare spørgsmål indenfor fem temaer: 1) deres baggrund, herunder idrætslig baggrund, 2) talentudvikling, herunder spørgsmål til landsholdspillere, 3) fodbold på eliteplan, herunder fastholdelse og frafald, 4) mål og ambitioner samt 5) situation ved elitestop. Undersøgelsen er indsamlet i perioden fra den 17. maj, 2013 til 28. juni, 2013 som et online spørgeskema opsat i programmet QuestBack med udsendelse af e-mails indeholdende link til undersøgelsen. Forud for dette er foretaget en pilotundersøgelse i april 2013. Respondenterne er som tidligere nævnt alle piger/kvinder, der er nuværende eller tidligere (elite-)spillere, som har været i berøring med eller været del af talentsystemet samt spillere opført i landsholdsdatabase (U16, U17, U19, U23 og A-landsholdspillere).

I den anonyme spørgeskemaundersøgelse har respondenterne svaret på såvel lukkede spørgsmål (krydset af i fastlagte svarkategorier) og udfyldt åbne besvarelser, hvor de har kunne fortælle deres historier og give deres mening til kende. Ved udsendelse via oplysninger fra DBU's landsholdsdatabase er ca. 530 e-mails øjensynligt gået igennem til modtagerne. Da der har været en formodning om forældede kontaktoplysninger, er facebook ligeledes anvendt til at få kontakt til tidligere talent-/elitespillere. Antallet af udfyldte spørgeskemaer er dermed i alt endt på 367 besvarelser.

Datamaterialet til denne rapport er efterfølgende bearbejdet ved hjælp af statistikprogrammet IBM SPSS Statistics 20, hvor specielt forskelle mellem U/A-landsholdsdeltagere og dem, som ikke nåede dette plan, er analyseret. Dette er gjort bl.a. for at kunne give os mulige parametre og årsager til, at denne gruppe netop er nået fra talent til landsholdsspiller. I undersøgelsen er der også medtaget spørgsmål specifikt til DBU's kvinde U/A-landshold og dermed de spillere, som er kommet eller formåede at komme helt til tops inden for dansk kvindeelitefodbold.

Af de 367 udfyldte spørgeskemaer viser de første analyser en høj repræsentation af de yngre årgange. Det er meget naturligt, at dem, der er del af talentsystemet og/eller har oplevelsen med talentsystemet frisk i hukommelsen, besvarer spørgeskemaet og dermed muligvis i et større omfang er repræsenteret i undersøgelsen. Samtidig er det også de personer, der er størst sandsynlighed for, at DBU har den rette mailadresse på. Denne højere repræsentation af de yngre årgange vil senere vise sig i resultatgennemgangen, hvor der i nogle tilfælde er brug for at tage visse forbehold eller gøre opmærksom på 'unge gruppen'.

I rapporten opereres med forskellige betegnelser, som det har været nødvendigt at beskrive kort i spørgeskemaundersøgelsen for respondenterne, således at de har kunnet svare ud fra, hvilke dele i

DBU's forskellige talentsystemer, de har været i berøring med samt hvilket klubniveau de svarer ud fra. I spørgeskemaundersøgelsen er følgende forklaringer indskrevet:

Når vi taler om DBU's *Talentsystem* dækker dette over alle spillere, som har været/er indkaldt til U14 og U15 Talenttræning, er som er spillere på U16, U17, U19 eller på U23 landsholdet.

Når vi taler om *eliteplan*, mener vi her, at det er spillere i 3F-Ligaen, spillere i udlandet og spillere på A-landsholdet.

Blandt nogle spørgsmål er 1. division dog medtaget, da de i mange tilfælde adskiller sig fra de lavere niveauer såsom Danmarksserien og serierækkerne, eller der er vurderet, at spørgsmålet har haft relevans for spillerne i 1. division.

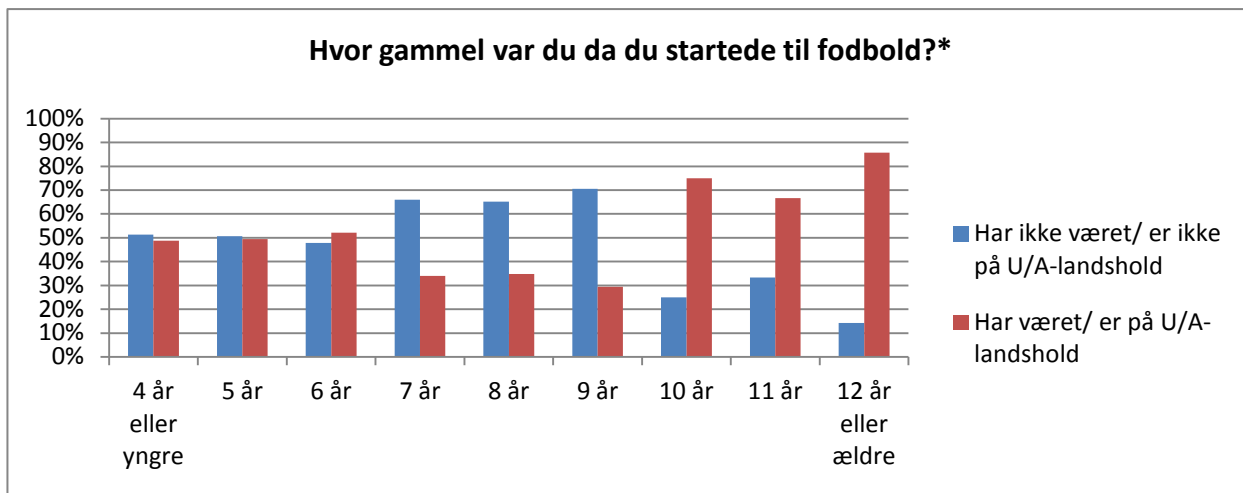
Med brugen af IBM SPSS Statistics 20 anvendes begrebet statistisk signifikans ved de tilfælde, hvor en statistisk signifikant forskel findes. Dette gælder eksempelvis mellem gruppen af spillere, som har opnået U/A-landsholdsniveau (U/A-landsholdsgruppen) og de talenter, som ikke er nået dette niveau. Alt afhængig af den statistiske signifikans størrelse anvendes tre forskellige niveauer i resultatafsnittet:

* Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$

** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,01$

*** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,001$

Des højere signifikans der påvises, des større sandsynlighed er der for, at det fundne resultat er mere end blot et tilfældigt udtryk for denne undersøgelses respondenter og kan anses som en gennemgående tendens for kvindelige talenter og landsholdsspillere indenfor fodbold. I rapporten anvendes figurer som nedenstående:

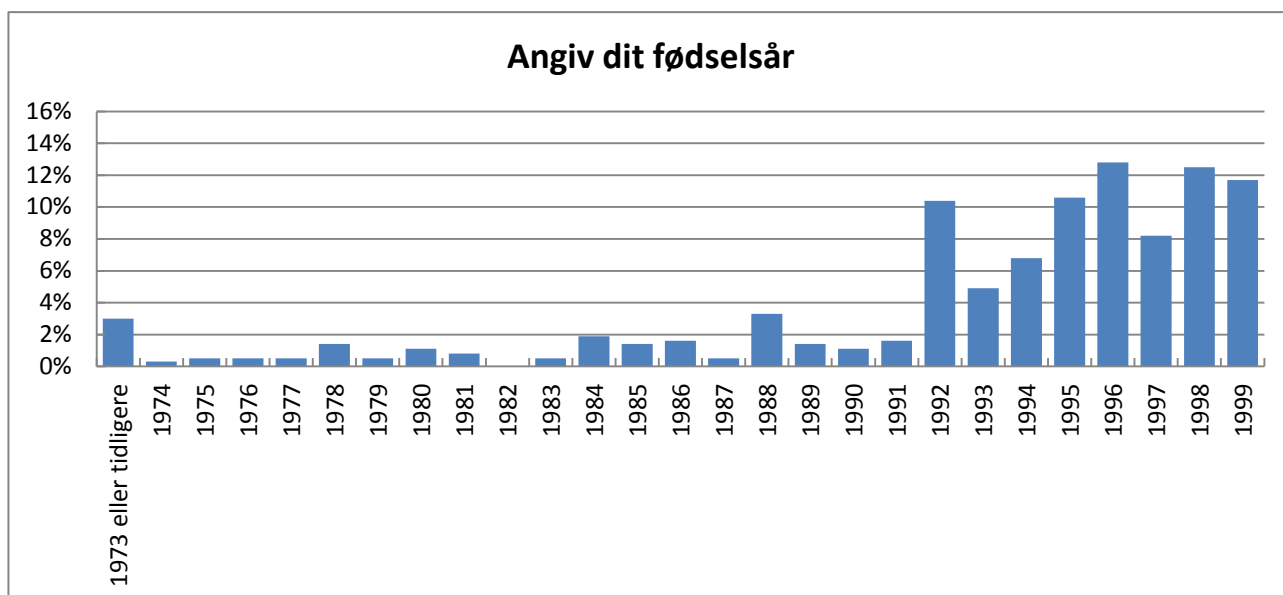
* Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$

En forklaring på procentangivelserne i denne figur er, at hvis man ser på hver enkelt alderskategori, er besvarelserne angivet som 100% besvarelse for de to sammenligninger. Dvs. for '12 år eller ældre' er 85,7% af besvarelserne fra personer, der har været eller er på U/A-landshold, mens 14,3% af dem, der har besvaret denne alderskategori, er respondenter, som ikke har været eller ikke er på U/A-landshold. Som figuren viser med symbolet * ved diagramoverskriften er her fundet en forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$. Det vil sige, at en tendens mellem de to sammenlignede grupper viser, at U/A-landsholdsgruppen i højere grad startede i en senere alder med fodbold.

4. Resultater

4.1. Baggrund

Blandt deltagerne i denne undersøgelse er der en relativ stor spredning på alder – lige fra årgange 1973 eller tidligere til årgang 1999 (dvs. fra 14 år til 40 år+).⁴ Den aldersmæssige fordeling på respondenterne afbilder de årgange, som DBU på nuværende tidspunkt arbejder med i deres talentsystem, hvor aldersgruppen 14-21 år er højt repræsenteret med hele 77,9% af besvarelserne. Da DBU i 2007 omstrukturerer deres talentsystem, er det også fra årgang '92 og de efterfølgende årgange, aldersgruppen 14-21 år, at talenttræningen bliver optimeret i DBU-regi, så det kan være en forklaring på, hvorfor denne aldersgruppe er så godt repræsenteret i undersøgelsen.

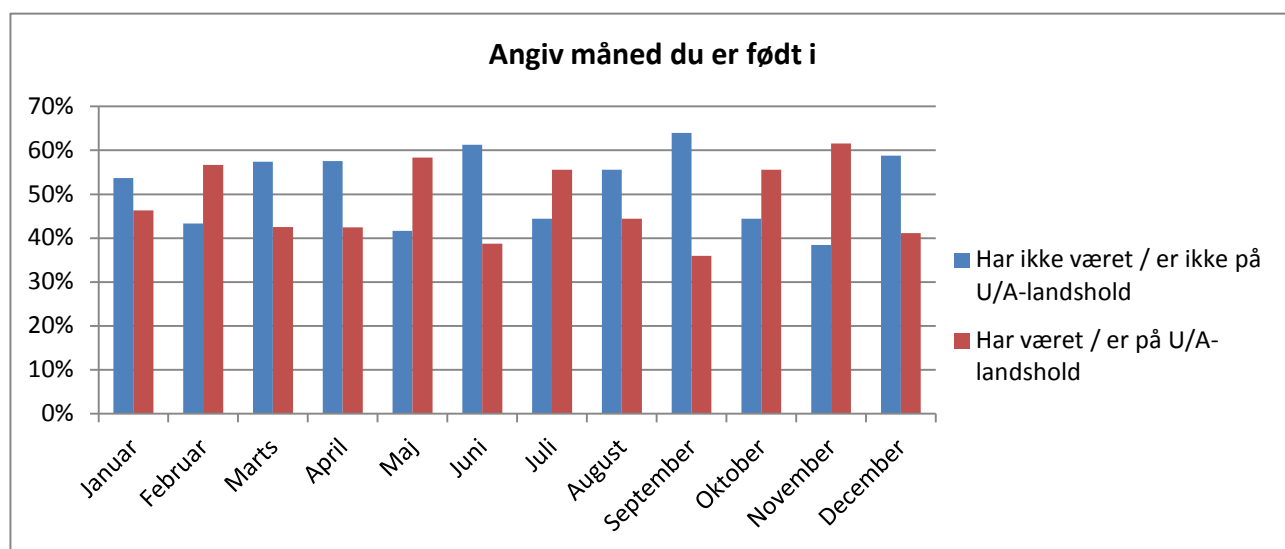
Man taler ofte om, at de største talenter er født i årets første halvdel. Talenter født i årets første kvartal er højere repræsenteret (32,2%) i denne undersøgelse end talenter født i sidste kvartal (19,1%), mens andet kvartal ligger på 27,2% og tredje kvartal på 21,6%. Kurven er relativt flad, men faldende fra januar til december. Tidligere undersøgelse af den relative alderseffekt hos mandlige elitefodboldspillere i Danmark viser en stor spredning på årgangene – og især er der i de yngre årgange en tendens til en overvægt af unge talenter fra 1. kvartal (Christensen, Pedersen & Mortensen, 2008).

Som Christensen et al. (2008) nævner, viser en specialeafhandling vedrørende undersøgelse af unge fodboldspillere i alderen 14-15 år, at op mod 70% er født i det første halvår. For mandlige fodbold-

⁴ Alderen er den alder respondenterne havde på indsamlingstidspunktet.

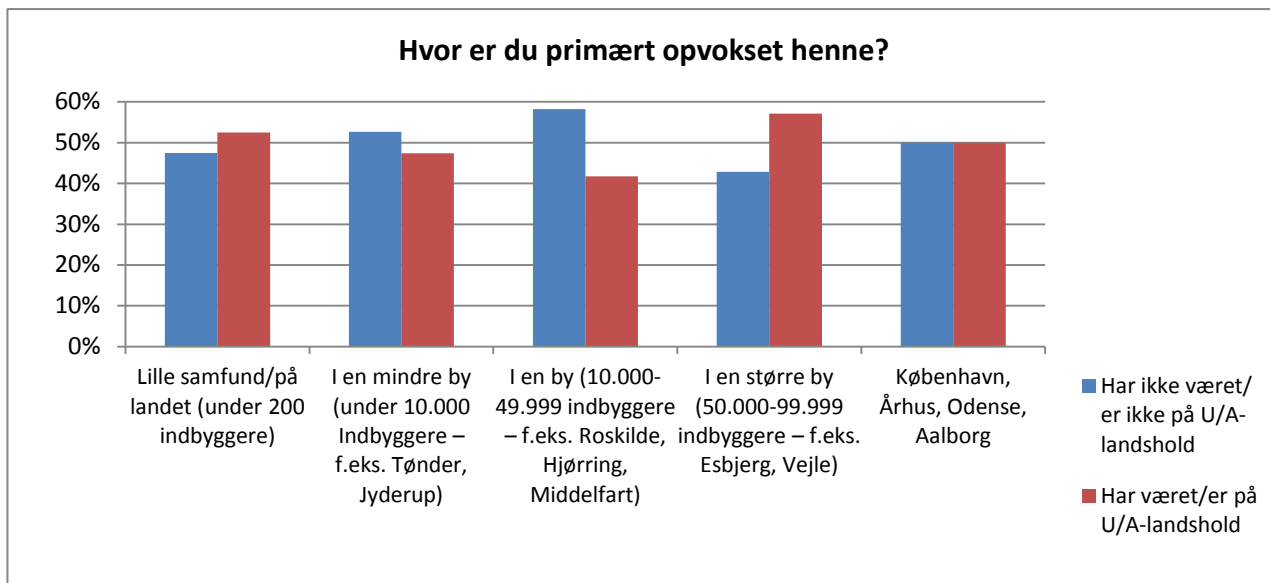
spillere i denne alder spiller fysikken muligvis en stor og afgørende rolle mht. udvælgelse til talentsystemet. Fysikken spiller ikke nødvendigvis samme rolle for kvindelige talentfulde fodboldspillere i de yngre aldersgrupper, hvilket kan være en mulig årsagsforklaring på, at vi ikke ser den store forskel mht. i hvilken måned på året, de kvindelige fodboldspillere er født i. Mht. talentudvikling i dag nævner Krogh Christensen & Kahr Sørensen (2009), at psykologiske og specielt sociale faktorer bliver mere og mere anerkendt som havende en rolle for et talents udvikling.

Selv ved en sammenligning mellem respondenter, der har været/er på U/A-landshold og dem, der ikke har været/er, ses her ingen statistisk signifikante forskelle på, hvilken måned de er født i.

Det ser derfor ud til, at forventningen om en større forskel mellem antallet af U/A-landsholdsspillere i bestemte måneder af året ikke gør sig gældende. Talenter og kommende landsholdsspillere kan derfor være født i alle årets måneder. Med tanke på årgangsforskelle og den mulige mindre effekt fysik har for talentudpegning i teenageårene, kan man sige, at den relative alderseffekt ud fra et fysisk synspunkt ikke nødvendigvis er en faktor at udpege eller bruge som indikator for, hvem der har chance for at opnå landsholdssucces. Christensen et al. (2008) nævner også om den relative alderseffekt, at den ”også berører forskelle i psykosociale faktorer, som oplevet handlekompetence, selvværd og selvbillede i fortold til ikke blot fodbold, men også andre sociale kontekster” (s. 142).

Udover alder er undersøgelsens respondenter også spurgt ind til, hvor de primært er opvokset, da mulige formodninger om, at de større byer med flere muligheder for pige-/kvindeklubfodbold måske vil sætte sit et præg. Knap halvdelen af respondenterne angiver, at de er opvokset i en mindre by eller i et lille samfund. Kun omkring 1/5 er opvokset i en af de større byer i Danmark, hvor nogen af de største og mest professionaliserede kvindefodboldklubber findes.

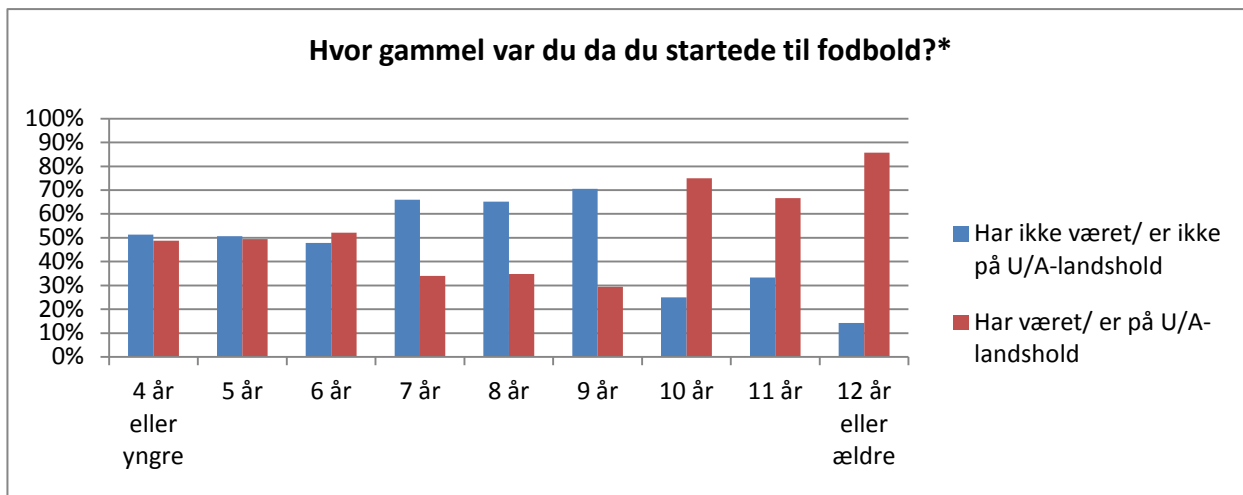
I forhold til U/A-landsholdsgruppen ses ingen signifikante forskelle. Det er dog meget interessant, at et stort antal er opvokset i en mindre by/et lille samfund, men ofte er foreningslivet/foreningsidrætten stærkere i udkantsområder end i storbyer (Ottesen & Ibsen, 2000). For disse fodboldkvinder kan der også være udfordringer i forbindelse med talentudvikling mht. at opdage talentet, transport til samlinger, overvejelser omkring klubskifte mm., da det angiveligt kræver støtte hjemmefra, større engagement og en lyst til at bruge meget tid på aktiviteten.

4.1.1. Idrætsliv

Mange af kvinderne i undersøgelsen er startet med klubfodbold i en tidlig alder, idet 68,5% af de adspurgte er mellem fire og seks år gamle, når de starter. Kun 1,9% er 12 år eller ældre, når de starter til klubfodbold.

Dette vidner om en meget tidlig start på den idrætsgren, hvor de senere hen kommer i berøring med eller bliver del af DBU's talentsystem – særligt årene fra de er fire år eller yngre, til de er syv år, er stærkt repræsenteret med op mod 80%.

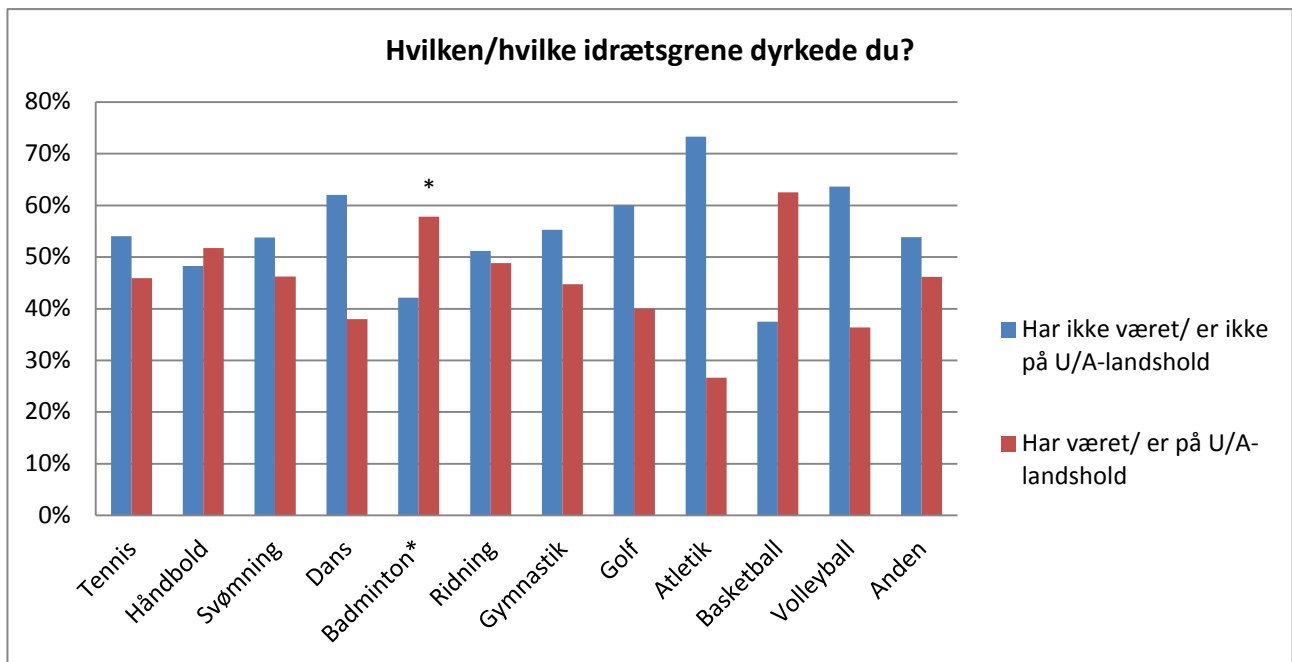
Når man ser på dem, som har opnået U/A-landsholdsplan, viser der sig her en statistisk signifikant forskel, idet dem, som når landsholdsplan, starter i en senere alder med fodbold end kvinder, der ikke når dette niveau. Det tyder således på, at opnåelse af U/A-landsholdsplanet ikke nødvendigvis forudsætter en tidlig fodboldstart.

*Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$

Udover fodbolden har mange prøvet andre idrætsgrene. Hele 84,2% af de adspurgte har gået til anden idræt end fodbold, og det samme gør sig gældende for U/A-landsholdsgruppen, hvor 84,2% fra denne gruppe har dyrket anden idræt end fodbold. En anden undersøgelse (Lidor & Lavyan, 2002 i Moesch et al., 2013, 88) viser, at 70% af eliteatleter og 58% af eliteatleter har været aktive i mere end en idrætsgren. Kvinderne i denne undersøgelse ligger således højere end nævnte undersøgelse mht. at dyrke mere end en idrætsgren. Om dette skyldes danskernes i forvejen høje engagement i foreningsidræt skal være usagt (Laub, 2013). For kvinderne er det typiske kvindeidrætsgrene (Pilgaard, 2008), som spillerne har dyrket sideløbende med fodbold, hvor håndbold med 65%, gymnastik med 49,2% og svømning med 42,7% har modtaget de fleste besvarelser. For selve U/A-landsholdsgruppen er det håndbold med 58,8%, gymnastik med 38,4%, og svømning med 34,5%. Altså nogenlunde samme udfald som den generelle gruppe, dog med en væsentlig lavere andel, der har dyrket gymnastik og svømning.

En interessant tendens er, at når man ser på sammenligningen med U/A-landsholdsgruppen, er der fundet en statistisk signifikant ved idrætsgrenen badminton. Det viser sig, at dem, der har opnået U/A-landshold, i et større omfang har dyrket denne idræt end dem, som ikke nåede niveauet.

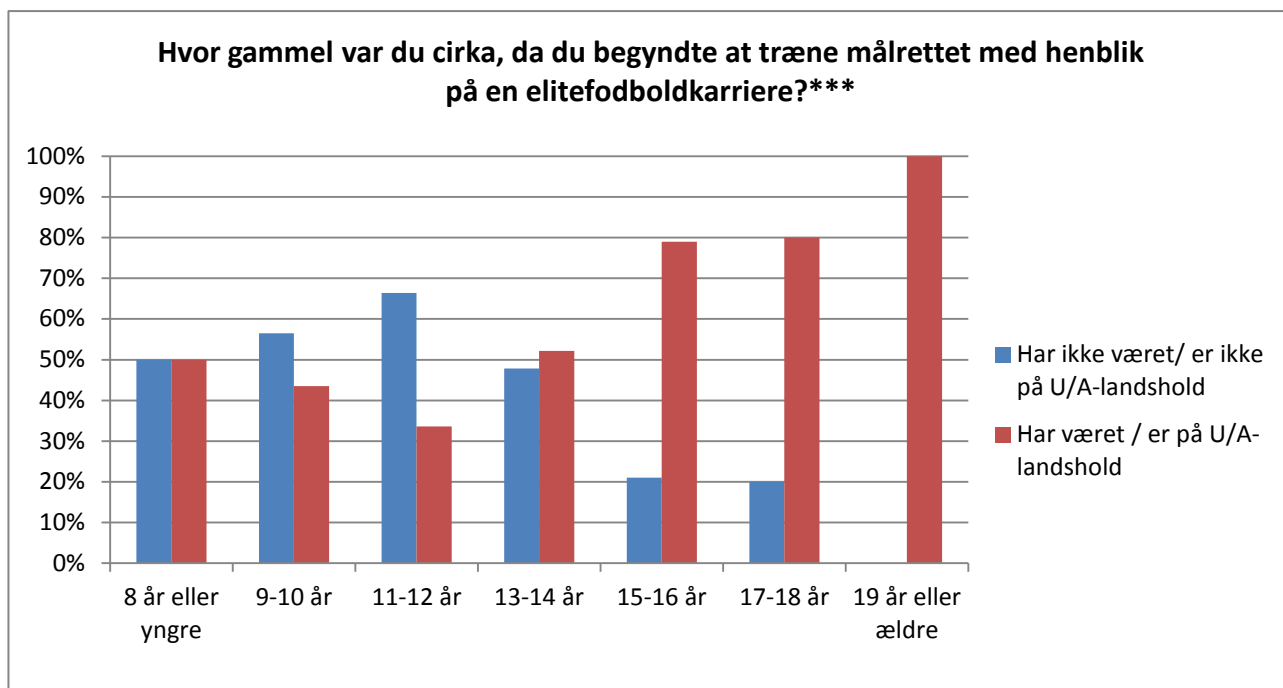
* Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$

Badminton anses for så vidt ikke som en holdsportsgren, men individualiteten og fysikken fra badminton kan muligvis overføres til fodboldbanen, hvor bl.a. egen udvikling spiller ind for at nå langt i talentsystemet. Badminton kan muligvis være en 'styrkende' idrætsgren at have dyrket før skiftet til fodbold.

4.1.2. Specialisering

Alderen for at begynde at træne målrettet med henblik på en elitefodboldkarriere ligger for 74,7% af de adspurgte mellem 11 og 14 års alderen - med yderpunkterne '8 år og yngre' (2,2%) og '19 år eller ældre' (0,5%), hvor 13-14 års alderen er den, som flest har sat deres besvarelse ved (43,9%).

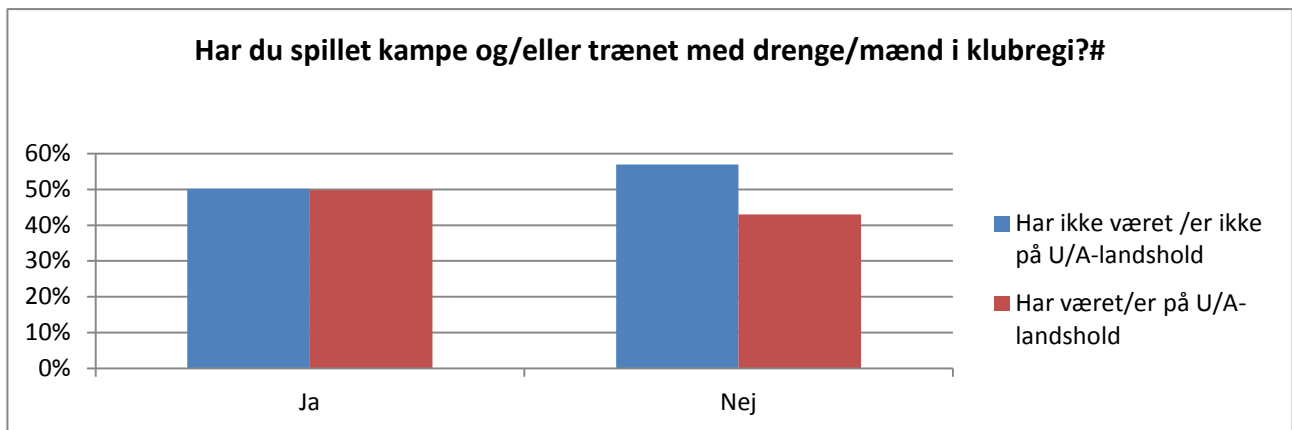
Hvis vi ser på forskellen mellem dem, som er/har været på U/A-landshold og dem, som ikke har nået dette niveau, ser vi en statistisk signifikans, der viser, at jo ældre pigerne er, når de angiver at de begynder at træne målrettet med henblik på en elitefodboldkarriere, jo større sandsynlighed er der for, at de kommer på U/A-landshold.

*** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,001$

Hvorvidt dette resultat ville være anderledes, såfremt en stor del af de frafaldne unge i denne undersøgelse var ældre er vanskeligt at gisne om. Andre undersøgelser omkring specialisering viser, at eliteudøvere ikke nødvendigvis starter deres specialisering i en tidlig alder. En sen specialisering ses bl.a. i undersøgelsen foretaget af Moesch, Trier Hauge, Wikman & Elbe (2013), hvor resultaterne viser, at eliteatleter starter senere end deres elitekammerater og bl.a. også har færre træningstimer op til 12 års alderen. Der er dog få forskelle mellem disse to grupper, og Moesch et al. (2013) henviser til flere undersøgelser omkring betydningen af at dyrke anden sport før specialisering i sin holdsportsgren umiddelbart varierer fra undersøgelse til undersøgelse. Dog henviser Moesch et al. (2013) til en undersøgelse af Güllich fra 2007, hvor resultaterne viser, at et stort antal atleter indenfor holdsportsgrene indtil slutningen af deres junior år dyrker anden sport ved siden af deres hovedsportsgren.

Der er ligeledes spurgt ind til, om de har spillet kampe og/eller trænet med drenge/mænd i klubregi, eftersom DBU's talenttræning opfordrer talenterne til at gøre brug af træning med drenge/mænd minimum en gang om ugen som supplement. Hele 76,6% af pigerne angiver, at de har trænet og/eller spillet med drenge/mænd i klubregi. Kigger man på de største talenter, U/A-landsholdsgruppen, så viser der sig ingen statistisk signifikante forskelle i sammenligning med dem, som ikke har spillet på U/A-landshold. Så om man træner med drenge/mænd eller ej, ser altså ud til ikke at have en indflydelse på, hvorvidt spillerne når U/A-landsholdsplanet. Dermed ikke sagt at pigerne ikke kan drage fordel af at træne med drenge/mænd for at opnå landsholdsplanet, men ud fra et statistisk synspunkt er her ikke fundet en sandsynlighed for en sammenhæng mellem træning med drenge/mænd og opnåelse af landsholdsplanet.

Respondenterne er gjort opmærksomme på at 'Spillet imod drenge/mænd tæller ikke her'.

Respondenterne i denne undersøgelse har haft mulighed for kort at beskrive, i hvilken forbindelse de har trænet med drenge/mænd, og i hvilken alder dette skete. Ud fra grundene til at træne med drenge/mænd kan disse hovedopdeles i tre forhold, som fremgår nedenfor.

1) Mangel på pigehold i fodboldklubben:

"Jeg startede med at træne og spille med drenge, idet der ikke var pigehold i klubben."

"Jeg startede på drengehold, da jeg var 6 år og spillede der, indtil jeg var 12 år, så måtte jeg ikke spille med dem mere (pga. alderen og man skulle søge dispensation mv.) og var tvunget til at skifte til et pigehold. I dag træner jeg en gang imellem med drenge i min klub."

2) En opfordring fra DBU:

"Det var i forbindelse med DBU u16, der ville have, vi skulle træne med drenge 1 gang om ugen, også for at få den 4 træning i ugen. Jeg var 14-15."

"Da jeg spillede på U-16 landsholdet (som 15-16 årig), var det et krav at træne med drenge eller træne med kvinde elitedivisionshold."

3) Et ønske om forbedring/udfordring i deres træning:

"Træning 1 gang om ugen med drenge på min egen alder i min lokale klub for at forbedre min fysik, hurtighed og tankegang. Jeg var ca. 14 år."

Grundene til at træne med drenge/mænd kan altså tilskrives en bred vifte. Det ser dog i denne undersøgelse ud til, at en meget stor del af kvinderne har været nødsaget til at træne med drengene og spille på drengehold, indtil DBU turneringssystemet ikke længere har haft mulighed for at dispensere, hvis de ville spille fodbold i klubregi.

4.1.3. Uddannelse

Nuværende uddannelse

Som indledningsvist omtalt er der en formodning om, at kvinderne i undersøgelsen har fokus på deres uddannelse. Med den yngre årgangs talstærke repræsentation er der i besvarelsen af spørgsmål vedrørende nuværende uddannelse 30,8%, som går i folkeskolen eller på Fodbold College/efter-skole og 28,6% i undersøgelsen er i gang med gymnasium, HHX, HTX eller lignende. En stor andel er i gang med en kort til lang videregående uddannelse, og en meget lille procentdel er fuldtidsprofessionelle fodboldspillere (0,8%).

Som det viser sig fra andre undersøgelser af elitesportsudøvere, er en stor procentdel under uddannelse. I 'Elitesportsmiljøet i Danmark 2012' (Storm & Tofft-Jørgensen, 2013) har man forsøgt en mulig sammenligning i forhold til normalbefolkningen, og som de skriver, skal man tage sammenligningen med forbehold. Dog viser sig her et billede af, at atleterne i Storm & Tofft-Jørgensens undersøgelse i et større omfang går videre med en lang videregående uddannelse og derved har et højere uddannelsesniveau end normalbefolkningen. Storm og Tofft-Jørgensen har aldersgruppeopdelt, hvormed en sammenligning med nærværende undersøgelse kan være vanskelig. Dog ser det ud til, at respondenterne i deres undersøgelse også i højere grad vælger en længerevarende uddannelse frem for normalbefolkningen (Storm & Tofft-Jørgensen, 2013). I forbindelse med rapporten 'Elitekarriere på spil (Bech, Almlund, Plum, & Storm, 2004), der undersøger elitepiger i badminton, håndbold, tennis og bordtennis, tegner sig også her et billede af, at piger satser på uddannelse ved siden af idrætskarrieren.

Specielt i sammenligningen med U/A-landsholdgruppen ses en tydelig tendens til et højere uddannelsesniveau, men det skal tages med forbehold pga. vægten af yngre talenter i undersøgelsen.

Der er uden tvivl et stort fokus på uddannelse, og det tydeliggøres i spørgsmål omkring afsluttet uddannelse.

Afsluttet uddannelse

Som det gør sig gældende med den nuværende beskæftigelse er 'Folkeskolen' stærkt repræsenteret som den senest afsluttede uddannelse med nær 50% pga. det store antal af yngre respondenter. Knap 25% har en studentereksamen, og ca. 10% har afsluttet en lang videregående uddannelse. Også i denne besvarelse har et pænt antal af respondenter afsluttet en mellemlang og lang videregående uddannelse.

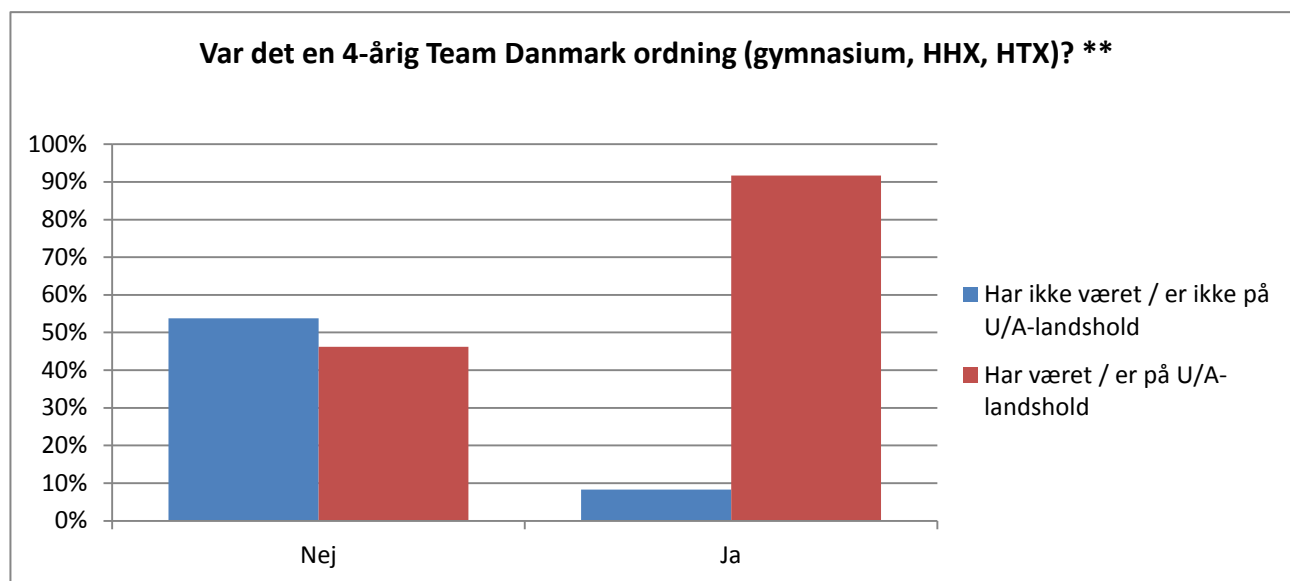
Særligt ved sammenligning med U/A-landsholdsgruppen, dog med et vist forbehold grundet de yngre talenter, har en stor del afsluttet en mellemlang og lang videregående uddannelse. Som det i

undersøgelsen omkring elitesportsmiljøet også angives: ”... men set i lyset af at næsten 34 pct. af eliteatleterne allerede har eller er i gang med en gymnasial uddannelse, er det sandsynligt, at flere eliteatleter over tid vil få en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse i tilgift.” (Storm & Tofft-Jørgensen, 2013, s. 23). Derfor kan der forventeligt være flere af de deltagende fodboldspillere i denne undersøgelse, som går i gang med en længere uddannelse senere i livet.

Gymnasial 3 eller 4-årig?

Respondenterne i undersøgelsen er alle karakteriseret af DBU som værende et nuværende eller tidligere talent og vil med denne karakterisering blive godkendt af DBU til at komme ind på en forlænget studieforbereende uddannelse under en Team Danmark-ordning, dvs. gennemføre gymnasiet, HHX og HTX på fire år i stedet for tre år.

Der er i undersøgelsen 11,4% af de nuværende studerende, der i dag er i gang med gymnasiet, HHX, HTX på den 4-årige Team Danmark-ordning. Hvis man ser på U/A-landsholdsgruppen, viser det sig, at langt størstedelen, i forhold til dem, som ikke er/ har været tilknyttet U/A-landshold, anvender ordningen. Der er således tendens til, at U/A-landsholdsgruppen benytter ordningen frem for ikke landsholdstilknyttede.

** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,01$

DBU har oplevet et stort frafald af U19 landsholdsspillere, og hvorvidt det hænger sammen med valg af den 3-årige gymnasiale uddannelse frem for den 4-årige Team Danmark-ordning kan ikke umiddelbart afklares her. For dem som angiver, at de er del af U19-landsholdet, går 7 ud af 19 på den specielle Team Danmark-ordning, hvilket er 36,8% af U19-kvinderne. Sammenlignet med den

generelle procentdel for alle dem, der er i gang med en studieforberegende uddannelse, ligger U19-landsholdet særligt højt mht. anvendelse af den 4-årige Team Danmark-ordning.

Også for dem, som har *afsluttet* en uddannelse, tegner sig næsten det samme billede. 12,9% svarer, at deres studentereksamen har været under en 4-årig Team Danmark-ordning, og derved er det næsten samme procenttal som blandt dem, der i gang med en uddannelse.

Som Bech et al. (2004) angiver i deres rapport, er det nær halvdelen af talenterne i gymnasiumalderen, der gør brug af den 4-årige Team Danmark-ordning. Dette er væsentlig flere end, hvad denne undersøgelse viser i forhold til fodboldkvinderne. Der kan være mange overvejelser omkring at tage en 3-årig gymnasial uddannelse eller 4-årig Team Danmark-ordning. I en undersøgelse af ordningen (EVA, 2009) viser det sig blandt andet, at jo færre Team Danmark-elever, der er i en klasse, jo mindre tilfreds er den studerende med ordningen.

Der er i de større byer København og Aarhus to gymnasier med specifikke Team Danmark klasser, men som denne undersøgelse viser, er en stor del af pigerne/kvinderne opvokset i mindre byer, hvor mulighederne eller antallet af Team Danmark-elever i en klasse muligvis har været minimalt. Det er alt sammen gisninger, men oftest har det betydning at være i den samme klasse, følge de samme klassekammerater og føle sig som en del af et fællesskab, også udenfor fodbolden. Bl.a. nævner elever fra Himmelev Gymnasium fordelene ved at være flere Team Danmark-elever i samme klasse og vigtigheden af at lave noget med de andre, når det kan lade sig gøre for ikke at blive helt 'outdated' (<http://www.himmelev-gymnasium.dk/Default.aspx?ID=3060>).

At balancere mellem fodboldklubben, DBU's talentsystem, uddannelse og sine venner er krævende for de unge talenter. Udover egne forventninger til uddannelse har den danske regering og Team Danmark opsat mål mht. uddannelse af unge atleter bl.a., at 95% af en årgang skal fortsætte med videre uddannelse eller læring i 2015 (Christensen & Sørensen, 2009). Dette er bl.a. i tråd med Team Danmarks filosofi om at udvikle 'det hele menneske'. Enkelte af respondenterne nævner som begrundelser til frafald i spørgeskemaet bl.a. "*Jeg valgte at prioritere uddannelse frem for fodbold.*" og "*Prioritering i forhold til gymnasiet*".

Som spørgsmålene omkring nuværende og afsluttet uddannelse viser, har vi med en gruppe af eliteudøvere at gøre, som vælger at uddanne sig. Dette følger tendensen i andre undersøgelser (Storm & Tofft-Jørgensen, 2013; Nielsen, Godthjælp Nielsen & Storm, 2000), og som indikeret tidligere har eliteudøvere et relativt højt uddannelsesniveau – og specielt kvinder har et stort fokus på uddannelse ved siden af idrætten (Bech et al., 2004).

I det følgende ser vi på fastholdelse og frafald fra talent- og eliteplan blandt respondenterne. I undersøgelsen har vi spurgt ind til: 1) Talentudvikling, 2) fodbold på eliteplan samt 3) mål og

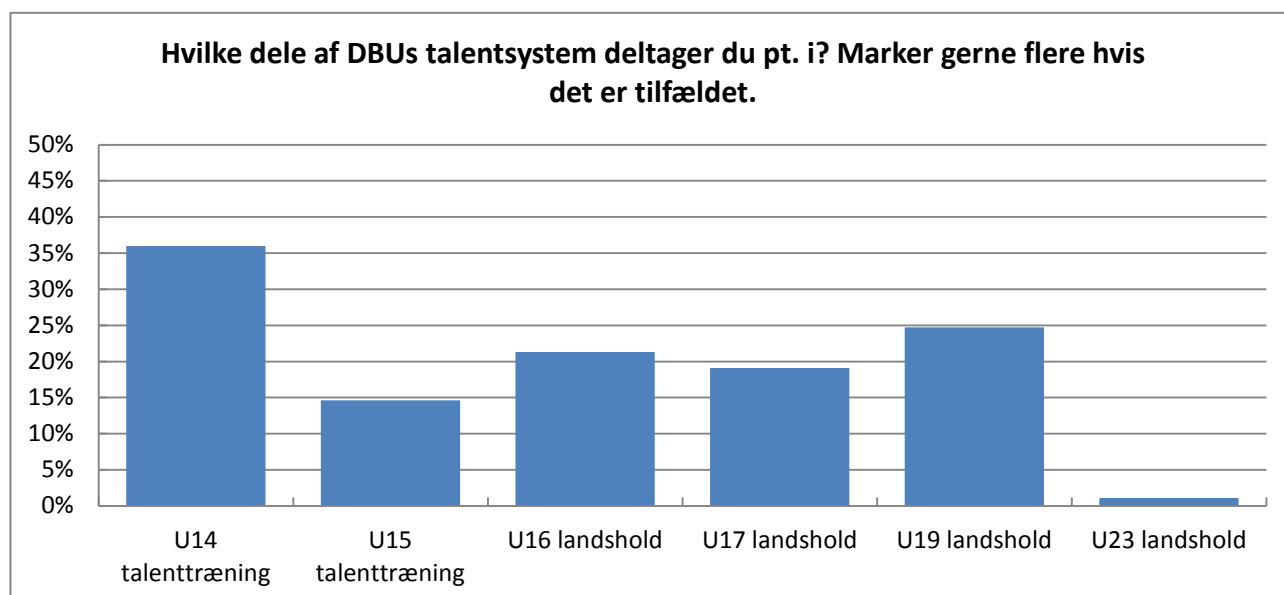
ambitioner for at afdække mulige årsager hertil. Ligeledes vil det fremgå, hvad de har fået ud af at spille på eliteplan. I de følgende afsnit er fokus først på fastholdelse og dernæst på frafald.

4.2. Fastholdelse

4.2.1. Talentudvikling

Fodboldsituationen for de adspurgte i undersøgelsen er, at 24,3% (89 respondenter) er del af talentsystemet, mens 58,3% hverken er del af DBU's talentsystem eller elitespillere, og 17,4% er ikke længere del af talentsystemet, men er elitespiller i 3F-ligaen, 1. division,⁵ på kontrakt i udlandet eller er A-landsholdsspillere.

For de nuværende i talentsystemet ses, at en stor andel deltager i talenttræning. Man skal dog være opmærksom på, at de har haft mulighed for at besvare flere kategorier, hvormed det ikke er muligt at sige, 'at halvdelen deltager i talenttræning, og den anden halvdel deltager på U-landshold'. Som det ses af figuren, er det meget få, som har angivet, at de deltager på U23 landsholdet, men dette kan forklares med, at dette landshold først blev til i 2009, som nævnt i afsnittet 'Talentudvikling i kvindeafdelingen'. Derudover har spørgeskemaundersøgelsen som nævnt generelt mange besvarelser fra de yngre årgange.

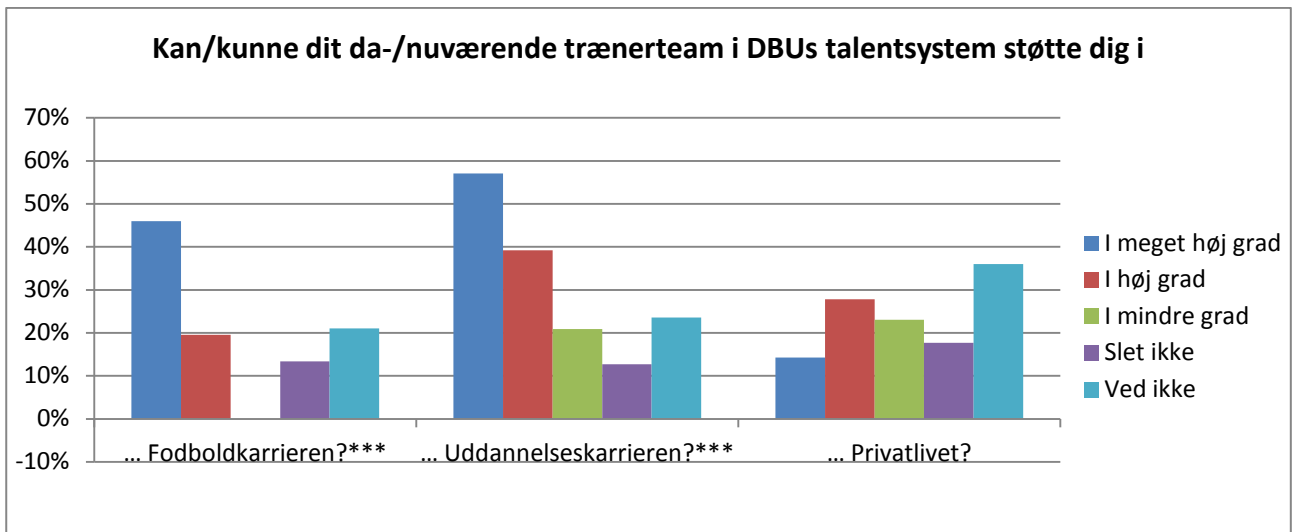

I forhold til hvorvidt DBU's trænersteam kan/har kunne støtte dem i forhold til deres 'fodboldkarriere', 'uddannelseskarriere' og 'privatlivet' tegner sig et billede af, at kvinderne generelt synes, at de har kunne finde støtte i 'meget høj grad', 'høj grad' eller 'mindre grad' på alle tre områder. Ganske forståeligt er det i fodboldkarrieren, at flest har angivet, at de har kunnet få støtte

⁵ Vær opmærksom på at i dette tilfælde regnes 1. divisionsspillere for at være elitespillere.

'i meget høj grad' og 'i høj grad' med mere end 80% af besvarelserne. For privatlivets vedkommende svarer cirka 1/3, at de slet ikke kan hente støtte fra DBU's talentsystem til dette.

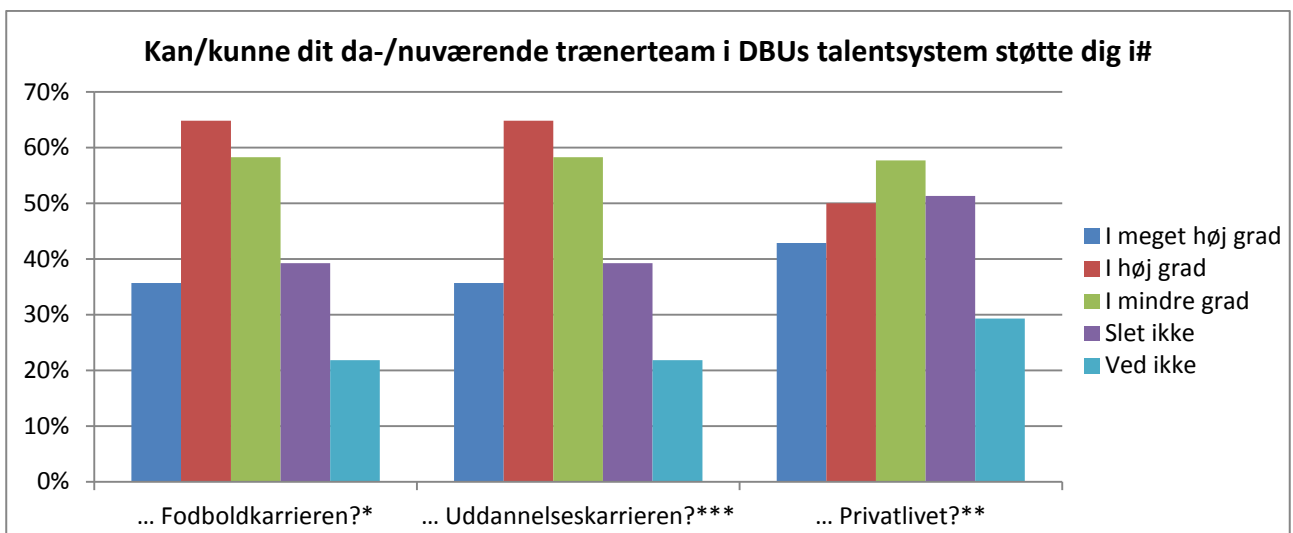
For de 89 som angiver, at de er del af DBU's talentsystem, falder besvarelserne på spørgsmålet om støtte fra DBU's træner-team ud med statistisk signifikans på fodboldkarrieren og uddannelseskarrieren i sammenligning med dem, som ikke er del af talentsystemet. Det tyder altså på, at talenterne i systemet føler, at de kan få den nødvendige støtte 'I meget høj grad' eller 'I høj grad' til såvel deres fodboldkarriere som deres uddannelseskarriere. Mht. privatlivet er udfaldet for denne gruppe anderledes end den generelle, da umiddelbart flere er tilfredse med støtten i en eller anden grad, mens en del angiver 'Ved ikke'.

*** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,001$

Den statistiske signifikans er udregnet i sammenligning med dem, som har angivet, at de ikke er del af talentsystemet pt. Figuren viser dog kun besvarelserne fra de aktive i talentsystemet.

Ser vi på U/A-landsholdsgruppens besvarelse i sammenligning med dem, som ikke har opnået dette niveau, viser sig en statistisk signifikans på alle tre parametre: Fodboldkarrieren, uddannelseskarrieren og privatlivet. U/A-landsholdsgruppen svarer i højere grad, at de har modtaget en form for støtte frem for slet ikke.

*Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$, ** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,01$, Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,001$.

Den statistiske signifikans er udregnet i sammenligning med dem, som har angivet, at de ikke er/har været på U/A-landshold. Figuren viser dog kun besvarelser fra aktive/frafaldne U/A-landsholdspillere.

I forhold til Team Danmarks målsætning om at udvikle det hele menneske indenfor eliteidræt og nu med nyt værdisæt⁶ indenfor talentudvikling, hvor ”Fokus er på ’det hele menneske’, og der er forståelse for talenternes samlede livssituation (uddannelse, fritid, job og sport).” (Therkelsen, 2013). Det bliver derfor afgørende, at kvinderne får støtte fra trænerteamet i DBU’s talentsystem, da de er i en alder, hvor eliteudvikling, uddannelse og privatliv skal spille sammen for at få hele fodboldspillere ud af det.

Tiden spiller ofte en rolle i forhold til at få hverdagslivet til at hænge sammen, og støtten fra trænerteamet kan have en stor betydning i forbindelse med forståelsen for at jonglere mellem at være en aktiv spiller og få det passet ind med uddannelse og evt. arbejde (Ottesen, Nielsen, & Brandt-Hansen, 2010). Som rapporten ’Om at være elitespiller i dansk kvindefodbold’ (2010) angiver, har spillerne tre områder, de ønsker forbedringer på: ”(...) *det fodboldfaglige, kombinationen mellem fodbold og arbejds-/uddannelseslivet samt holdfællesskabet*” (s. 28).

⁶ Værdisættet bygger på Helhed, Udvikling, Samarbejde, Engagement, Trivsel (talent-HUSET) (Therkelsen, 2013).

4.2.2. Fodbold på eliteplan

Med denne undersøgelse af 'fodbold på eliteplan' er respondenterne i spørgeskemaet blevet gjort opmærksomme på, at 'Fodbold på eliteplan henviser til spillere på DBU's landshold, 3F-Ligaen, spillere på kontrakt i udlandet eller spillere, der er del af DBU's talentsystem'.

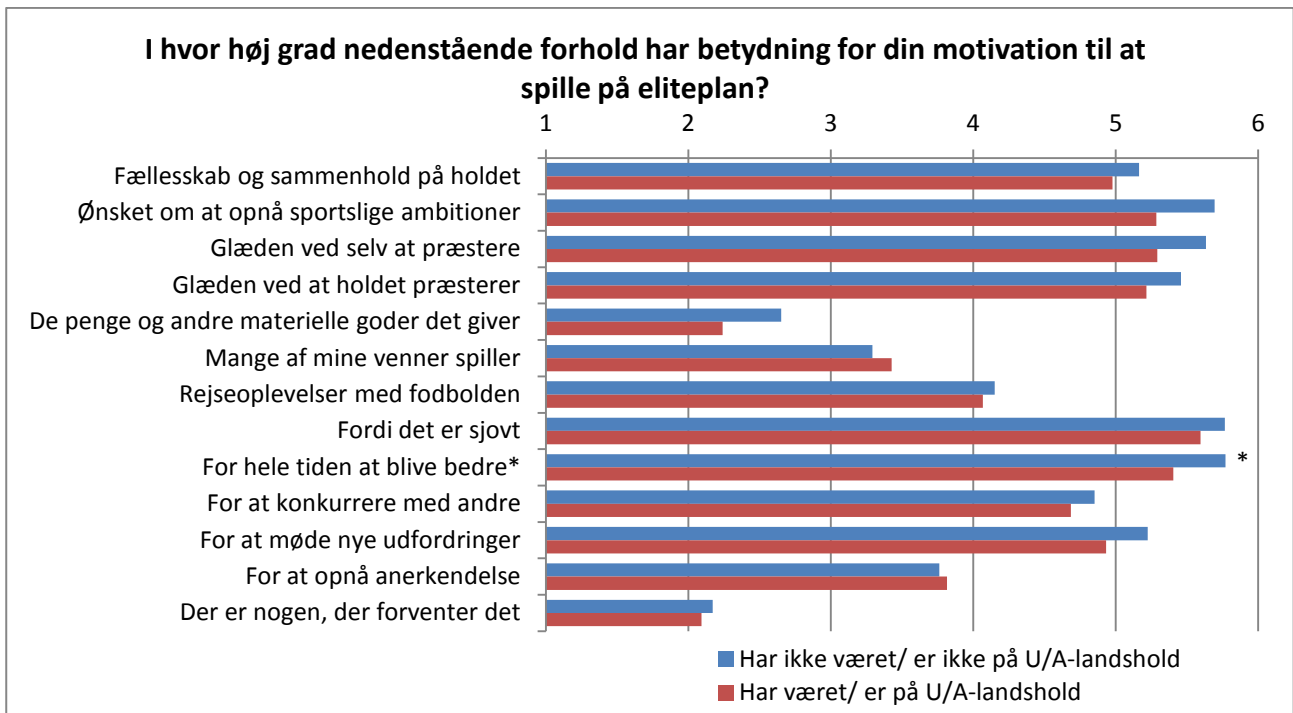
Respondenterne er blevet spurgt ind til, hvorvidt de er aktive på eliteplan for at sikre, at de besvarer de rette spørgsmål. Resultaterne viser, at aktive på eliteplan, som er del af DBU's talentsystem, udgør 20,2%, mens 17,4% er aktive på eliteplan uden at være del af talentsystemet.⁷ Hele 62,4% er ikke længere aktive på elite- eller talentplan, hvoraf 30,2% er stoppet med fodbold, mens 32,3% er aktive på et lavere plan.

I den følgende gennemgang af resultaterne for fodbold på eliteplan er fokus på de to kategorier 'Ja, jeg er aktiv i 3F-Ligaen, på kontrakt i udlandet og/eller på U/A-landshold' og 'Ja, jeg er aktiv i DBU's talentsystem, men IKKE i 3F-Ligaen, på kontrakt i udlandet eller U/A-landsholdsspiller'.

Vi har spurgt ind til forhold, som har betydning for deres motivation set i et bredt perspektiv til at spille på eliteplan ved en vurdering af udsagn fra en skala fra 1 til 6, hvor 1 er et udsagn med lavest betydning, og 6 et udsagn med højest betydning. For de nuværende aktive elitespillere er det specielt 'Fordi det er sjovt', 'For hele tiden at blive bedre' og 'Glæden ved selv at præstere', som er de forhold, der ser ud til at have størst betydning for motivationen til at spille på eliteplan. Det vil sige, det er i høj grad både præstation og glæde, som gør sig gældende.

Ved en sammenligning med U/A-landsholdsspillere så giver det et praj om, hvilke forhold dem som er kommet længst i systemet vægter.

⁷ Vi er blevet opmærksomme på, at vi i dette spørgsmål ikke har medregnet U-landsholdsspillerne under talentsystemet, selvom vi tidligere i spørgeskemaet har medregnet dem i talentsystemet. I de efterfølgende besvarelser af spørgsmål har det dog ingen betydning.

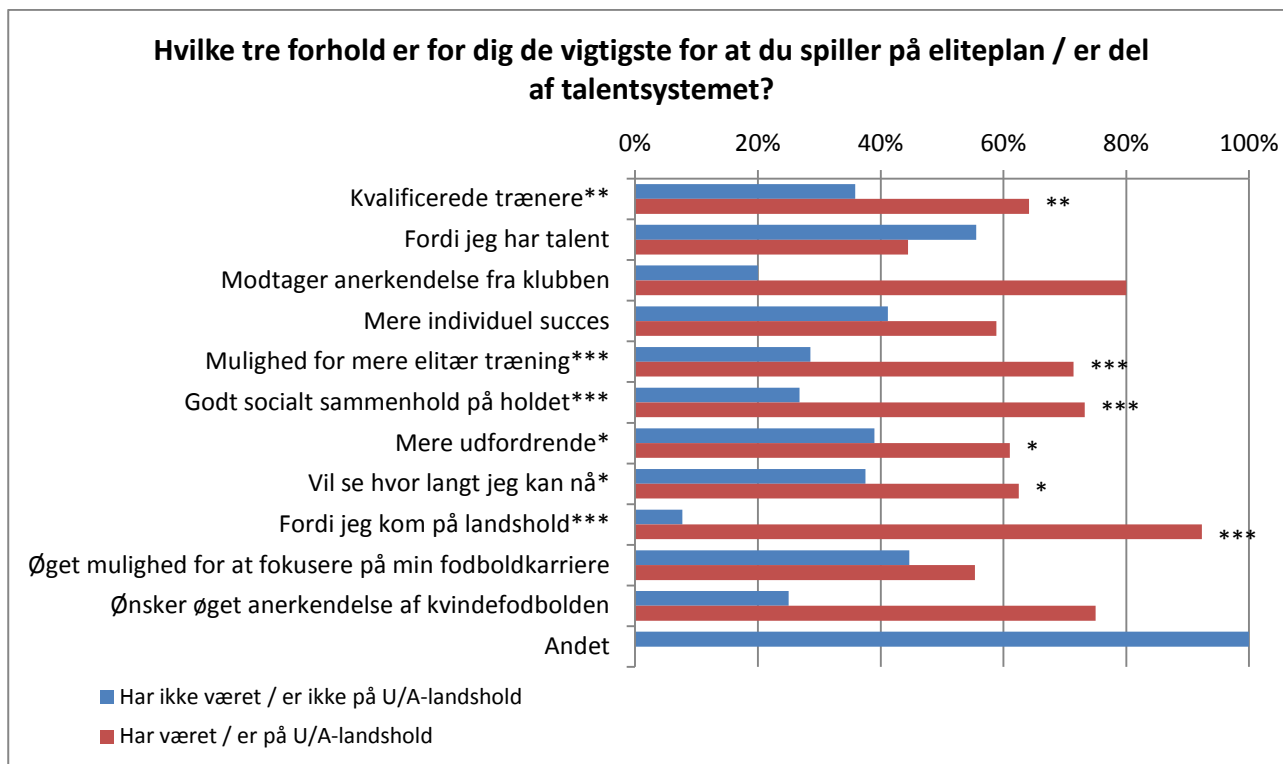

*Forskelle statistisk signifikant ved $P < 0,008$

De forhold, der har nået højest vurdering, er 'Fordi det er sjovt', 'For hele tiden at blive bedre' og 'Glæden ved selv at præstere'. Der er en statistisk signifikans på forholdet 'For hele tiden at blive bedre', hvor det viser sig, at dem som ikke er på U/A-landshold vægter denne væsentligt højere.

Spillerne har haft mulighed for at vælge tre forhold, som har haft størst betydning for, at de har valgt at spille fodbold på eliteplan eller være del af DBU's talentsystem. De forhold, som er vægтет højest er 'Kvalificerede trænere', 'Mulighed for mere elitær træning', 'Godt socialt sammenhold', 'Mere udfordrende', 'Vil se hvor langt jeg kan nå' og 'Øget mulighed for at fokusere på min fodboldkarriere'. Alle ligger med en procentandel på 40,6% med 'Mere udfordrende' som højest rangerende med 42,8%. Forhold som 'Modtager anerkendelse fra klubben', 'Mere individuel succes' og 'Fordi jeg kom på landshold' vægtes lavest af forholdene for at spille på eliteplan/være del af talentsystemet.

For dem, der er nået længst i talentsystemet, adskiller besvarelsen sig en smule, da de tre vigtigste forhold er 'Fordi jeg kom på landshold', 'Modtager anerkendelse fra klubben' og 'Ønsker øget anerkendelse af kvindefodbolden'.

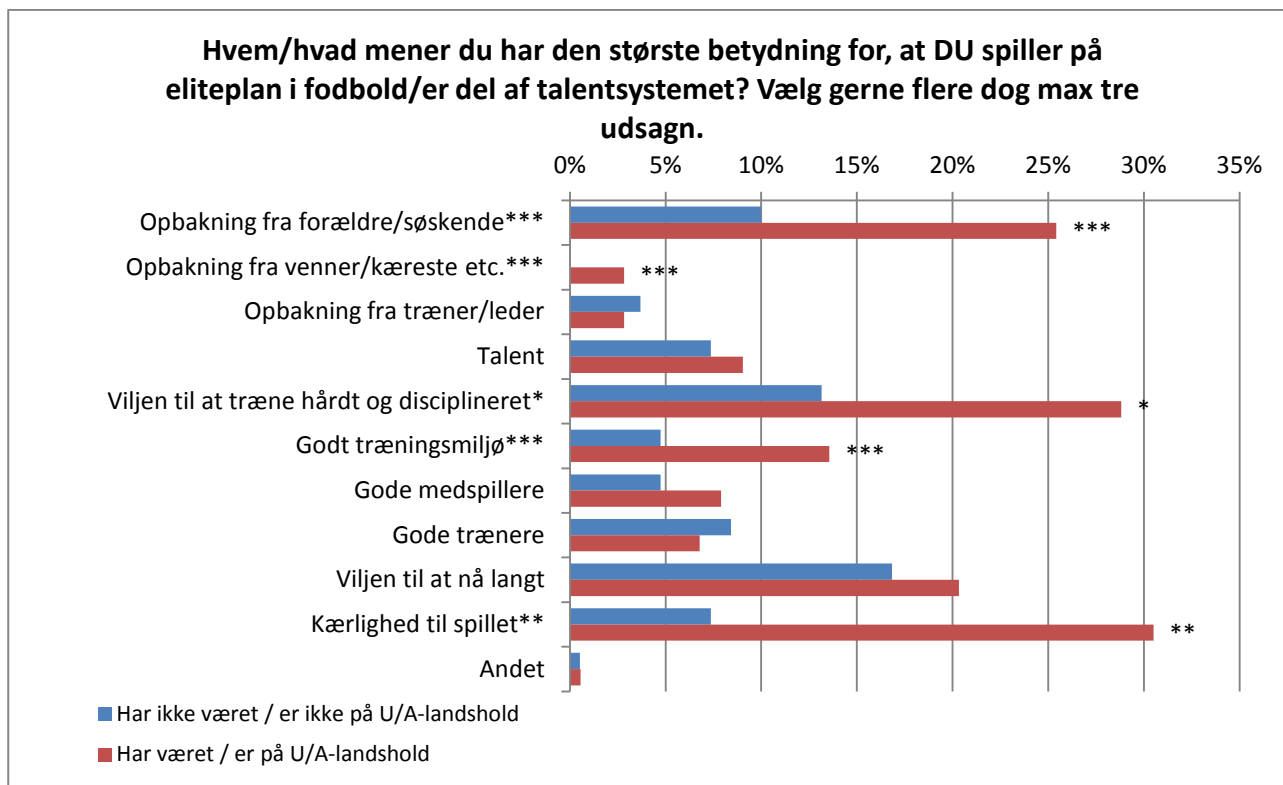

*Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$, **Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,01$, ***Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,001$.

Ydermere viser der sig flere signifikante forskelle mellem U/A-landsholdsgruppen og de eliteaktive. Bl.a. er der en tendens til, at 'Kvalificerede trænere', 'Mulighed for elitær træning', 'Mere udfordrende', 'Vil se hvor langt jeg kan nå' og 'Fordi jeg kom på landshold' betragtes som vigtigere forhold for U/A-landsholdsgruppen end for dem, som ikke har været/ ikke er i berøring med U/A-landshold.

Elitespillerne har haft mulighed for at angive op til tre udsagn, der har den største betydning for netop dem. 'Viljen til at træne hårdt og disciplineret' har 55,1% af elitespillerne svaret. Dernæst kommer 'Viljen til at nå langt' og 'Kærlighed til spillet'. Ligeledes er 'opbakning fra forældre/søskende' også ret højt placeret med 46,4%. Det, som umiddelbart har mindst betydning for elitespillerne, er 'opbakning fra venner/kæreste etc.' (3,6%) og 'opbakning fra træner/leder' (8,7%).

Elitespillere, som er på U/A-landsholdsplan, adskiller sig signifikant fra resten af respondenterne ved, at de tillægger følgende områder større betydning: 'opbakning fra forældre/søskende', 'Viljen til at træne hårdt og disciplineret', 'opbakning fra venner/kæreste etc.', 'Kærlighed til spillet' og 'Godt træningsmiljø'.

*Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$, ** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,01$, *** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,001$

Som figuren viser, er der signifikante forskelle at finde på en del udsagn. Bl.a. er tendensen, at U/A-landsholdstruppen har 'Opbakning fra forældre /søskende', 'Opbakning fra venner/kæreste etc.' og 'Godt træningsmiljø' som af stor betydning for at spille på eliteplan/være del af talentsystemet, hvor 'Kærlighed til spillet' og 'Viljen til at træne hårdt og disciplineret' heller ikke er uden betydning, dog ikke med lige så stor statistisk signifikant forskel.

Til disse spørgsmål har respondenterne haft mulighed for at angive, hvad de får ud af at spille fodbold på eliteplan og årsager til, at de fortsat spiller elitefodbold:

"Jeg elsker fodbold"

"Personlig udvikling, fordi jeg bruger min tid på det, jeg har lyst til og kan lide"

"Jeg kan udvikle mig mere indenfor noget, jeg elsker"

"Jeg elsker fodbold og har altid gjort det. Jeg træner hårdt, mit største ønske er at komme på landsholdet"

"Fordi det er sjovt! Fordi al den tid jeg ligger i det, er det hele værd i form af alle de oplevelser, jeg får med. Fordi jeg har muligheden for at opnå mine største drømme, og fordi jeg har mødt og stadig møder mange fantastiske mennesker på min vej."

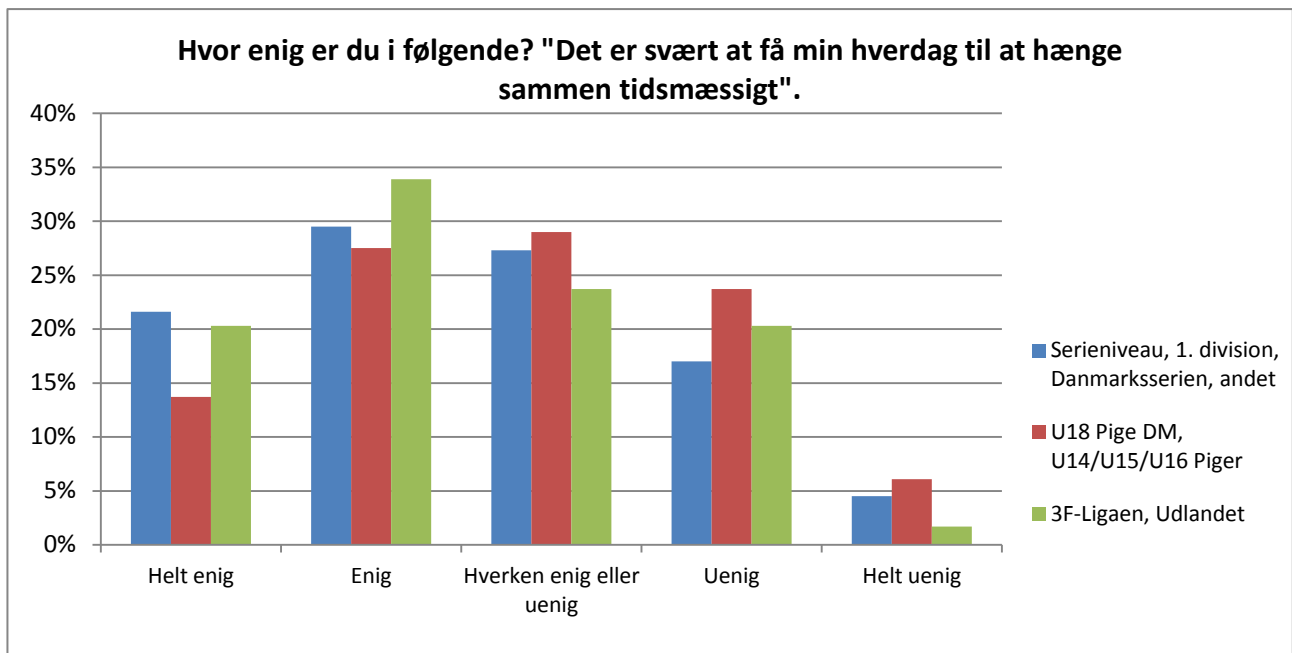
De følgende to udtagelser omfatter også landsholdsniveau:

”Jeg vil det og fortsætter, fordi de oplevelser, jeg får med fodbold/landsholdet, er nogle oplevelser, jeg ellers aldrig vil få, hvis det ikke var for fodbold. Jeg oplever nogle ting, som mine ”normale” venner aldrig får med, og de oplevelser er netop det, der gør, at jeg fortsætter, for så længe fodboldoplevelserne er sjovere og federe end det, man går glip af, når man er væk, så er det det hele værd!”

”Fodbold var og er min passion, der i mange år var omdrejningspunkt i mit liv. Efter en længere pause er jeg nu tilbage på eliteniveau - dog ikke i landsholdsregi. Fodbold er stadig min passion, men det er i lige så høj grad mit frirum i en travl hverdag, ligesom det er en fantastisk mulighed for at skabe langvarige relationer, og så skal man ikke undervurdere betydningen af at gøre det, man er god til.”

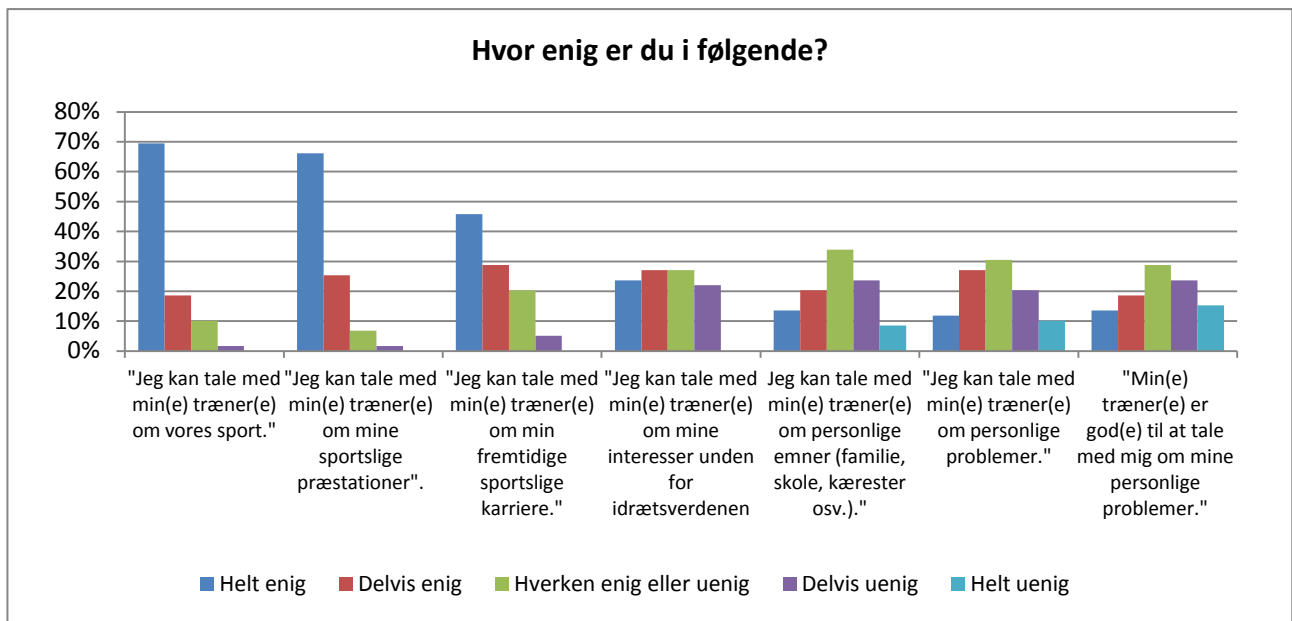
Som citaterne her beskriver, er fodbolden for disse kvinder af stor betydning. Det er sjovt, giver oplevelser, de udvikler sig, møder nye mennesker, skaber nye relationer, og som det sidste citat siger: ”gøre det man er god til”. Som tidligere undersøgelser omkring elitespillere også har vist, har glæden ved spillet, muligheden for at indfri ambitioner, udvikling og sociale relationer en central plads med hensyn til kvindernes fortsatte fastholden i elitefodbold (Ottesen et al., 2010).

Nogle af de centrale spørgsmål i forhold til kvindernes håndtering af fodboldkarriere, uddannelse og privatliv er spørgsmål vedr. deres hverdag og tid. Som det ses af figuren, er en stor del ’helt enige’ eller ’enige’ i, at ’det er svært at få min hverdag til at hænge sammen tidsmæssigt’. Specielt spillerne fra 3F-Ligaen og udlandet markerer sig her. Generelt kan det siges, at omkring 1/3 af kvinderne i ’U18 Pige DM, U14/U15/U16 Piger’ og omkring 1/5 af ’3F-Ligaen, udlandet’ samt ’Serieniveau, 1. division, Danmarksserien, andet’ ser ud til ikke at have nogen tidsmæssige udfordringer i hverdagen.

Om end der anvendes en anden skala ved enig-uenig i rapporten 'Elitekarriere på spil' (Bech et al., 2004), så er det tydelige for begge undersøgelser, at respondenterne i overvejende grad er enige i, at det er svært at få hverdagen til at hænge sammen tidsmæssigt. Som udtrykt i 'Elitekarriere på spil' (Bech et al., 2004) er det tydeligt ud fra besvarelserne at se, "(...) at der er tale om piger med en temmelig struktureret hverdag" (s. 52). Det er absolut interessant at se nærmere på U18 Pige DM, U14/U15/U16 Pigers besvarelse af tiden, da de samlet i mindre grad giver udtryk for et tidsmæssigt problem. Besvarelserne for de to grupper viser, at de kvinder, der skal have fodbold og folkeskolen til at hænge sammen i mindre grad giver udtryk for et tidsmæssigt problem, mens de kvinder, der skal have fodbold og gymnasiet til at hænge sammen, i et større omfang giver udtryk for et tidsmæssigt problem. Det ser ud til at jo højere uddannelse desto mere bliver tiden en udfordring.

Spørger man ind til andre udsagn omkring, hvad de kan tale med deres træner(e) om, er her store forskelle at finde. Nedenstående figur er kun for spillerne i 3F-Ligaen og udlandet.

Et stort antal er 'helt enige' i udsagnene om at kunne tale med træner om egen sport, sportslige præstationer og egen fremtidige sportslige karriere – specielt de to første udsagn har mere end 2/3 af respondenterne markeret ud for 'helt enig'. Når det kommer til at kunne tale med sin træner eller sine trænere om interesser udenfor idrætsverdenen, om personlige emner, egne personlige problemer, så er enigheden jævnt faldende. De angiver altså i et mindre omfang, at det er muligt at tale med træneren/trænerne om disse emner. Som det viste sig med, hvorvidt trænersteamet i DBU's talentsystem kunne støtte spillerne i deres privatliv, er støtte eller det at kunne tale med sin træner/trænere om mere personlige ting ikke noget, som kvinderne føler, de kan gøre eller har mulighed for at gøre. Disse besvarelser er ikke mulige at sammenligne direkte med næsten samme type spørgsmål stillet i 'Elitekarriere på spil' grundet forskellige svarkategorier. Dog minder resultaterne fra disse to undersøgelser meget om hinanden med en stor grad af enighed om at kunne tale med sin træner om de sportslige områder, hvor de mere personlige områder for begge undersøgelser vedkommende viser, at pigerne/kvinderne i mindre grad mener, de kan tale med deres trænere om dette (Bech et al., 2004).

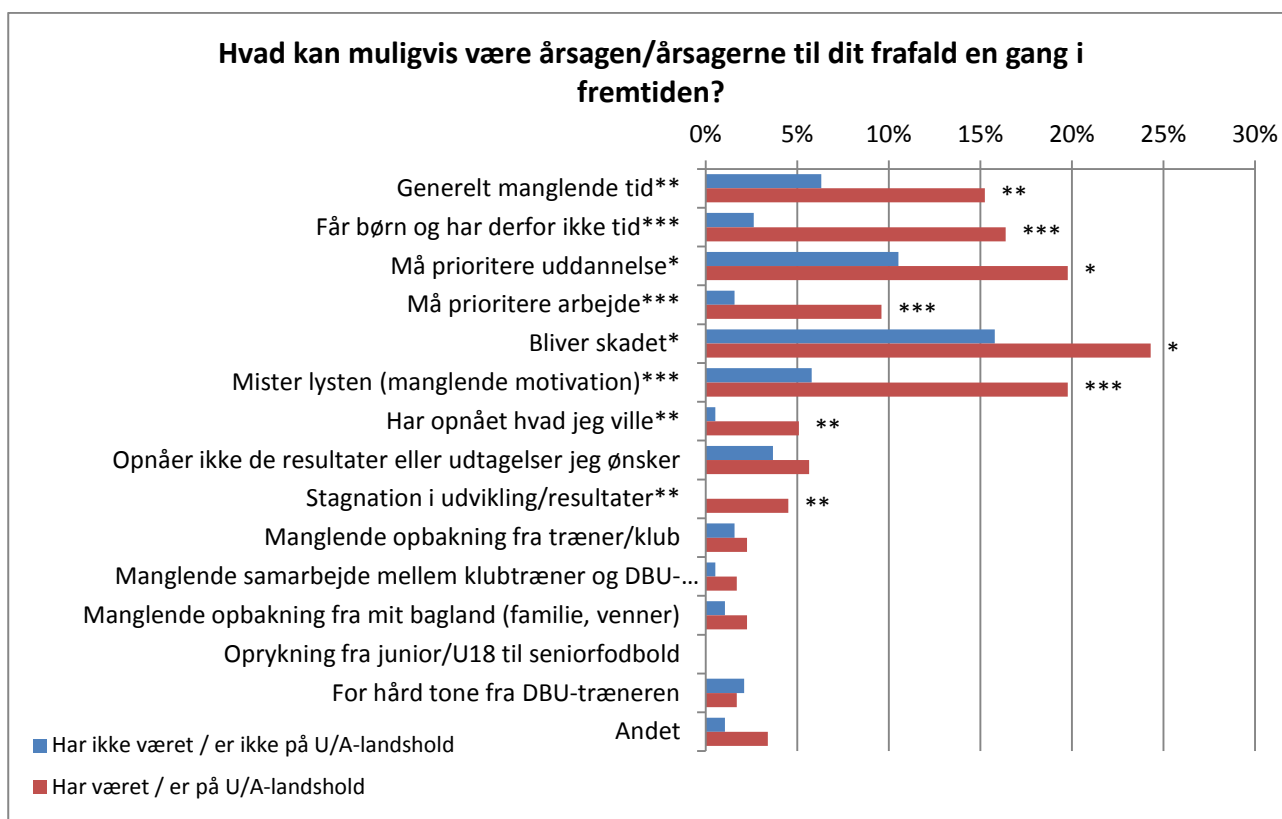
4.2.3. Frafald en gang i fremtiden

Selvom det er svært at vide, hvad der kan være grunde til et muligt frafald i fremtiden for de nuværende spillere i elitefodbolden, er der spurgt ind til dette med opstillede udsagn, hvormed plausible grunde til et frafald en gang i fremtiden kan findes.

Der har været mulighed for at sætte kryds ved tre udsagn i spørgsmålet, og 'Bliver skadet' har modtaget flest med 53,3%, 'Må prioritere uddannelse' (40,1%) og 'Mister lysten (manglende motivation)' (33,6%) er de efterfølgende udsagn, som har modtaget flest kryds. I bunden ligger

'Oprykning fra junior/U18 til seniorfodbold er/var for svær', 'For hård tone fra klubtræneren' og 'Manglende samarbejde mellem klubtræner og DBU-træner'.

For U/A-landsholdsgruppen er det faldet ud meget i lighed med den generelle besvarelse med en overvægt på 'Bliver skadet', 'Må prioritere uddannelse' og 'Mister lysten'. Der er fundet flere signifikante forskelle på flere af udsagnene, som nedenstående figur viser.

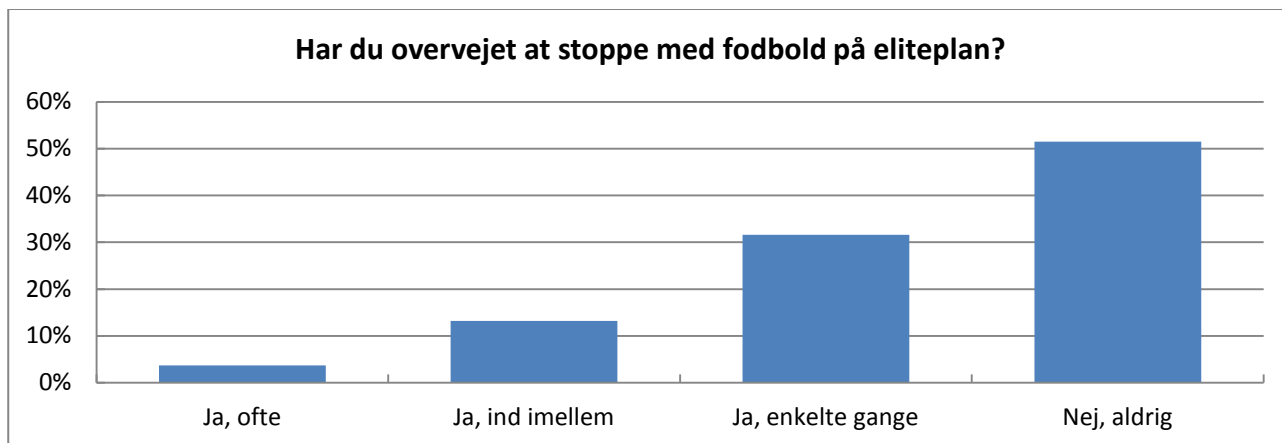

*Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$, ** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,01$, *** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,001$.

U/A-landsholdsgruppen tror altså i højere grad, end dem som ikke er/nåede dette niveau, på at de opstillede årsager såsom 'Får børn og har derfor ikke tid', 'Mister lysten (manglende motivation)', og 'Må prioritere arbejde' med en højere signifikant forskel end 'Generelt manglende tid', 'Har opnået hvad jeg ville', 'Stagnation i udvikling/resultater', samt 'Må prioritere uddannelse' og 'Bliver skadet' med mindre signifikante som mulige årsager til et frafald en gang i fremtiden. Også i undersøgelsen i 2010 er det de fysiske skader, manglende lyst og tid til uddannelse, børn og arbejde, der angives som mulige fremtidig årsager til et stop fra elitefodbolden (Ottesen et al., 2010).

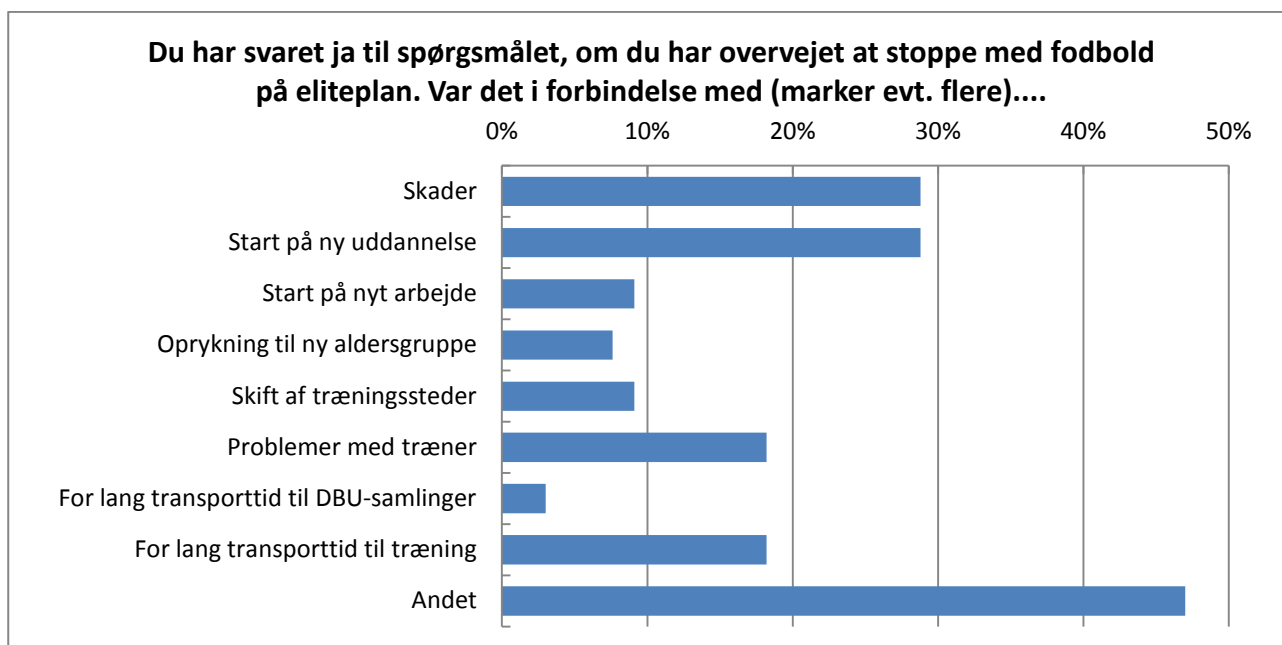
4.2.4. Overvejelser om at stoppe

Elitespillerne og dem som fortsat er del af talentsystemet er blevet spurgt, om de har overvejet at stoppe med fodbold på eliteplan. Besvarelserne viser, at hele 51,5% svarer 'Nej, aldrig' til dette spørgsmål, mens 31,6% svarer 'Ja, enkelte gange', og væsentlig færre svarer både 'Ja, ind i mellem' (13,2%) og 'Ja, ofte' (3,7%).

Sammenlignet med besvarelserne fra undersøgelsen 'Elitekarriere på spil' (Bech et al., 2004) er besvarelserne af dette spørgsmål meget lig hinanden. Dog er der væsentlig flere i denne fodboldundersøgelse, som angiver 'Nej, aldrig'.

Af dem, som har svaret ja til, at de har overvejet stop en gang i fremtiden, er årsagen eller årsagerne, de kunne forestille sig bl.a. 'Skader' og 'Start på ny uddannelse' besvaret med 28,8%, mens 'Andet' er besvaret med 47%. Dette stemmer overens med de begrundelser for muligt stop, som pigerne i rapporten 'Elitekarriere på spil' også angiver i forbindelse med overvejelser om stop fra eliteidrætten (Bech et al., 2004).

Det er i ovenstående figur værd at lægge mærke til, at 'Oprykning til ny aldersgruppe' har modtaget få besvarelser. Dette stemmer fint overens med respondenternes besvarelser mht., om oprykning fra junior/U18 til seniorfodbold ville være årsag til frafald. Det tyder altså på, at den umiddelbare forventede kløft mellem junior- og seniorfodbold ikke er så udtalt og ikke skaber bekymring blandt respondenterne i denne undersøgelse.

Respondenterne har haft mulighed for at uddybe forhold, der vil kunne få dem til at stoppe med fodbold på eliteplan/være del af talentsystemet. I disse besvarelser finder vi bl.a. en del forklaringer, som omhandler uddannelse, job, ungdom, skader og manglende lyst.

"Man kan ikke leve af kvindefodbolden, og det er de færreste, der har en fremtid indenfor 'faget', derfor er det vigtigt med uddannelse og gode studiejobs, så man kan forberede sig på at få et godt job en dag, som er det, man skal leve af. Og dermed bliver man NØDT til at nedprioritere fodbolden, hvis man har ambitioner i sit arbejdsliv."

"Skolen kommer til at være i første række, og det tager meget tid. Og så vil man også gerne være en del af ungdomsbølgen."

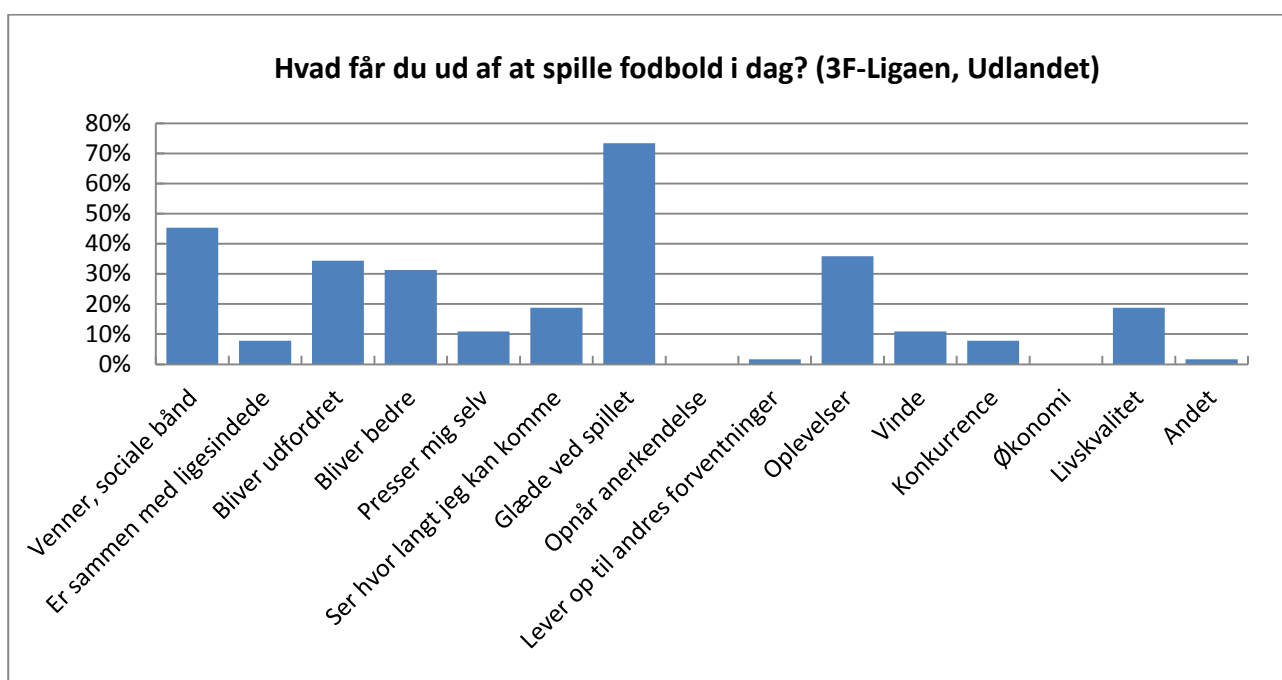
"Være skadet i en længere periode og opleve mere tid med venner, kæreste og familie, Derved en måske manglende lyst."

"Alvorlige skader og min alder. Vil kun spille så længe det er sjovt, og jeg føler, jeg gør en forskel."

"Manglende tid. Har rigtig langt til træning og skal køre længere, hvis jeg skal spille 3F (min. halvanden time hver vej)."

Det at kunne kombinere sin fodbold med uddannelse og andre sider af livet, hvor tidsfaktoren er af afgørende betydning, ligesom frygten for skader og en manglende lyst, evt. i forbindelse med et skadesforløb, kan være en mulig grund til et frafald en gang i fremtiden.

Som flere spørgsmål har vist, er 'Fordi det er sjovt' et af kerneudsagnene omkring det, der holder dem i gang med fodbold. I et spørgsmål vedrørende, hvad de får ud af at spille fodbold i dag, er det for de aktive i 3F-Ligaen og i udlandet i overvejende grad 'Glæde ved spillet', dernæst kommer 'Venner, sociale bånd' og 'Oplevelser' som de tre vigtigste udsagn.

Miljøet omkring fodbolden, vennerne og oplevelserne med fodbolden har altså en afgørende betydning for denne gruppe, ligesom det gav sig til kende i undersøgelsen af elitefodboldkvinder i 2010 (Ottesen et al., 2010), hvor holdfællesskabet bl.a. viste sig at være af central betydning.

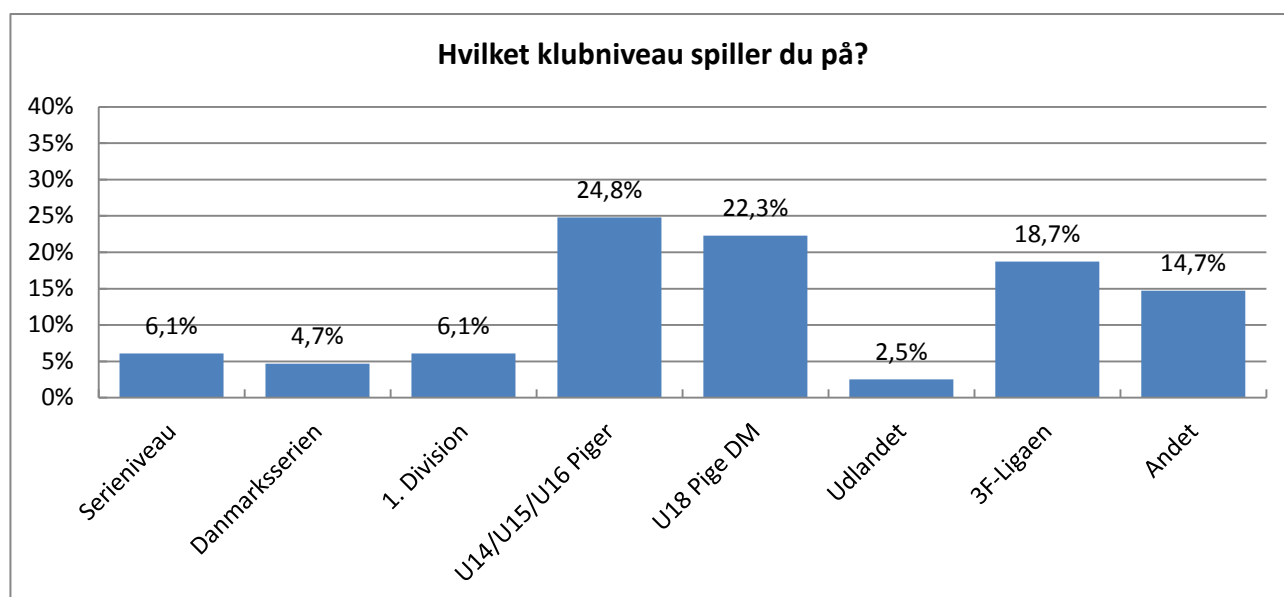
Hos de af respondenterne, der er aktive i DBU's talentsystem, viser de tre vigtigste udsagn at være 'Glæde ved spillet', 'Blive bedre' og 'Bliver udfordret'. Som med de aktive i 3F-Ligaen og i udlandet er det 'Glæde ved spillet', som opnår flest besvarelser. Derudover er begge grupper meget enige om, at for ingen af dem er økonomi en faktor, de får ud af at spille fodbold i dag. 'Lever op til andres forventninger' er i begge tilfælde også blandt de lavest besvarede udsagn til dette spørgsmål.

For gruppen af DBU talenter er det fortsat jagten på at blive bedre, at blive udfordret og at finde sit eget niveau, der tæller i forhold til at være DBU talent, hvor 3F-Liga spillere og udlandsspillere i højere grad har fokus på 'Oplevelser' samt 'Venner, sociale bånd'. Dog har det at blive udfordret og presse sig selv også en stor betydning for denne gruppe, men aldersmæssigt er de muligvis i en

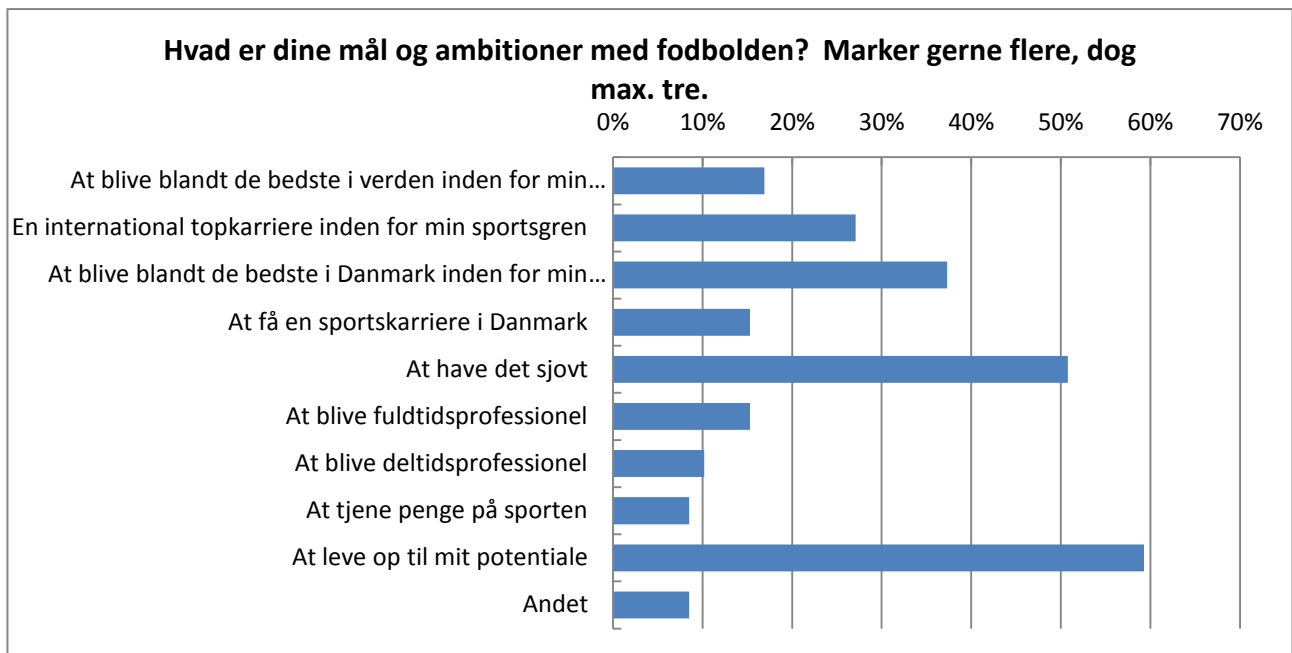
anden fase af livet, hvor de sætter andre forhold højere end de individuelle præstationer. Sammenholdet og holdfællesskabet ser ud til at have betydning, som denne respondent også giver udtryk for: ”Men det vigtigste er sammenholdet mellem spillerne, det er dem, der får mig til at blive ved. De er jo blevet mine bedste venner ...”

4.2.5. Mål og ambitioner

I de følgende afsnit om mål og ambitioner er besvarelsen af spørgsmålet opdelt i tre kategoriseringer, alt afhængig af om respondenterne er aktive i 1) 3F-Ligaen/Udlandet, 2) spiller på serieniveau, i 1. division, i Danmarksserien eller andet, 3) er på U18 Pige DM eller U14/U15/U16 Piger. Nedenfor ses at U14/U15/U16 piger og U18 Pige DM er højt repræsenteret i denne undersøgelse lige såvel som spillere i 3F-Ligaen.

I forhold til mål og ambitioner for de aktive spillere i 3F-Ligaen og i udlandet er det 'At leve op til mit potentiale', 'At have det sjovt' og 'At blive blandt de bedste i Danmark indenfor min sportsgren' udsagn med flest besvarelser. 'At tjene penge på sporten' har fået færrest besvarelser. Grundet de få muligheder for fuldtidsprofessionalisme i dansk kvindefodbold, så er det meget naturligt, at mål og ambitioner om at tjene penge på sporten ligger langt nede på listen.

For kvinderne i 1. division, Danmarksserien, seriefodbold eller andet er det fortsat 'At have det sjovt' (86,2%), som er den altafgørende faktor. Dernæst, om end med væsentlig færre besvarelser, er det udsagn om 'At leve op til mit potentiale' (36,8%) og 'Andet' (14,9%), der har betydning. For denne gruppe af kvinder på dette niveau er målet og ambitionen altså i højeste grad at have det sjovt med fodbolden, hygge sig med sin idrætsgren og få dyrket den sammen med gode holdkammerater, der prioriteres.

For U14/U15/U16 Piger og U18 Pige DM er deres tre vigtigste mål og ambitioner ud fra besvarelserne 'At blive blandt de bedste i Danmark indenfor min sportsgren' (29,5%), 'At have det sjovt'(17,1%) og 'At leve op til mit potentiale' (12,4%). Disse talenter har ambitioner om at drive det vidt med deres sport, da både det at få en sportskarriere i Danmark og en international topkarriere indenfor deres sportsgren ligger procentvis højt (10,9%) i forhold til andre af deres besvarelser. Som med undersøgelsen 'Elitekarriere på spil' af piger i badminton, håndbold, tennis og bordtennis er det også 'At have det sjovt', der er af betydning, dog overgået af "at blive blandt de bedste i Danmark inden for min sportsgren" (Bech et al., 2004). Der er dog store forskelle at finde indenfor disse fire idrætsgrene, hvor håndboldsvarene i større omfang svarer til fodboldpigernes besvarelser i denne undersøgelse – især gruppen af 3F-Ligaspillere samt udlændespillere.

4.2.6. Prioriteringer

Det at være eliteidrætsudøver er ofte en balancegang mellem mange timers træning, uddannelse/arbejde og andre aspekter af privatlivet. Derfor er deltagerne i undersøgelsen blevet spurgt ind til, hvordan de prioriterer eliteidræt, uddannelse, venner, familie, fester og sociale aktiviteter samt

job. Ved muligheden for at sætte tallet 1 som det vigtigste, 2 som næst vigtigst og så fremdeles op til 6, hvor tallene kun kan anvendes en gang, er der i analysen af spørgsmålene anvendt 'MEANS', et gennemsnit, for hermed at kunne opstille resultaterne i prioriteret rækkefølge.

Ser vi på gruppen af kvinder, der spiller i 3F-Ligaen eller udlandet, og dermed de kvinder, som vi kan anse som mest eliteaktive, er det familien, der prioriteres højest, dernæst eliteidræt foran uddannelse og efterfølgende er det venner, job og fest og sociale aktiviteter. Denne rangering har også pigerne i undersøgelsen 'Elitekarriere på spil' (Bech et al., 2004).

I prioriteret rækkefølge - 3F-Ligaen, udlandet	
Familie	2,6182
Eliteidræt	2,7091
Uddannelse	3,1852
Venner	3,4364
Job	4,1111
Fest og sociale aktiviteter	4,7222

For gruppen af kvinder, som spiller i 1. division, på serieniveau eller andet, gør det sig gældende, at gennemsnitligt har flest prioriteret familien højest, dernæst uddannelse, venner, eliteidræt, job og til sidst fester og sociale aktiviteter som lavest prioritet.

I prioriteret rækkefølge – 1. division, serieniveau, andet	
Familie	2,6512
Uddannelse	3,1364
Venner	3,3182
Eliteidræt	3,6477
Job	4,0233
Fest og sociale aktiviteter	4,4091

For gruppen af piger, som spiller på et af U-holdene, ser fordelingen lidt anderledes ud. Familien er også i denne gruppe højest prioriteret, dernæst uddannelse og eliteidræt, venner, job og fest og sociale aktiviteter. I forhold til pigerne/kvinderne i 1. division, på serieniveau eller andet prioriterer U-pigerne eliteidræt højere.

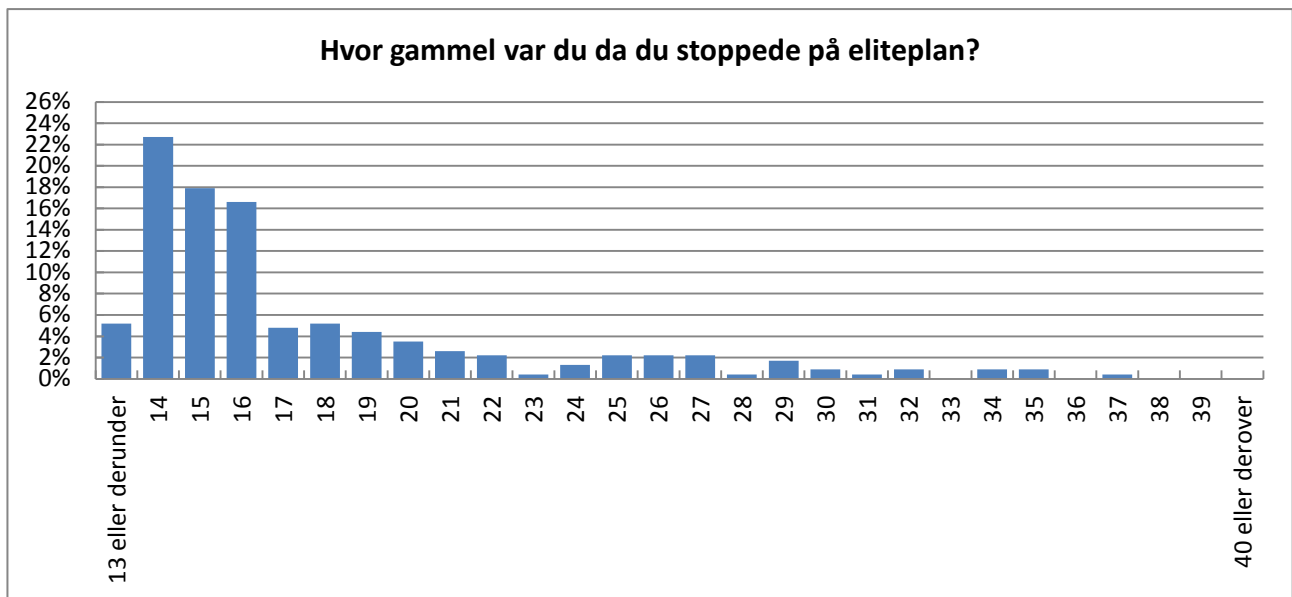
I prioriteret rækkefølge - U18 Piger DM, U14/U15/U16 Piger	
Familie	2,8790
Uddannelse	3,0794
Eliteidræt	3,1840
Venner	3,3520
Job	4,1240
Fest og sociale aktiviteter	4,1600

For alle tre grupper af piger/kvinder gør det sig altså gældende, at familien prioriteres højest, og at job samt fest og sociale aktiviteter prioriteres lavest. Alt afhængigt af hvilket niveau pigerne/kvinderne spiller på, prioriteres eliteidrætten højere hos de mest eliteaktive og lavere hos de piger/kvinder, der spiller i 1. division, på serieniveau eller andet. Uddannelsen prioriteres i alle tre tilfælde relativt højt og altid foran venner.

4.3. Frafald

I det følgende afsnit vil fokus være på de af spillerne, som er frafaldet talentsystemet og eliteplan. Vi har spurgt ind til, på hvilket DBU-niveau de var, da de stoppede på eliteplan. Af dem, som er stoppet (229 respondenter) med elitefodbold, spiller 36,7% fortsat fodbold, dog ikke på eliteplan. 9,2% stoppede på højeste niveau 'A-landsholdet', mens 34,9% stoppede på 'Unions-/regionshold, U14/U15/U16 talenttræning niveau', og 19,2% stoppede på 'STUniveau/ungdomslandsholds-niveau'.

Som det ses af nedenstående figur, sker der et frafald af piger/kvinder i aldersgruppen 14-21 år med 77,7%, og det er især stort i 14-16 års alderen med 57,2%. Dette er givet de piger, som kortvarigt har været i forbindelse med DBU's talenttræning, og som derefter er frafaldet – enten som et selvvalgt frafald eksempelvis pga. skader, prioritering af uddannelse med mere eller frafaldet grundet manglende videre udtagelse til DBU's talentsystem.

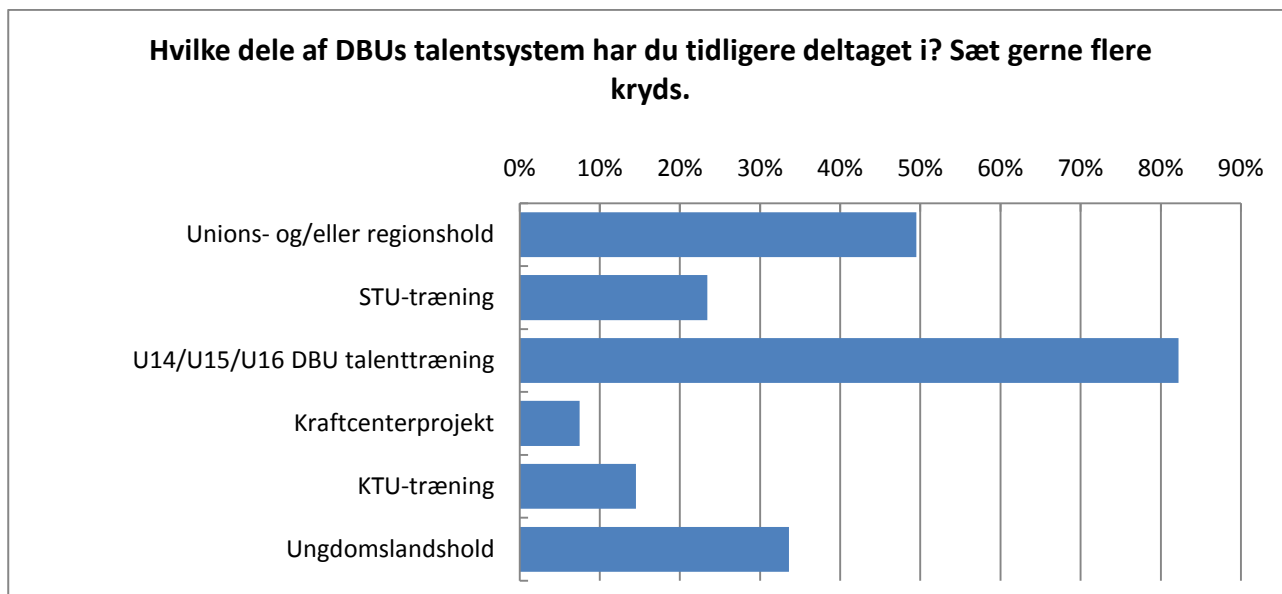

4.3.1. Talentudvikling

Som tidligere vist er 24,3% del af talentsystemet, 58,3% er hverken del af DBU's talentsystem eller elitespiller, og 17,4% er ikke længere del af talentsystemet, men er elitespiller i 3F-ligaen, 1. division, på kontrakt i udlandet eller er A-landsholdsspiller.

Af de 58,3%, som ikke længere er del af talentsystemet eller elitefodboldspiller, blev 47,7% valgt fra af DBU, mens 39,7% selv valgte fra, og for 12,6% var der en naturlig aldersbegrænsning.

Hvis vi ser på den gruppe, som ikke længere er del af DBU's talentsystem og heller ikke er aktive elitespillere, så har en stor procentdel angivet U14/U15/U16 DBU talenttræning som værende en af de dele, de har deltaget i, hvilket stemmer fint overens med den store gruppe af yngre respondenter i undersøgelsen. Derudover har en stor andel deltaget i Unions- og/eller regionstræning. Cirka 1/3 af de ikke længere aktive har deltaget på ungdomslandsholdsniveau.

Der er angiveligt flere grunde til at stoppe, både fravalg fra DBU talenttrænere, selvvalgt frafald og frafald grundet i, at man har nået en alder, som gør deltagelse umulig i talentsystemet. Ud fra kommentarer i forbindelse med begrundelse for, hvorfor de ikke længere er del af DBU's talentsystem, er en af de markante frafaldsbegrundelser skader. Det er både udtalelser som ”pga. skade. Jeg kan jeg ikke længere spille.”, ”Alt for mange skader” til ”Blev skadet flere gange, og havde ikke gejsten til at komme tilbage.” og ”Jeg valgte selv fra pga. en skade som satte mig ud i halvandet år.”. Disse er blot nogle blandt mange af begrundelserne. En skriver bl.a. også ”Grundet to korsbåndsoperationer og følgeskader. Blev presset for meget i for tidlig en alder.” Som det kan læses, ser nogle skader ud til at være af en sådan karakter, at de har umuliggjort eller taget så megen tid, at en tilbagevenden har været vanskelig. Skaderne ser ud til at fylde meget, da aktive spillere netop har udsagnet ’Bliver skadet’, som en mulig årsag til frafald en gang i fremtiden. Skader og skadesbehandling ser derfor ud til at være et muligt fokuspunkt i det fremtidige arbejde med DBU's talenttræning og i klubregi med elitespillere, da man muligvis kan gøre en aktiv indsats for både at forebygge skader samt hjælpe tilskadekomne spillere i deres genoptræningsfase, både i forhold til inklusion i truppen, styrke motivation samt samtaler om fremadrettede indsatser for minimering af kommende skadesforløb.

Mange forklarer også deres selvvalgte frafald med mangel på tid og/eller lyst.

”Det var for tidskrævende, og det var min begejstring for systemet ikke stor nok til at kunne overskue.”

”Jeg mistede interessen og lysten. Jeg syntes, jeg brugte for meget tid på det. Jeg gik på daværende tidspunkt på efterskole og gik glip af rigtig meget pga. fodbolden.”

Frafaldet fra talenttræningen har altså i høj grad noget at gøre med at få tingene til at hænge sammen i hverdagen og at få tid til uddannelse, familie venner etc. Bl.a. udtrykker en respondent:

”Fik andre interesser og det var hårdt at gå i skole samtidig med at spille fodbold på eliteniveau.”

En anden skriver:

”Jeg spillede udenbys og skiftede til lokalhold for at få tid til studie og venner.”

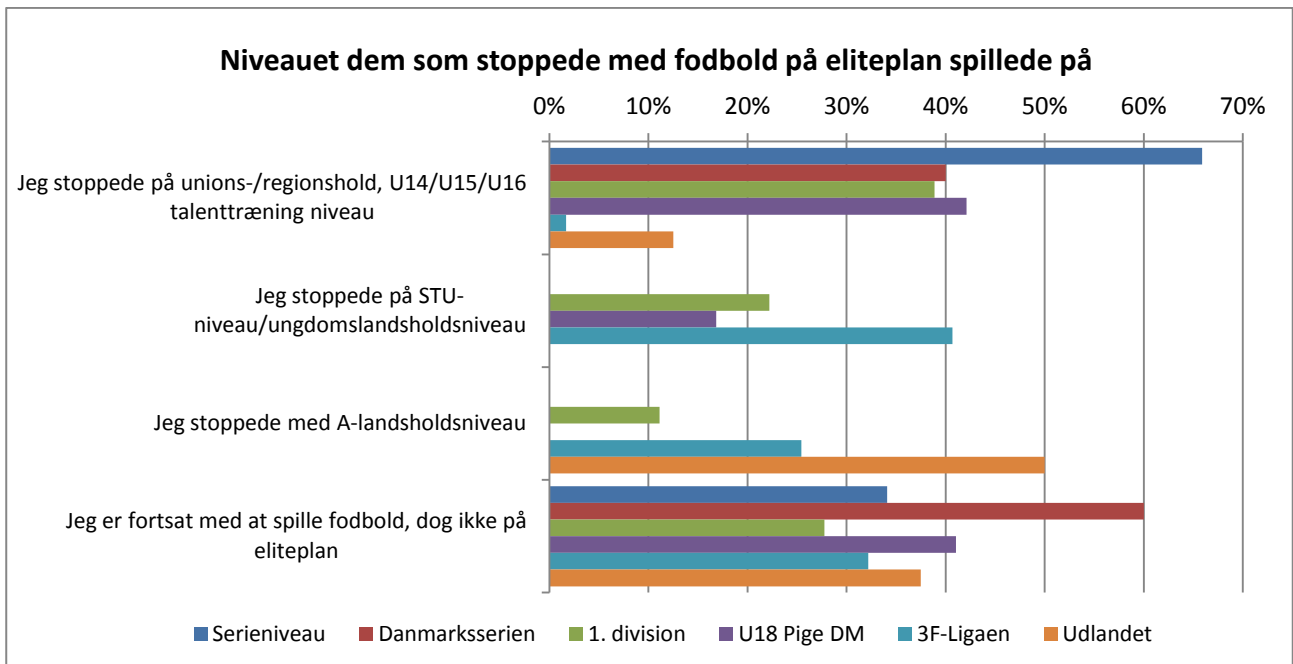
Kvinderne stilles i en tidlig alder overfor valg omkring, hvordan de kan balancere tiden i forhold til både uddannelse, fodbold på højt niveau og det at være et ungt menneske med venner/veninder og være en integreret del af ungdomskulturen. Det at skulle relatere sig til nye holdkammerater, nye skolekammerater og nye systemer, måske alt sammen på en gang, kan bevirke, at fravalget bliver selvvalgt. En spiller nævner disse grunde til, at hun ikke længere er del af DBU's talentsystem, da det at forholde sig til nye kammerater på mange niveauer og at kæmpe for at blive en del af fællesskabet følte for svært:

”1) Nye klasser i folkeskolen (nye kammerater at forholde sig til), ny klub "xx" (nye kammerater at forholde sig til) og udtagelse til DBU (nye kammerater at forholde sig til). Det betød, at det var svært at holde fokus på fodbolden med alle disse indtryk og de kræfter, der skulle bruges på at få veninder”

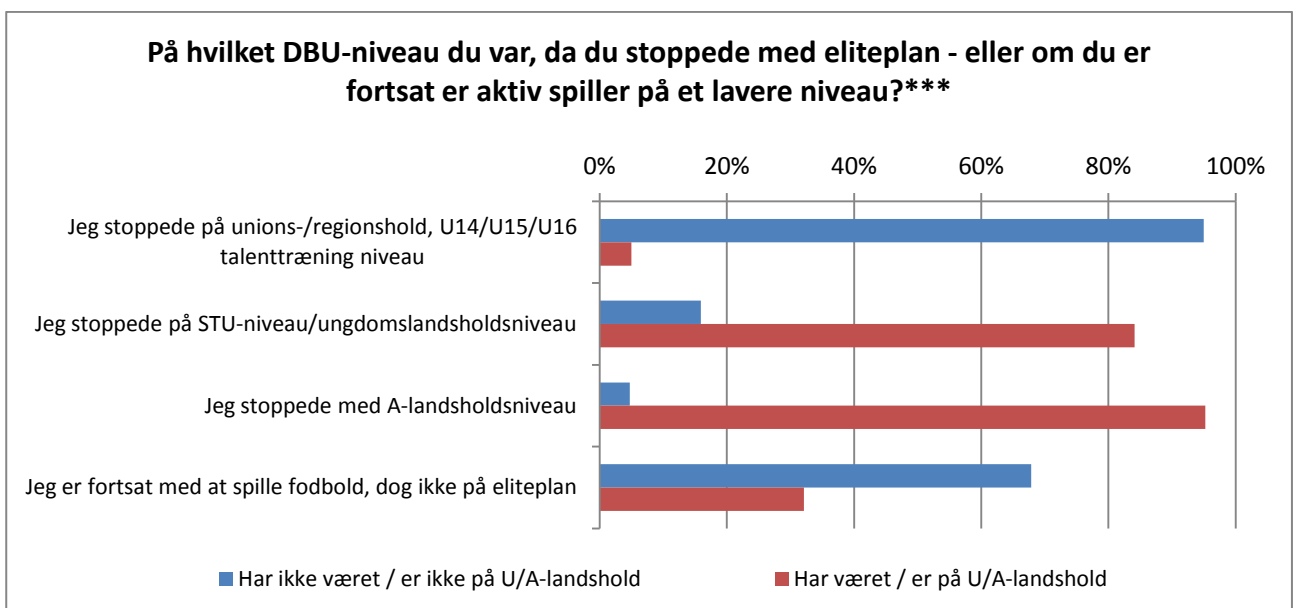
”2) Svært at blive "integreret" hos DBU U-14 talent, da der gennem efteråret næsten kun var store grupper piger fra nogle få klubber tilbage (...). Alle disse piger havde selvfølgelig et godt sammenhold med deres veninder fra klubben og havde stor fordel af det, så det var svært at være den eneste fra en klub (VB M1).”

4.3.2. Fodbold på eliteplan

Som tidligere nævnt har vi med 229 respondenter at gøre, som er frafaldet fodbold på eliteplan. De stoppede på følgende klubniveauer: 41,5% spillede på U18 Pige DM, 25,8% i 3F-Ligaen, 19,2% på serieniveau, 7,9% i 1. division, 3,5% i udlandet og 2,2% i Danmarksserien. Nedenstående figur viser, udover på hvilket klubniveau pigerne/kvinderne stoppede, også på hvilket DBU-talenttræningsplan, de stoppede på.

En stor del af pigerne stoppede tidligt på talentplan, og da de stoppede, spillede en stor del af dem klubfodbold på serieniveau. Dem, som stoppede på det næste trin STU og U-landsholdsniveau, stoppede altså i overvejende grad med elitefodbold på klubniveau i 3F-Ligaen, hvor dem som stoppede på A-landsholdsniveau stoppede klubniveaumæssig på 3F-Liganiveau eller i udlandet. For gruppen der er fortsat med at spille fodbold, dog ikke på eliteplan, kan man se, at disse kvinder i overvejende grad stoppede med elitefodbold på Danmarksserie niveau, dog er alle niveauer i klubfodbolden her repræsenteret i denne besvarelse.

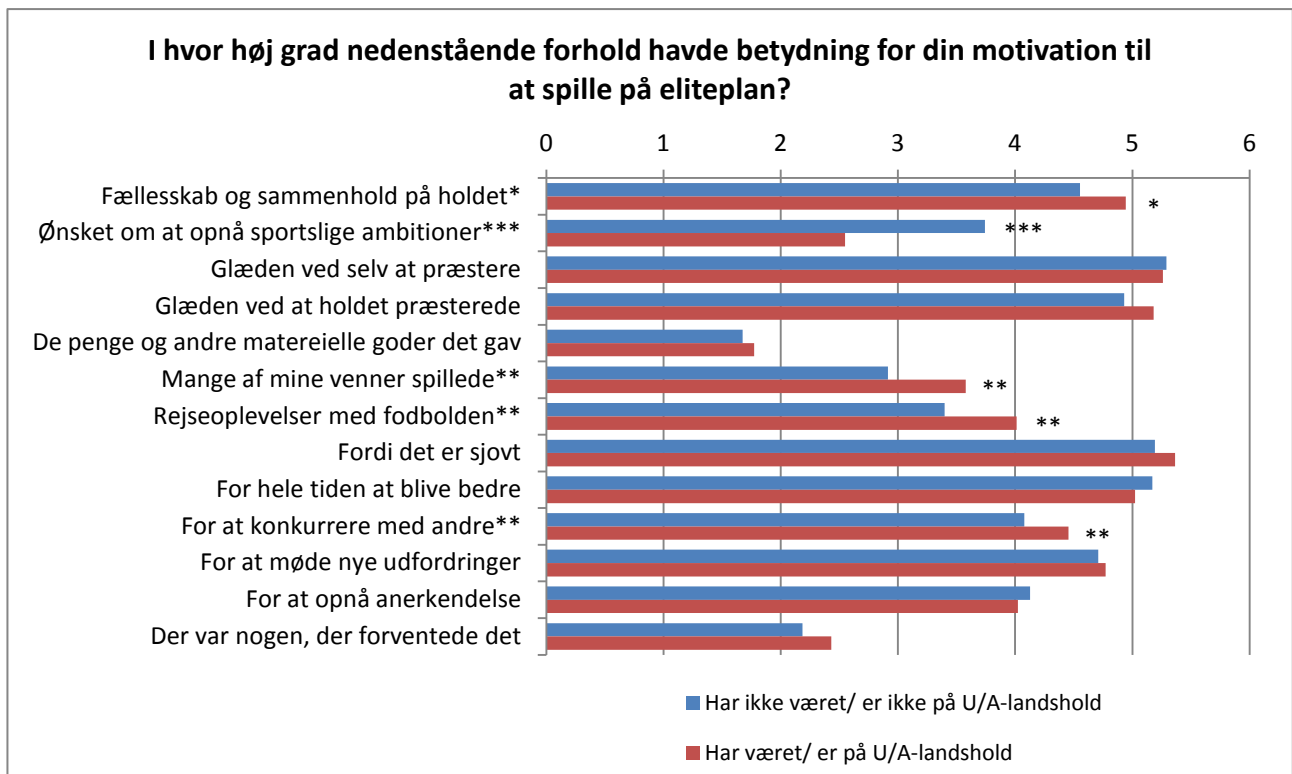
***Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,001$

Ser vi udelukkende på U/A-landsholdsgruppen, er der fundet statistisk signifikans, idet U/A-landsholdsgruppen i overvejende grad er stoppet på A-landsholdsniveau, hvilket for så vidt ikke er så overraskende. Det, der er værd at lægge mærke til, er antallet af *ikke* landsholdspillere, som fortsat spiller fodbold i dag. Det tyder på, at når man op på A-landsholdsniveau, så stopper man med at spille fodbold efter endt elitekarriere. Et emne som kunne være interessante at undersøge nærmere ved en senere lejlighed.

Motivation til at spille på eliteplan

For at komme nærmere hvilke forhold, der har haft betydning for motivationen for at spille på eliteplan, har de spillere, som ikke længere er aktive (ikke aktive på eliteplan eller på talentudviklingsplan) besvaret i hvor høj grad opstillede forhold, fra en skala fra 1 til 6, hvor 1 angiver den laveste betydning, har haft betydning for dem. Som udsagnene i figuren nedenfor viser, er det især forhold som 'Glæden ved selv at præstere' og 'Fordi det er sjovt', der har opnået flest besvarelser, hvorefter 'For hele tiden at blive bedre' er den tredje højeste. I bunden ligger 'De penge og andre materielle goder det gav' samt 'Der er nogen, der forventer det'. Som tidligere nævnt opfattes motivation her i bred forstand og er både sociale og psykologisk betonedede forhold.

Ved en sammenligning med de spillere, som er /har været på U/A-landshold, er der flere statistisk signifikante forskelle at finde. 'Mange af mine venner spillede', 'Rejseoplevelser med fodbolden' og 'For at konkurrere med andre' er forhold, som viser sig at have stor betydning for U/A-landsholdsgruppen. Men også 'Fællesskab og sammenhold på holdet viser sig for U/A-landsholdsgruppen at være af betydning for motivationen til at spille på eliteplan. For dem som ikke har spillet på U/A-landsholdsniveau viser der sig en signifikant forskel ved, at 'Ønsket om at opnå sportslige ambitioner' er af større betydning for dem i forhold til motivationen for at spille på eliteplan.

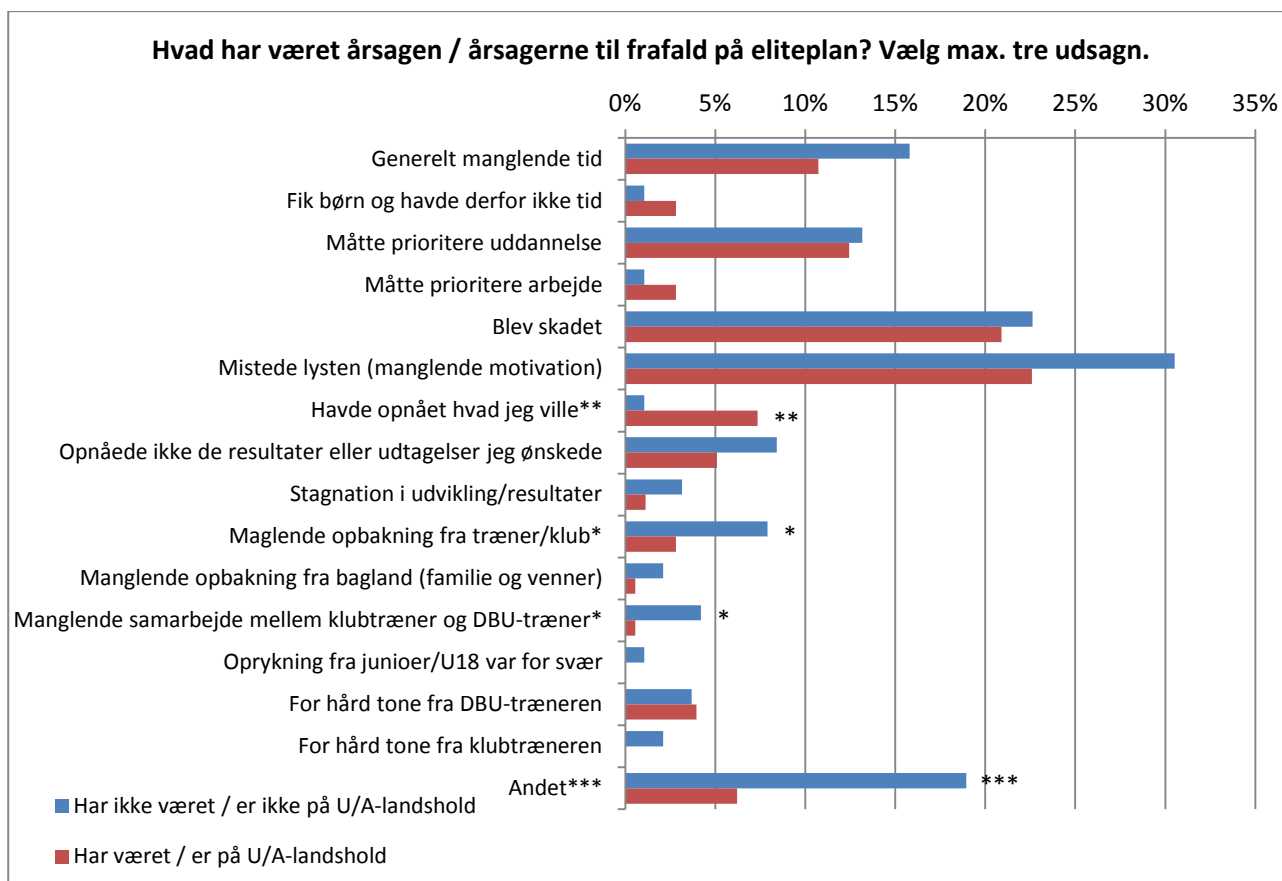
*Forskul statistisk signifikant ved $P < 0,05$, **Forskul statistisk signifikant ved $P < 0,01$, *** Forskul statistisk signifikant ved $P < 0,001$.

Frafald fra eliteplan

Der er mange mulige grunde til frafald fra eliteplan, og blandt 15 opstillede udsagn samt en 'Andet' kategori har respondenterne haft mulighed for at vælge mellem med afkrydsning af op til tre udsagn. Af respondenterne har 44,7% svaret, at de 'Mistede lysten (manglende motivation)', og dernæst har 36,5% svaret 'Blev skadet' som den anden højeste. I bunden er 'Oprykning fra junior/U18 var for svær' med kun 0,9% og derefter 'For hård tone fra klubtræneren' med 1,8%. Der viser sig derfor et tydeligt billede af, at 'mistede lysten (manglende motivation)' og 'skader' oftest er årsagerne til frafaldet. Om det ligeledes er kombinationen mellem at blive skadet og have svært ved at komme tilbage med et tab af motivation undervejs grundet et langt skadeforløb vides ikke, men det ser ud til, at man kan undersøge yderligere forhold omkring skader og evnen til at motivere/fastholde pigerne/kvinderne i eliteidræt.

Med hensyn til de to udsagn, der har modtaget den laveste svarprocent, viser det sig her igen, at det ikke er en oprykningsproblematik fra junior til senior fodbold, der angives som årsag til et frafald fra eliteplan. Dette kunne ellers være forventeligt ud fra den opstillede hypotese, men ser altså ikke ud til at være tilfældet. Mht. en for hård tone fra klubtræneren tegner det til ikke at have nogen nævneværdig årsagsbetydning for frafald fra eliteplan.

I forhold til U/A-landsholdsgruppens besvarelser af spørgsmålet mht. årsag til frafald på eliteplan er her fundet statistisk signifikans ved 'Havde opnået hvad jeg ville'. Hvilket hænger fint sammen med, at pigerne/kvinderne er nået langt i talentsystemet og delvist eller helt har fået indfriet deres ønsker om at drive det så vidt som muligt med fodbolden.

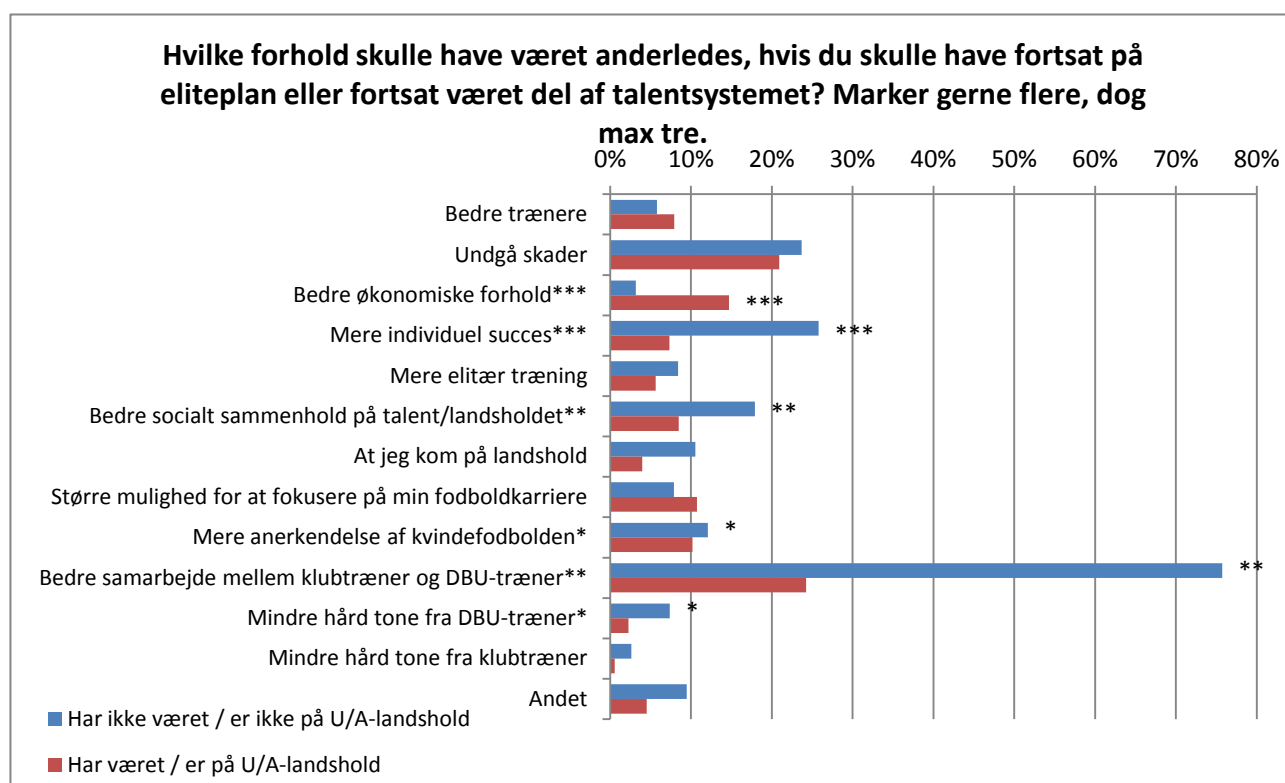
*Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$, **Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,01$, *** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,001$.

Figuren viser ydermere signifikante forskelle for andre årsager for gruppen af spillere, som *ikke* har nået U/A-landsholdsniveau, hvor der ser ud til at være en tendens til, at 'Manglende opbakning fra træner/klub', 'Manglende samarbejde mellem klubtræner og DBU-træner' samt 'Andet' udsagnene i højere grad gør sig gældende for denne gruppe. Det kunne se ud som om, at de piger/kvinder, som fravælges talentsystemet, har brug for mere opbakning fra både klub og DBU's talentsystem.

Det kendetegnende er, at dem som fortsat er aktive på eliteplan ved spørgsmålet om, hvad der kan blive årsag til frafald for dem en gang i fremtiden også har angivet 'Bliver skadet', 'Mistede motivationen', 'Måtte prioritere uddannelse' og 'Generelt manglende tid' som deres højst besvarede udsagn. Det ser altså ud til, at både når du er i systemet, og den dag du falder fra, er det de samme bevæggrunde, der gør sig gældende. Tid, uddannelse og skadesomfanget synes at være vigtige faktorer i forbindelse med fastholdelse og frafald fra DBU's talentsystem og elitefodbold.

Når man spørger ind til forhold, der skulle have været anderledes, hvis de skulle have fortsat på eliteplan eller i talentsystemet, er det ikke overraskende det at undgå skader, der kunne have gjort en forskel. Derefter er det 'mere individuel succes' og 'bedre socialt sammenhold på talent/landsholdet'.

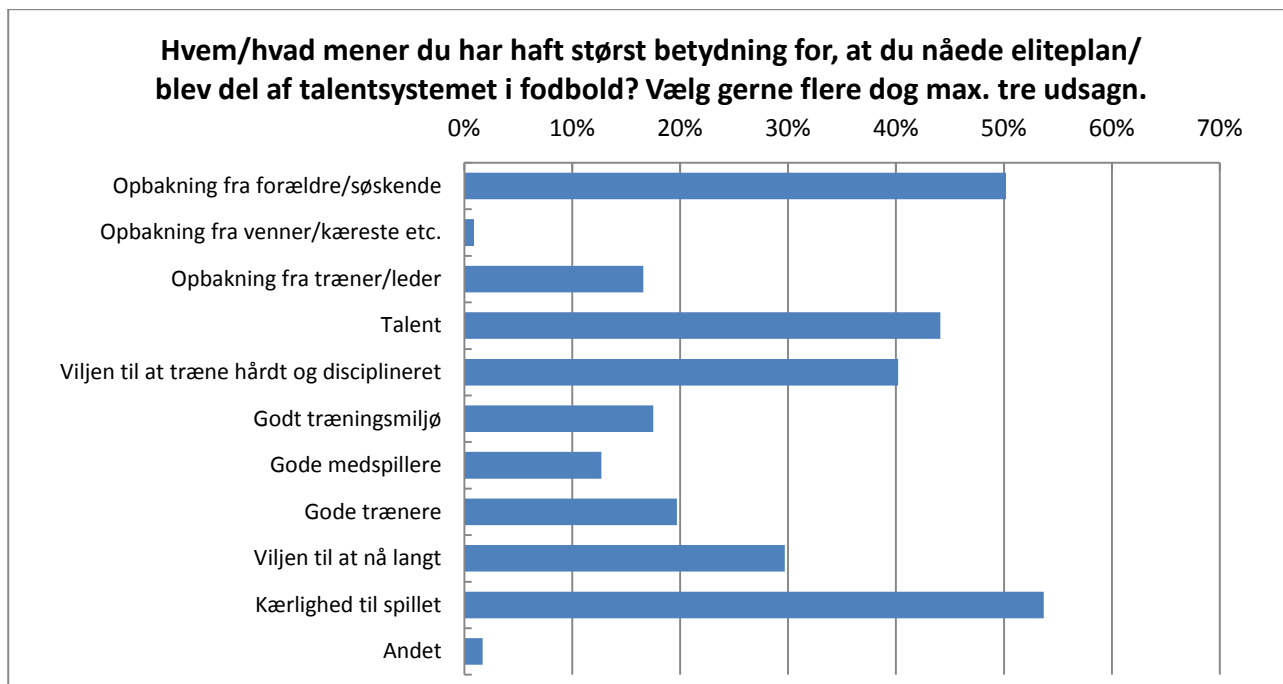
Sammenligner vi med U/A-landsholdsgruppen, er her en markant tendens til, at de ønsker sig 'Bedre økonomiske forhold', hvis de skulle have fortsat på eliteplan. Som Ottesen et. al (2010) fandt frem til i deres undersøgelse af elitespillerne, gør spillerne netop opmærksom på de økonomiske forhold, at der ønskes bedre lønninger og bedre sponsorindtægter - i forbindelse med spørgsmål vedr. fremtidige fokuspunkter for en bedre elite i dansk kvindefodbold.

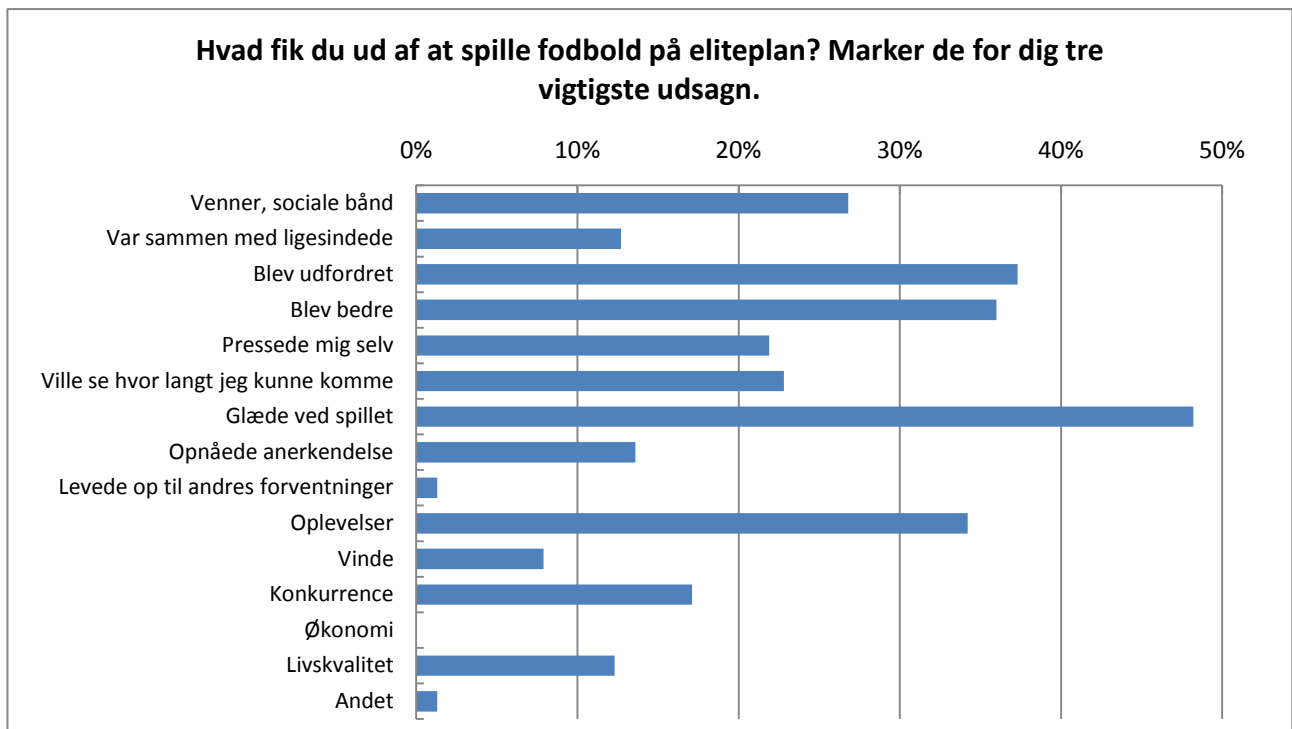
*Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,05$, **Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,01$, *** Forskel statistisk signifikant ved $P < 0,001$.

For gruppen af piger/kvinder, som *ikke* har spillet på U/A-landshold, er det forhold som 'Mere individuel succes', 'Bedre socialt sammenhold på talent/landsholdet', 'Bedre samarbejde mellem klubtræner og DBU-træner', 'Mere anerkendelse af kvindefodbolden' og 'Mindre hård tone fra DBU-træner', der viser sig med signifikante forskelle. Mange af disse udsagn tyder på som tidligere nævnt, at pigerne/kvinderne, der vælges fra, mangler opbakning fra klub- og DBU-træner og savner et bedre samarbejde mellem klubtræner og DBU-træner.

Når man ser på, hvad der har haft størst betydning for opnåelse af eliteplan eller det at blive del af talentsystemet, viser den generelle besvarelse, at det er udsagn som 'Kærlighed til spillet', 'Opbakning fra forældre/søskende' og 'Talent', som respondenterne i højere grad sætter som betydende.

På spørgsmålet vedrørende hvad spillerne fik ud af at spille elitefodbold, er topscoreren 'Glæde ved spillet', derefter vægter de frafaldne spillere 'Blev udfordret', 'Blev bedre', og 'Oplevelser'. Det at leve op til andres forventninger samt økonomi scorer lavest af alle udsagn. Som tidligere vist i rapporten vægter aktive spillere i talentsystemet samt aktive spillere i 3F-Ligaen og udlandet også 'Glæde ved spillet'.

Generelt kan det siges, at for elitespillerne er svarene mere udslagsgivende, mens de frafaldne har fordelt deres prioriteringer ud på flere udsagn. Som det viste sig i 2010 undersøgelsen (Ottesen et. al, 2010) har sociale fællesskaber betydning, hvilket ikke i lige så udpræget grad gør sig gældende her for de frafaldne spillere, men trods alt har venner og sociale bånd modtaget 26,8% af besvarelsene og er dermed blandt de højeste procentmæssige besvarelser.

4.3.3. Fra elitefodbold til stop eller et lavere plan

I følgende afsnit er der besvarelser for de piger/kvinder, som har anført 'Nej, jeg er ikke længere aktiv' eller 'Nej, jeg er aktiv på andet niveau end de ovenstående'. De er blevet spurgt ind til deres boligsituation, om de havde børn eller ej, om de havde skiftet klub, og hvordan deres uddannelsessituation var på daværende tidspunkt.

Boligsituation

Respondenterne har for de flestes vedkommende (72,5%) boet hos deres forældre, da de stoppede på eliteplan. Dette stemmer fint overens med den relativt store gruppe af piger/kvinder, der ikke længere er del af talenttræningen (stoppet i en ung alder).

Ser vi U/A-landsholdsgruppen, ser billedet anderledes ud, da her er flere af U/A-landsholdsspillerne, der boede henholdsvis alene, boede med kæreste/ægtefælle eller boede sammen med nogen, da de stoppede på dette niveau. Alt afhængigt af alderen for stop på eliteniveau viser denne undersøgelse umiddelbart, at der er en mulig sammenhæng med alderen og boligsituationen. Da

U/A-landsholdsgruppen har en del over 18 år i gruppen, er det meget naturligt, at disse kvinder bor udenfor deres barndomshjem.

Børn som årsag til karrierestop

Igen ved situationen med børn skal vi her tage højde for den store andel af unge talenter, der er med i undersøgelsen, idet den generelle besvarelse viser, at hele 98,3% ikke havde børn, da de stoppede med fodbold på eliteplan, 1,3% var gravid og 0,4% havde barn/børn.

For så vidt tegner der sig det samme billede for gruppen af U/A-landsholdspillere, og vi finder heller ingen tendenser til, at landsholdsgruppen stopper på eliteplan i forbindelse med barn/børn eller graviditet. Kun enkelte i undersøgelsen har været gravide, da de stoppede på eliteplan.

Klubskifte

Spørgsmål omkring klubskifte er medtaget, da det at skifte til en anden klub og ofte en anden by kan have en vis indflydelse på fastholdelsen og motivationen. Som Ottesen et al. (2010) når frem til i deres undersøgelse vedr. fastholdelse og frafald, er det både spillernes sportslige muligheder, sociale relationer og fællesskabet, som virker af betydning for spillernes engagement og store glæde ved spillet. Som det viser sig i denne undersøgelse, har hele 74,2% ikke skiftet klub indenfor det seneste år, mens 25,8% derimod har skiftet klub, før de stoppede med elitefodbold. Som det ses, er det kun 1/4 af spillerne, der har skiftet klub indenfor det seneste år, førend de stoppede med fodbold på eliteplan, hvorfor klubskifte ikke umiddelbart kan betragtes som en bevæggrund for at stoppe med fodbold på eliteplan.

I forhold til U/A-landsholdsgruppen er her heller ingen nævneværdig forskel i forhold til det generelle billede. Således ser det ud til, at klubskifte umiddelbart ikke har den store indflydelse på beslutningen om at stoppe med fodbold på eliteplan.

Uddannelse

Hvad angår uddannelse, er det fortsat gruppen af tidligere unge talentspillere, som præger billedet. En stor del var endnu ikke startet på en uddannelse, mens lidt færre lige havde påbegyndt en uddannelse. Henholdsvis 39,7% angiver, at de endnu ikke var startet på en uddannelse, 23,1% var lige startet på en uddannelse eller var på vej til dette, 6,6% havde netop afsluttet en uddannelse, 9,2% var i arbejde, og 21,4% har angivet 'andet' kategorien.

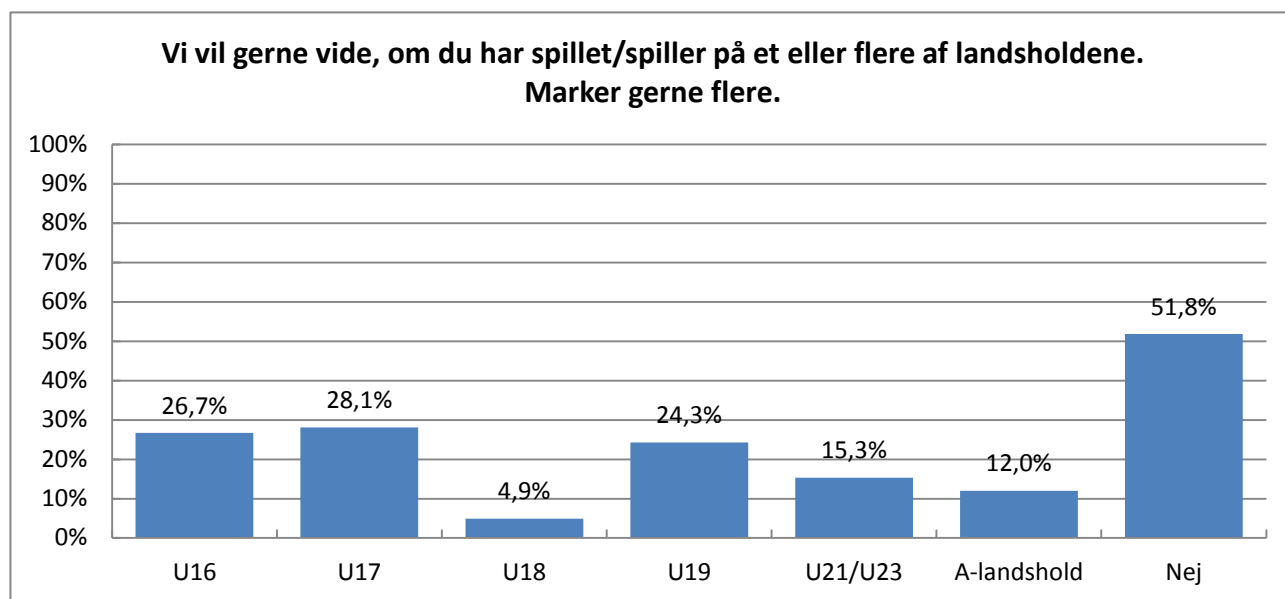
For sammenligningen mellem U/A-landsholdsgruppen og dem, som ikke nåede dette niveau, ser vi store forskelle. Her viser sig en statistisk signifikans, idet det ser ud til, at er du på U/A-landshold,

er der også en større sandsynlighed for, at du er i arbejde. Igen med tanke på den store andel af unge teenagere i denne undersøgelse kan dette være en af grundene til, at vi ser disse forskelle.

4.4. U/ A-landshold

Hvad er det, der skal til for at gå fra at være et talent til at blive landsholdsspiller? Som flere forhold har indikeret i denne undersøgelse, er der ikke en enslydende formel på hvordan, men flere forhold indikerer, at talentet skal være til stede, og at forældreopbakning, hårdt arbejde, glæde ved spillet samt lysten (motivationen) har stor betydning for en elitekarriere og et ønske om at opnå et højt niveau.

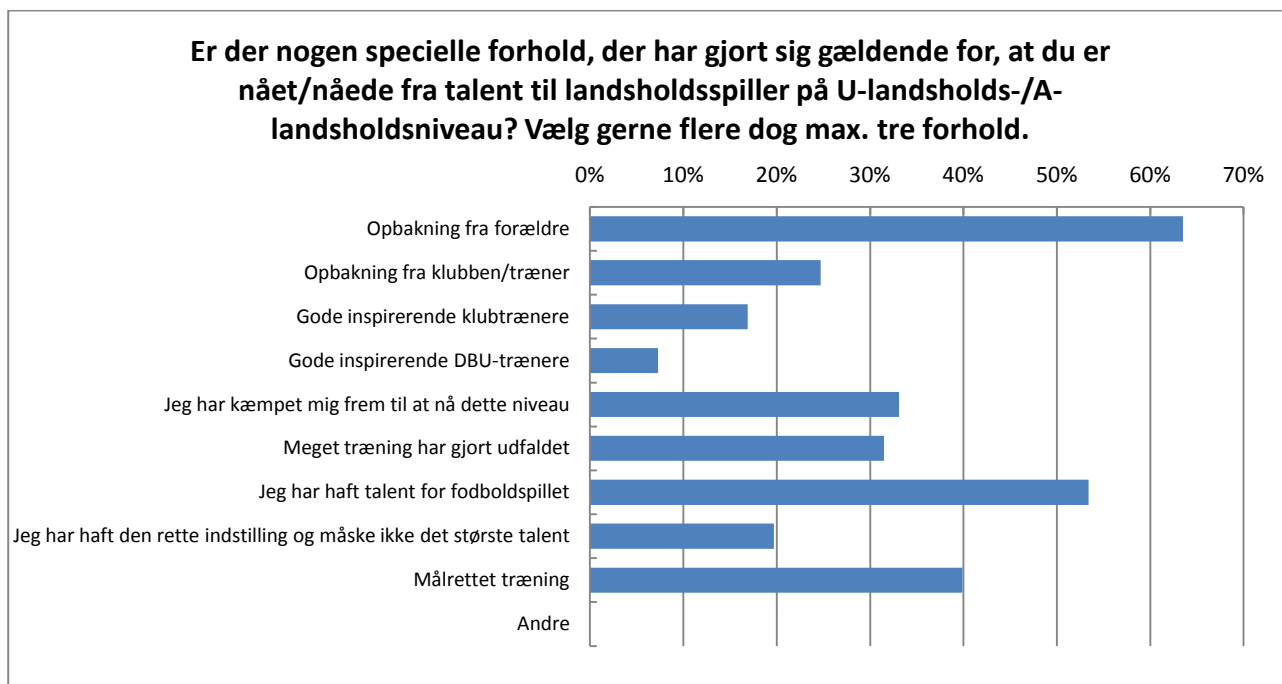
I spørgeskemaundersøgelsen er enkelte spørgsmål målrettet gruppen af U/A-landsholdspillere, både nuværende og tidligere. Det viser sig, at 48,2 % af de adspurgte har spillet eller spiller på et af DBU's landshold, hvoraf 12 % er/har været på A-landsholdet. En pæn andel er/har været på U16, U17 og U19 landsholdene, henholdsvis 26,7%, 28,1% og 24,3%. Derimod har væsentlig færre nået U21/U23 niveauet (15,3%).

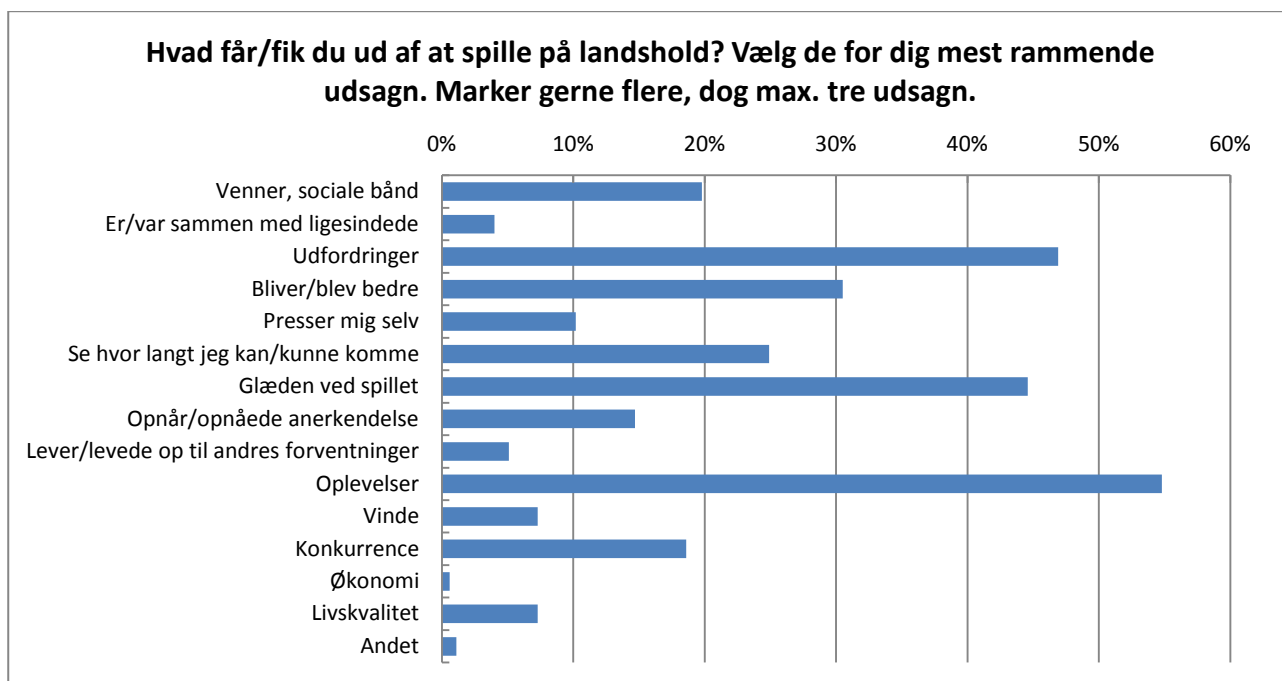
Grunden til den lave repræsentation på U18 landshold skyldes som nævnt under afsnittet 'Talentudvikling i kvindeafdelingen' en strukturændring i 2001, hvor U18 blev ændret til U19 landshold. U18 nåede kun at eksistere i 2½ år. Mht. U23 blev dette først oprettet i 2009, hvorfor gruppen U21/U23 muligvis ikke er så stærkt repræsenteret her.

De vigtigste forhold, der har gjort sig gældende for kvinderne for at nå landsholdsniveau, har været 'Opbakning fra forældre' (63,5%), 'Talent for fodboldspillet' (53,4%) og 'Målrettet træning'

(39,9%). Forhold som 'Opbakning fra klub og træner' samt 'Gode inspirerende klub eller DBU trænere' vurderes ikke som værende blandt de forhold, der har gjort sig mest gældende.

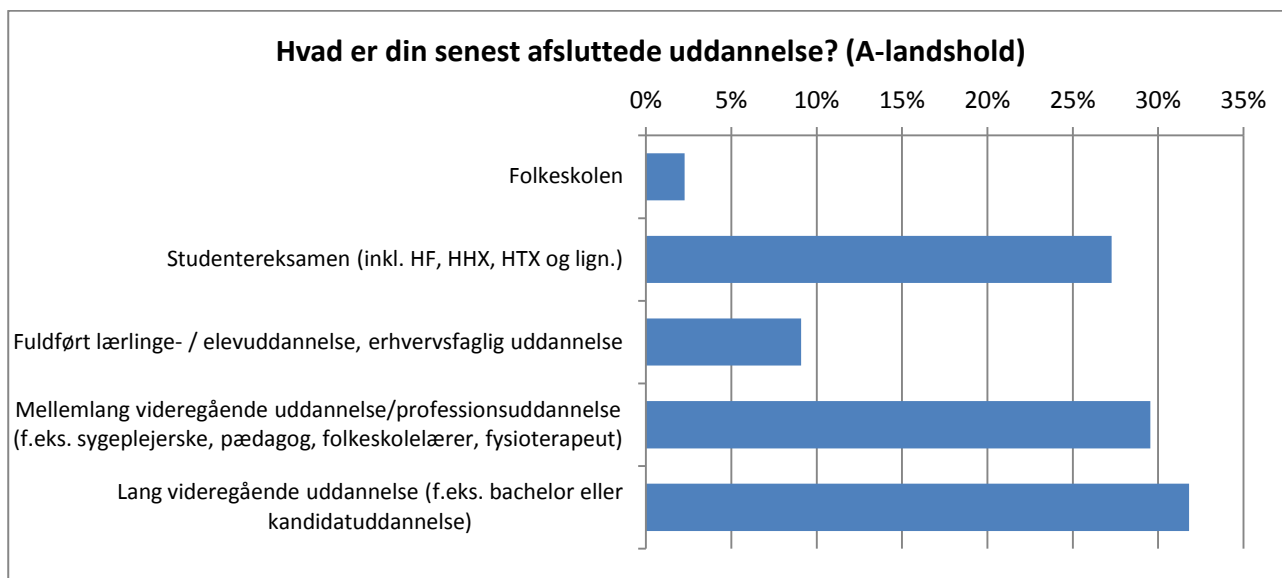
De mest rammende udsagn for det, de får/fik ud af at spille på landshold, er 'Oplevelser' (54,8%), 'Udfordringer' (46,9%) og 'Glæde ved spillet' (44,6%), mens 'Økonomi', 'Livskvalitet', det at leve op til andres forventninger, 'Vinde' og at være sammen med ligesindede ikke gør eller gjorde det store udfald for at spille på landshold.

4.4.1. A-landshold

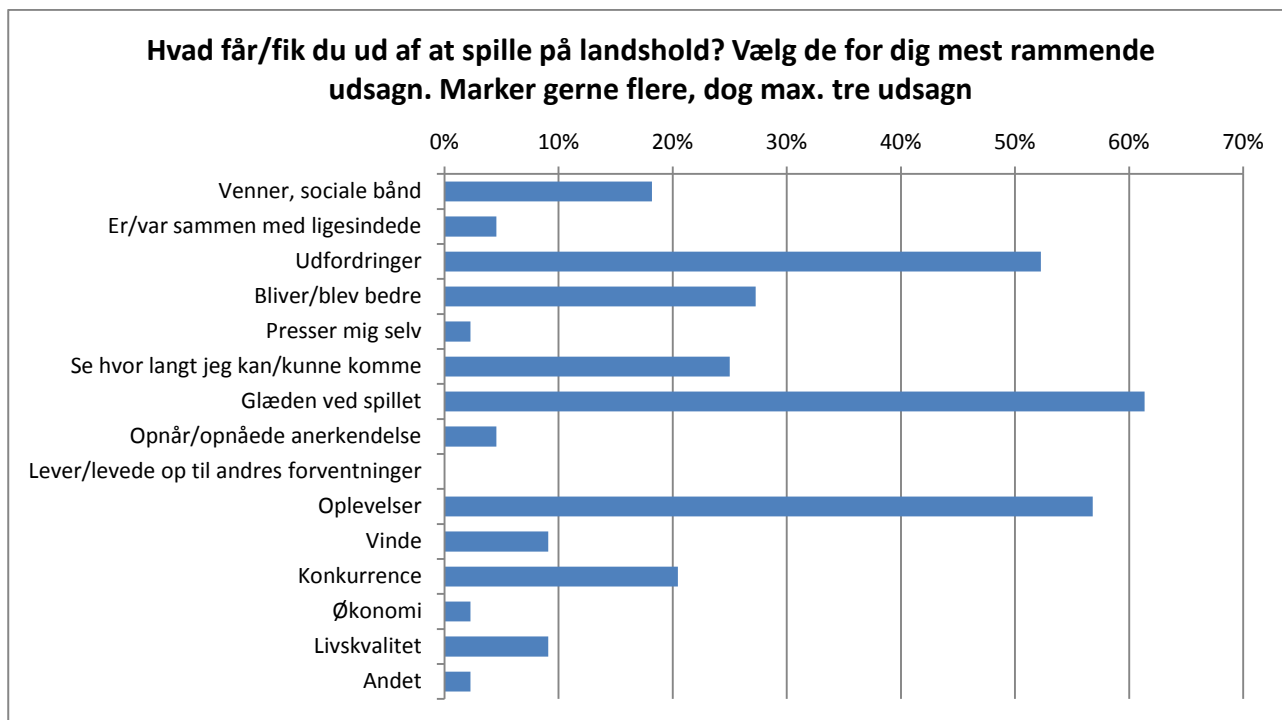
For de af fodboldkvinderne, der når toppen af DBU's talentsystem, A-landsholdet, er det interessant at få deres besvarelser på, hvad de har fået ud af at spille på A-landsholdet.

Af de aktive og frafaldne A-landsholdspillere har nær 2/3 svaret, at de har taget en mellemlang eller lang videregående uddannelse, hvilket ligger på højde med andre eliteatleters uddannelsesniveau (Storm & Tofft-Jørgensen, 2013; Nielsen, Godthjælp Nielsen, & Storm, 2000).

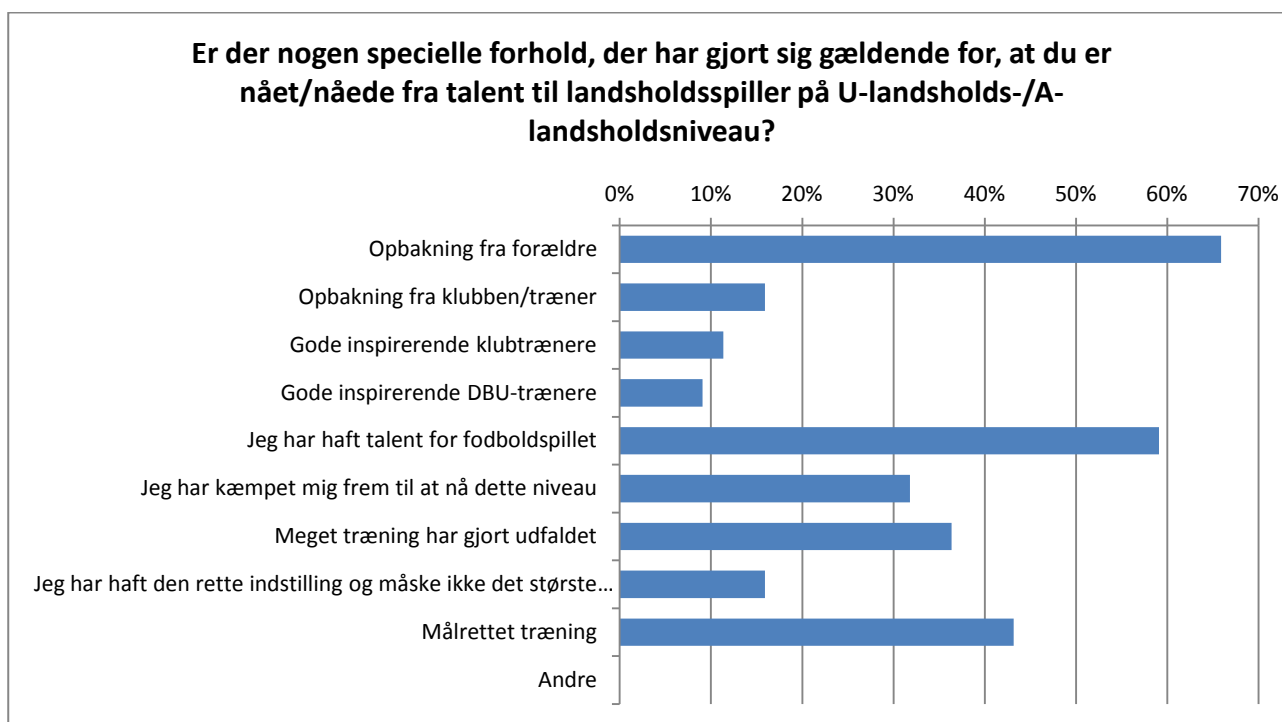

Af dem som har angivet studentereksamen som deres senest afsluttede uddannelse, har 5 ud af 12 valgt den 4-årige Team Danmark ordning, hvilket er højere end den generelle besvarelse. Det ser altså ud til, at jo længere du når i talentsystemet eller måske afhængigt af, i hvilken alder du kommer på A-landsholdet første gang, vil valget af en 4-årig Team Danmark-ordning være mest oplagt.

De 44 aktive og frafaldne A-landsholdspillere har angivet de tre mest rammende udsagn for, hvad de får/fik ud af at spille på landshold som værende 'Glæde ved spillet', 'Oplevelser' og 'Udfordringer'. De udsagn, der har fået færrest eller slet ingen besvarelser, er 'Lever/levede op til andres forventninger', 'Presser mig selv' og 'Økonomi'.

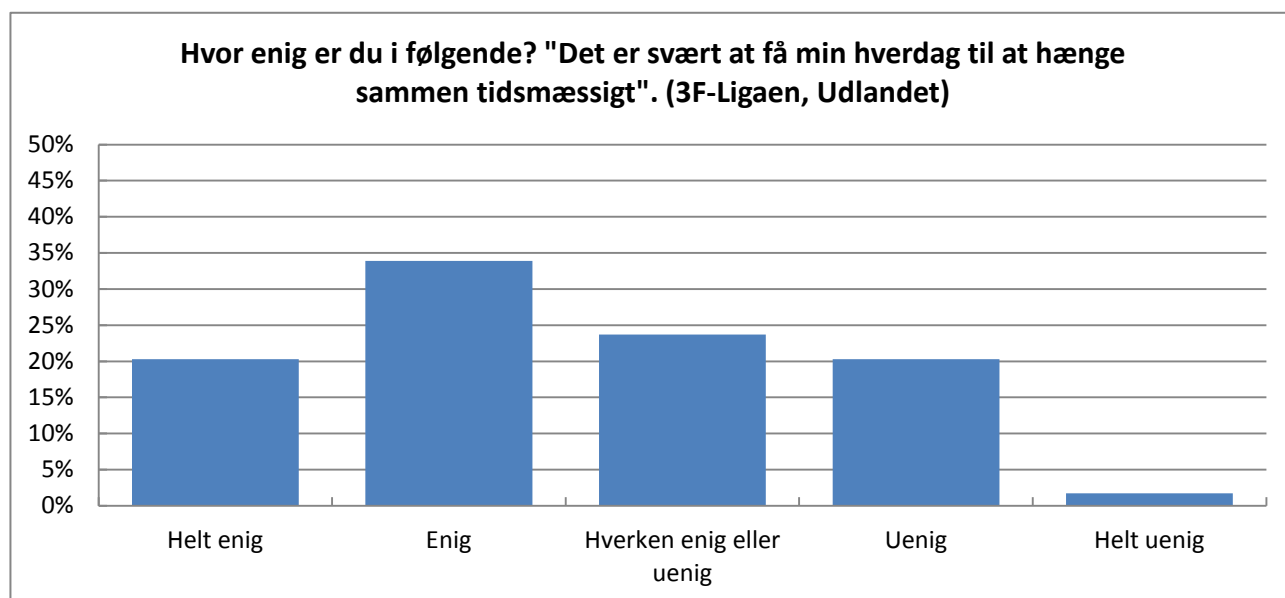
For denne gruppe af A-landsholdsspillere er det ligeledes interessant, hvordan det højeste niveau, har svaret på spørgsmålet: *'Er der nogen specielle forhold, der har gjort sig gældende for, at du er nået/nåede fra talent til landsholdsspiller på U-landsholds-/A-landsholdsniveau?'*

Som det ses af figuren, er 'Opbakning fra forældre' af den største betydning efterfulgt af 'Jeg har haft talent for fodboldspillet' og 'Måltrettet træning'. Som det tydeligt fremgår for såvel U- som A-

landsholdsspillerne, er forældrenes opbakning alt afgørende i forbindelse med kvindernes udvikling fra talent til landsholdsspillere. Ligeledes er det af betydning, at de mener, de har haft talent for spillet.

Da aktive A-landsholdsspillere i denne undersøgelse spiller alle i 3F-Ligaen eller i udlandet. Mere end halvdelen af kvinderne er 'helt enig' eller 'enig' i udsagnet om, at 'Det er svært at få min hverdag til at hænge sammen tidsmæssigt'. Omkring 1/5 er 'uenig' eller 'helt uenig' i udsagnet, mens tæt ved 1/4 er 'hverken enig eller uenig'.

En sammenligning med 'Elitekarriere på spil' kan desværre ikke lade sig gøre (Bech et al., 2004), idet her er anvendt andre udsagn, men det er tydeligt, at kvinderne fra disse to undersøgelser virker enige, da 'helt enig' har modtaget nær 1/5, og 'helt uenig' har kun modtaget en lille procentdel af besvarelsene. Man kunne forstille sig, at dem, som skal forsøge at få job/ uddannelse ved siden af fodbolden og eventuelt under 'fuldtids' træningsrammer til at passe sammen føler sig presset på tid, mens udlandsspillere i kraft af en eventuel fuldtidskontrakt har en frihed til at koncentrere sig 100% om fodbold.

5. Opsummering

Fra ”Talent til landsholdsspiller” er en undersøgelse af fastholdelse og frafald indenfor dansk kvindefodbold med fokus på DBU’s talentsystem og fodbold på eliteplan.

5.1. De deltagende fodboldkvinder

Undersøgelsens respondenter er hentet fra DBU landsholdsdatabase og ved indsamling via facebook. I alt har 367 deltaget i denne undersøgelse - både aktive spillere samt frafaldne. For de aktive spilleres vedkommende er de aktive fra U14 Talenttræning til A-landsholdsniveau. For de frafaldne er det tidligere spillere fra forskellige DBU talentsystemer til det nuværende talentudviklingssystem gående fra U14 Talenttræning til A-landsholdspillere. Af respondenterne er 89 nuværende aktive i DBU’s talentsystem, og 44 er nuværende eller tidligere A-landsholdspillere. Aldersmæssigt er der en spredning fra 14 år til 40 år+ med hele 77,9% fra aldersgruppen 14-21 år.

Idrætsmæssigt er deltagerne i denne undersøgelse startet i en tidlig alder med fodbold omkring 4-7 års alderen, hvor U/A-landsholdsgruppen i højere grad er startet en smule senere på fodbold. Flere af spillerne har gået til anden idræt end fodbold, og specielt badminton har U/A-landsholdsgruppen i højere grad gået til end dem, som ikke nåede dette niveau. Andre idrætsgrene kan muligvis være styrkende for fysikken og den individuelle udvikling i forhold til den videre udvikling som elitefodboldspiller. Mht. respondenternes specialisering i fodbold er en høj procentdel startet i 13-14 års alderen, dog viser denne undersøgelse, at U/A-landsholdsgruppen har påbegyndt deres specialisering senere end dem, som ikke nåede dette niveau.

Med den store andel af relativt unge spillere i denne undersøgelse er det ved spørgsmål vedr. nuværende beskæftigelse en stor del, der går i folkeskolen og tager en gymnasial uddannelse. Derudover er en stor del i gang med en kort til en lang videregående uddannelse, og kun en lille procentdel (0,8%) er fuldtidsprofessionelle fodboldspillere. Som også andre undersøgelser af eliteidrætsudøvere viser, er en stor procentdel under uddannelse, og umiddelbart ser det ud til, at piger/kvinder satser på uddannelse samtidig med idrætskarrieren.

Ser man på dem, som har afsluttet en uddannelse, har en stor del afsluttet en mellemlang eller lang videregående uddannelse, og dette gør sig særligt gældende for U/A-landsholdsgruppen. Dog skal et vist forbehold tages grundet den store gruppe af yngre respondenter, men det kan forventes, at flere af de deltagende fodboldspillere går i gang med en længere uddannelse senere i livet. Med hensyn til valget af en 3-årig gymnasial uddannelse eller en 4-årig Team Danmark-ordning viser sig her signifikante forskelle for både dem, som i øjeblikket er i gang med en uddannelse og dem, som har afsluttet en uddannelse, nemlig at U/A-landsholdsgruppen i højere grad vælger en 4-årig ordning. Særligt for U19-landsspillerne benytter et større antal sig af den 4-årige Team Danmark-ordning, hvorfor frafaldet fra denne gruppe ikke umiddelbart kan tilskrives et valg af den 3-årige gymnasiale

uddannelse. Med tanke på at alle respondenterne i denne undersøgelse fra DBU's side er godkendte til en forlænget studieforberegende uddannelse under Team Danmark-ordningen, er det dog i forhold til andre undersøgelser ikke et overvældende antal, der gør brug af ordningen.

5.2. Fastholdelse

Blandt nuværende talenter i DBU's talentsystem angiver en stor del, at de deltager i U14 og U15 talenttræningen, mens et fåtal deltager på U23 landsholdet. Mht. hvorvidt de oplever at modtage støtte fra trænerteamet i DBU's talentsystem i forhold til fodboldkarrieren, uddannelseskarrieren og privatlivet, viser sig her tendens til, at de unge talenter i 'meget høj' eller 'høj grad' kan få støtte til deres fodboldkarriere og uddannelseskarriere. For privatlivet svarer en del 'slet ikke' eller 'ved ikke'. For U/A-landsholdgruppen er der forskelle at finde på alle tre parametre, hvor de bl.a. mener, at deres trænerteam i DBU's talentsystem kan støtte dem i privatlivet i en vis grad. Med Team Danmarks nye værdisæt indenfor talentudvikling er forståelsen for talenternes livssituation meget vigtig – det hele menneske skal udvikles. Der er altså fortsat plads til forbedringer af støtten til talenterne, særligt i forhold til deres privatliv.

For de nuværende aktive i 3F-Ligaen, på kontrakt i udlandet og/eller på U/A-landshold samt de aktive i DBU's talentsystem har forhold som 'Fordi det er sjovt', 'For hele tiden at blive bedre' og 'Glæden ved selv at præstere' betydning for deres motivation til at spille på eliteplan. Af forhold som er vigtigst for, at de spiller på eliteplan eller er del af talentsystemet nævnes 'Mere udfordrende' som en betydende faktor. For U/A-landsholdsgruppen viser sig her flere forskelle, da denne gruppe i højere grad mener, at 'Fordi jeg kom på landshold', 'Godt socialt sammenhold på holdet' og 'Mulighed for mere elitær træning', har været de tre vigtigste forhold for, at de spiller på eliteplan/er en del af talentsystemet. Af største betydning for at spille elitefodbold/er del af talentsystemet i forhold til dem, som ikke spiller på dette niveau, viser 'Opbakning fra forældre/søs-kende', 'Opbakning fra venner/kæreste etc.' og 'Godt træningsmiljø' sig som stærke tendenser for U/A-landsholdsgruppen.

Et af de centrale spørgsmål i forhold til kvindernes håndtering af fodboldkarriere, uddannelse og privatlivet er spørgsmål vedr. deres hverdag og tid. Afhængigt af hvilket niveau kvinderne spiller på, er 3F-Ligaspillere og udlandsspillere 'helt enig' eller 'enig' i, at 'Det er svært at få min hverdag til at hænge sammen tidsmæssigt'. I forhold til hvad de kan tale med deres træner om, er et stort antal 'helt enig' i, at de kan tale med deres træner om egen sport, sportslige præstationer og fremtidige sportslige karriere. For interesser udenfor idrætsverdenen, personlige emner og egne personlige emner viser besvarelserne en jævnt faldende enighed.

Mulige årsager til fremtidigt frafald

Når man spørger ind til mulige årsager til frafald en gang i fremtiden, er der forskelle at finde mellem U/A-landsholdsgruppen og dem, som ikke er på dette niveau, på flere årsager. Det er dog især årsager, som 'Får børn og har derfor ikke tid', 'Må prioritere arbejde' og 'Mister lysten (manglende motivation)', som viser sig som de største tendenser. En årsag som 'Bliver skadet' er heller ikke uden betydning, og tidligere undersøgelser på området viser, at de fysiske skader, manglende lyst og tid til uddannelse, børn og arbejde angives som årsager til et fremtidigt stop (Ottesen, et al., 2010). Kun et fåtal af de deltagende elitespillere har overvejet at stoppe med fodbold på eliteplan. Dem, som har haft disse overvejelser, angiver andre årsager og skader samt start på ny uddannelse som grundene hertil.

Elitespillerne angiver, uanset hvilket niveau de er på, 'Glæde ved spillet' som et af de vigtigste udsagn for, hvad de får ud af at spille fodbold i dag. For 3F-Ligaspillerne og udlandsspillerne er det også 'venner, sociale bånd' og 'oplevelser', som har betydning. For talenterne er det mere det at blive bedre og blive udfordret, der tæller. For ingen af dem er det økonomien, som er en af de ting, de får ud af at spille fodbold i dag. Ingen har nemlig, ikke overraskende, markeret denne kategori.

Mål og ambitioner

For de aktive elitespillere i 3F-Ligaen og udlandet er deres mål og ambitioner med fodbolden 'At leve op til mit potentiale', 'At have det sjovt' og 'At blive blandt de bedste i Danmark indenfor min sportsgren'. For kvinderne i 1. division, Danmarksserien, seriefodbold eller andet er det i høj grad 'At have det sjovt', og i noget mindre grad er det 'At leve op til mit potentiale' og 'anden årsag'. For de unge fodboldkvinder på U14/U15/U16 og U18 Pige DM er deres mål og ambitioner 'At blive blandt de bedste i Danmark indenfor min sportsgren', 'At have det sjovt' og 'At leve op til mit potentiale'. *At have det sjovt* er altså afgørende for alle tre grupper. Med hensyn til deres prioriteringer af eliteidrætsliv, familie, uddannelse, venner, job, fest og sociale aktiviteter prioriteres disse forskelligt, dog prioriterer alle tre grupper familien som den vigtigste og job samt fest og sociale aktiviteter som de laveste. Afhængig af hvilket niveau de spiller på, prioriteres eliteidrættens højere hos de mest eliteaktive og lavere hos de af spillerne, som er aktive på serieniveau/andet, 1. division. Uddannelse prioriteres i alle tre tilfælde relativt højt og altid foran venner.

5.3. Frafald

Blandt de 229 respondenter i undersøgelsen, der er stoppede med fodbold på eliteplan, er 77,7% frafaldet i aldersgruppen fra 14-21 års alderen, og især i alderen fra 14 til 16 år sker et stort frafald (57,2%). Af de frafaldne spillere er 36,7% dog fortsat med at spille fodbold, men ikke på eliteplan. Af de 58,3%, som ikke længere er del af talentsystemet eller elitefodboldsspiller, er 47,7% valgt fra af DBU, 39,7% har selv valgt fra, og for 12,6% har der været en naturlig aldersbegrænsning. En af de mest markante frafaldsbegrundelser i den åbne svarkategori for kommentarer til, hvorfor de ikke

længere er del af DBU's talentsystem, er skader: *'pga. skade. Jeg kan jeg ikke længere spille.'* Mange forklarer også deres selvvalgte frafald med mangel på tid og/eller lyst. Frafaldet fra talenttræningen har altså i høj grad noget at gøre med at få tingene til at hænge sammen i hverdagen – fodbold, uddannelse, familie, venner etc.

Når det kommer til fodbold på eliteplan er U/A-landsholdsgruppen i højere grad stoppet på A-landsholdsniveau end på et af de andre niveauer, og det ser ud til, at flere af dem, som ikke har spillet på U/A-landsholdsniveau, fortsætter med at spille fodbold dog ikke på eliteplan. Når det kommer til motivationen til at have spillet på eliteplan, er det især 'Glæden ved selv at præstere' og 'fordi det er sjovt', der har modtaget flest besvarelser. Udsagnet 'De penge og materielle goder det gav' samt 'Der er nogen, der forventer det' er lavest rangeret. U/A-landsholdsgruppen mener i højere grad end *ikke* U/A-landsholdsgruppen, at 'Glæden ved at holdet præsterer', 'Mange af mine venner spillede', 'Rejseoplevelser med fodbolden' og 'For at konkurrere med andre' er forhold, der havde betydning for deres motivation til at spille på eliteplan.

Årsager til frafald

Når det kommer til de tre væsentligste årsager til frafald fra eliteplan har 'mistede lysten (manglende motivation)', 'blev skadet' og 'generelt manglende tid' modtaget den største andel af besvarelserne. U/A-landsholdsgruppen angiver i højere grad årsagen 'havde opnået hvad jeg ville' som udslagsgivende. For dem, som ikke har spillet på U/A-landsholdsniveau, mener disse kvinder, at det i højere grad er 'Manglende opbakning fra træner/klub', 'Manglende samarbejde mellem klubtræner og DBU-træner' og 'Andet' kategorien, der har været årsagerne. Det kunne tyde på, at de kvinder, der frafalder (fravælges eller selv vælger fra) har brug for mere opbakning fra både klub og DBU's talentsystem - en form for støtteservice.

Som med de fortsat eliteaktives besvarelse af fremtidige grunde til frafald, er 'Skadet', 'Mistede lysten (manglende motivation)' og 'Generelt manglende tid' mulige årsager til frafald for både allerede frafaldne elitespillere og de fastholdte /fortsat eliteaktive fodboldspillere. Det ser altså ud til, at både når du er i systemet, og den dag du falder fra, er det de samme bevæggrunde, der gør sig gældende. Tid, uddannelse og skadesomfanget synes at være vigtige faktorer i forbindelse med fastholdelse og frafald fra DBU's talentsystem og elitefodbold.

Mht. forhold der skulle have været anderledes, hvis de skulle have fortsat på eliteplan eller fortsat været del af talentsystemet, er det ikke overraskende det at undgå skader, der kunne have gjort en forskel. Derefter er det 'mere individuel succes' og 'bedre socialt sammenhold på talent/landsholdet'. I sammenligningen med de kvinder, som har spillet på U/A-landsholdsniveau og dem som ikke har opnået dette niveau, er der fundet flere statistisk signifikante forskelle. For U/A-landsholdsgruppen er der en tendens til, at de i højere grad ønsker sig 'Bedre økonomiske forhold', hvis

de skulle have fortsat på eliteplan. For de kvinder, som ikke har spillet på U/A-landsholdsniveau, er her fundet tendenser til, at de i højere grad mener, at forhold som 'bedre samarbejde mellem klubtræner og DBU-træner', 'mere individuel succes', 'bedre socialt sammenhold på talent/landsholdet', 'mere anerkendelse af kvindefodbolden' og 'mindre hård tone fra DBU-træner' skulle have været anderledes for, at de havde fortsat på eliteplan eller fortsat været del af talentsystemet.

Når man ser på, hvad der har haft størst betydning for opnåelse af eliteniveau eller det at blive del af talentsystemet, viser den generelle besvarelse, at det er udsagn som 'Kærlighed til spillet', 'Opbakning fra forældre/søskende' og 'Talent' respondenterne i højere grad sætter som betydende. På spørgsmålet om, hvad spillerne fik ud af at spille elitefodbold, er topscoreren 'Glæde ved spillet', derefter vægter de frafaldne spillere 'Blev udfordret', 'Blev bedre', og 'Oplevelser'. Det at 'Leve op til andres forventninger' samt 'Økonomi' scorer lavest af alle udsagn. Som tidligere vist i rapporten vægter aktive spillere i talentsystemet samt aktive spillere i 3F-Ligaen og udlandet også 'Glæde ved spillet'.

For de spillere, som ikke længere er aktive eller dem, som er aktive på et andet niveau end eliteniveau, er boligsituationen ved elitestop, at de fleste boede hos deres forældre, hvor U/A-landsholdsgruppen i højere grad boede alene, sammen med kæreste/ægtefælle eller sammen med andre. Denne tendens kan muligvis tilskrives den store gruppe af fravalgte/frafaldne unge talenter. Mht. børn svarer hele 98,3%, at de ikke havde børn. Kun enkelte i undersøgelsen har været gravide, da de stoppede på eliteplan. I forhold til klubskitte indenfor det seneste år angiver 74,2%, at de ikke har skiftet, og 25,8% at de har skiftet klub. Klubskitte kan således ikke umiddelbart anses som en bevæggrund for at stoppe med fodbold på eliteplan. I forhold til uddannelsessituationen ved frafald fra elitefodbold er det fortsat gruppen af unge af tidligere talentspillere, der præger billedet. En stor del var endnu ikke startet på en uddannelse, mens lidt færre lige havde påbegyndt en uddannelse. For sammenligningen med U/A-landsholdsgruppen og dem, som ikke opnåede dette niveau, ses en tendens til, at er du på U/A-landsholdsniveau, når du stopper med elitefodbold, er du sandsynligvis i arbejde, men igen skal der tages visse forbehold grundet den store gruppe af unge.

5.4. U/A-landshold

Som denne undersøgelse viser, er der flere forhold, som gør sig gældende for at kunne gå fra at være et talent til landsholdsspiller. U/A-landsholdsgruppen er derfor blevet stillet specifikke spørgsmål i denne undersøgelse, bl.a. om der er nogle specielle forhold, der har gjort sig gældende for, at de er nået fra talent til landsholdsspiller, hvor 'Opbakning fra forældre' er af stor betydning, dernæst kommer 'Jeg har talent for fodboldspillet' og 'Måltrettet træning'. Spørger man ind til, hvad de får/fik ud af at spille på landshold, er det forhold som 'oplevelser', 'Udfordringer' og 'Glæde ved spillet', der har modtaget de fleste besvarelser.

For de 44 deltagende kvinder, der har eller fortsat spiller på A-landsholdet har en stor andel af disse kvinder taget en mellemlang eller lang videregående uddannelse, og hele 5 ud af 12 har benyttet sig af den 4-årige Team Danmark-ordning. Blandt de mest rammende forhold for, hvad de får eller fik ud af at spille på landshold, er det 'Glæde ved spillet', 'Udfordringer' og 'Oplevelser', der har fået flest besvarelser. Af forhold som gør sig gældende for disse kvinder, som opnåede eller er på A-landsholdsniveau, er det 'Forældreopbakning', 'Talent for spillet' og 'Målrettet træning', der har været betydende. Ud fra både U- og A-landsholdsspillerens besvarelser tegner det til, at hvis man ønsker at gå fra talent til landsholdsspiller, er forældreopbakning af afgørende betydning, og samtidig skal talentet være til stede, man skal kunne arbejde målrettet, have en glæde ved spillet og man skal have lyst (motivationen).

I forhold til spørgsmål om at få min hverdag til at hænge sammen tidsmæssigt, hvilket er stillet alle aktive spillere, viser figuren for aktive spillere i 3F-Ligaen og udlandet - hvilket inkluderer de aktive A-landsholdsspillere - at mere end halvdelen af kvinderne er 'helt enig' eller 'enig' i, at det er svært at få min hverdag til at hænge sammen tidsmæssigt. Kun lidt over 1/5 er 'uenig' eller 'helt uenig' i dette. Man kunne forestille sig, at de af spillerne, som skal passe job og/eller uddannelse ind ved siden af fodbold under fuldtidsrammer eller nærved, føler sig presset på tid, mens udlandsspillerne muligvis i højere grad har en frihed til at koncentrere sig om fodbold grundet deres mulige fuldtidskontrakt (professionelle) i fodbold.

Afslutningsvis citeres her en spiller, som meget rammende beskriver, hvad det er fodbolden giver, og hvad denne undersøgelse dokumenterer i forhold til, hvor betydende fodbolden er for disse kvinder.

"Fodbold var og er min passion, der i mange år var omdrejningspunkt i mit liv. Efter en længere pause er jeg nu tilbage på eliteniveau – dog ikke i landsholdsregi: Fodbold er stadig min passion, men det er i lige så høj grad mit frirum i en travl hverdag, ligesom det er en fantastisk mulighed for at skabe langvarige relationer, og så skal man ikke undervurdere betydningen af at gøre det, man er god til."

6. Fremtidige fokuspunkter

Denne fastholdelses- og frafaldsrapport har belyst tidligere og nuværende fodboldkvinders syn på forhold og årsager til deres enten fastholdelse eller frafald indenfor DBU's talentsystem og elitefodbold. Flere besvarelser og kommentarer lægger op til mulige fremtidige fokuspunkter, som kan være befordrende at tage op i regi af DBU's talentsystem såvel som i regi af eliteklubberne. De fire nedenstående fokuspunkter er både fokuspunkter for videre fastholdelse samt en mulig mindske af frafaldet blandt de unge talenter.

1. *Forældreopbakning*: Det viser sig, at både nuværende og tidligere talenter og specielt U/A-landsholdsgruppen angiver *forældreopbakning* som værende et specielt forhold, der har gjort sig gældende for, at de har nået eliteplan/blev del af talentsystemet eller nåede fra talent til landsholdsspiller. Forældreopbakningen af disse talenter er altså alfa omega for deres fastholdelse i elitefodbold og talentsystemet. Det er vigtigt, at ikke blot kvinderne, men også DBU's talentsystem og lokalklubberne giver udtryk for værdien af forælderenes engagement i fodbold og opbakning til pigerne/kvinderne. Det er værd at overveje, hvordan man sikrer deres fortsatte støtte og evt. via dialog, møder, seminarer med mere, at man italesætter og understøtter deres bidrag til pigers/kvindes elitesatsning, uddannelse samt generelle trivsel jf. Team Danmarks nye værdisæt for talentudvikling via værdierne: 'helhed, udvikling, samarbejde, engagement og trivsel'.
2. *Udfordring omkring at få hverdagen til at hænge sammen*: I forlængelse af det første punkt er det muligt, at disse kvinder uden den store forældreopbakning vil opleve større udfordringer med deres eliteliv, uddannelse, økonomi og i det hele taget at kunne balancere hverdagslivet. Flere udtalelser nævner en prioritering af uddannelse, job, venner eller manglende tid/lyst som en frafalds-/fravalgsgrund. Som rapporten viser, har dem på højeste plan i eliteidrætslivet svært ved at få deres hverdag til at hænge sammen tidsmæssigt. Jævnfør Team Danmarks nye værdisæt for talentudvikling er fokus i forhold til tidligere på den samlede livssituation for talenterne. Der er i det fremtidige arbejde brug for i et større omfang at fokusere på 'de hele talenter', hvor især uddannelse er af meget stor betydning for disse eliteidrætskvinder, da meget få af dem kan leve af deres fodbold
3. *Muligheder for støtte til frafaldne, fravalgte og nye talenter*: Pigerne/kvinderne, der vælges fra, angiver, at de mangler opbakning fra klub- og DBU-træner samt bedre samarbejde mellem klubtræner og DBU-træner. Flere kommentarer vedr. begrundelse for ikke at være del af talentsystemet mere tyder også på, at der er brug for at ensarte og stramme op på proceduren for, hvordan DBU's talentsystem (DBU-trænerne) giver de fravalgte fodboldkvinder besked og rådgiver dem om deres muligheder for at komme i betragtning igen. Det

tyder på, at der kunne sættes ind med god praksis i DBU's talentsystem både i forhold til frafald, fravalg samt velkomst af nye talenter (og forældre). En fremtidig støtteservice hvor personlig talentpleje og rådgivning om fremtidig elitekarriere og uddannelsesmuligheder er i højsædet for at fastholde en større talentmasse.

4. *Skader:* Flere af de eliteaktive og talenter angiver, at de i fremtiden forventer at stoppe pga. skader, og flere af de frafaldne er frafaldet enten selvvalgt eller fravalgt pga. længerevarende skadesforløb. Det ser ud til, at der kan gøres et aktivt tiltag både i DBU's talentsystem og i samarbejdet mellem DBU's talentsystem og kvindernes respektive fodboldklubber omkring både skadesforebyggende træning samt skadesbehandling med inddragende støtte, både i forhold til inklusion i truppen, styrkende motivation samt samtaler om fremadrettede indsatser for minimering af kommende skadesforløb.

7. Litteraturliste

- Bech, S. L., Almlund, U., Plum, M., & Storm, R. K. (2004). *Elitekarriere på spil*. Brøndby: Team Danmark.
- Danmarks Evaluerings Institut (EVA) (2009). *Evaluering af Team Danmarks ordning med forlængede ungdomsuddannelser*. København: Danmarks Evalueringsinstitut og Idan.
- Christensen, M. K. & Sørensen, J. K. (2009). Sport or school? Dreams and dilemmas for talented young Danish football players. *European Physical Education Review*, 15(1), 115-133.
- Christensen, M. K., Pedersen, M. S., & Mortensen, C. S. (2008). *Unge fodboldtalenters veje mod toppen – evolutionær eller strategisk talentudvikling?* Idrætshistorisk Årbog (s. 135-148). Odense: Dansk Idrætshistorisk Forening – Krop og Kultur, Syddansk Universitetsforlag.
- Laub, T. B. (2013). *Danskernes motions- og sportsvaner 2011*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Moesch, K. Hauge, M.-L. T., Wikman, J. M., & Elbe, A.-M. (2013). Making It to the Top in Team Sports: Start Later, Intensify, and Be Determined! *International Research Association for Talent Development and Excellence*, 5(2), 85-100.
- Nielsen, K., Nielsen, A. G., & Storm, R. K. (2000). *Den danske subelites vilkår år 2000*. Bind 1-3. Roskilde: Roskilde Universitetscenter.
- Nielsen, K., Nielsen, A. G., Christensen, S. M., & Storm, R. K. (2002). *Kontraktspillere i fodbold og håndbold*. Hellerup/Roskilde: Poula Helth Rådgivning Aps. & Roskilde Universitetscenter.
- Ottesen, L., Nielsen, G., & Brandt-Hansen, M. (2010). *Om at være elitespiller i dansk kvindefodbold*. København: Institut for Idræt, Københavns Universitet.
- Pilgaard, M. (2008). *Danskernes motions- og sportsvaner 2007*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Storm, R. K. & Tofft-Jørgensen, L. (2013). *Elitesportsmiljøet i Danmark 2012*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Therkildsen, B. (2013, 17. december). Konkrete værdier skal gennemsyre talentarbejde. *Politiken*, s. 15.